

VIRSI ELÄÄ - VAI ELÄÄKÖ?

CRUX

4

SYYS-LOKAKUU 2010

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI R.Y.

OPISKELU KANNATTA AINA!

- Kirkon henkilöstökoulutus v. 2011
- Opiskelija - löydä oma liittosi
- Kuka tarvitsee koulutusta?

OPISKELIJOISSA ON KIRKON TULEVAISUUS

MIKAEL HELENELUND
AKIN PUHEENJOHTAJA
mikael.helenelund@evl.fi

Teologian ja kirkkomusiikin opintielle astui tänäkin syksynä suuri määrä opiskelijoita. Papin tai kanttorin työhön johtavat opinnot ovat pitkät ja vaativat. Moni opintonsa aloittava on vielä epävarma tulevasta ammatistaan. Ratkaisevan tärkeää on, miten opiskelijat kohdataan seurakunnissa opintojensa aikana, sillä siitä muovautuu heidän kuvansa kirkosta työpaikkana.

Seurakuntien tärkeä tehtävä on tarjota harjoittelutilaisuuksia ja ohjausta opiskelijoille. Opiskeluun sisältyvä työharjoittelu on keskeinen osa kirkon työhön oppimista. Pätevän ja kokeneen ammattilaisen ohjaamana ja tukemana opiskelija saa valmennusta tuleviin työtehtäviinsä ja tutustuu seurakuntaan työyhteisönä.

Harjoittelijoiden ohjaus ei koskaan saisi olla yksittäisen harjoittelunohjaajan harteilla, vaan siihen tarvitaan koko työyhteisön tuki. Harjoittelussa tulee näkyä seurakuntatyölle ominainen moniammatillinen yhteistyö. Siksi olisi hyvä, jos samaan seurakuntaan tulisi yhtä aikaa eri työmuotojen harjoittelijoita. Jokaisella harjoittelijalla on silti oltava oma ohjaajansa, joka suunnittelee lukujärjestyksen, valmentaa työtehtäviin, seuraa työn toteutusta ja antaa rakentavaa palautetta.

Ohjaajan tehtävä on vaativa ja aikaa vievä. On ehdotettu työharjoittelun keskittämistä tiettyihin harjoitteluseurakuntiin, joihin suunnattaisiin lisäresursseja. Ajatus on kannatettava, jos voidaan taata kaikille harjoittelijoille heidän tarvitsemansa henkilökohtainen ohjaus. Harjoittelijan ja harjoittelunohjaajan hyvä ja luottamuksellinen suhde takaa harjoittelun tavoitteiden saavuttamisen.

Seurakuntaharjoittelun järjestäminen edellyttää monien toimijoiden yhteistyötä. Oppilaitoskohtaiset ja ammattikohtaiset erot harjoittelun toteutuksessa ovat suuria. Myös harjoittelunohjaajan tehtävästä saatavissa kor-

vauksissa on eroja. Käytännön yhdenmukaistamisen tarve nousee toistuvasti esille hiippakuntien harjoittelunohjaajien neuvottelupäivillä. Tarvitaan myös jatkuvaa panostamista harjoittelunohjaajien omaan työssä kehittämiseen.

Kanttoriopiskelijoille harjoittelutilaisuuksien tarjoaminen merkitsee myös aivan konkreettisesti sitä, että heille annetaan riittävästi urkuharjoitusaikoja kirkkoissa. Hakijoiden saamiseksi kanttorikoulutukseen on urkuharjoitusmahdollisuuksia tarjottava kouluikäisillekin. Rekrytointia ja opiskelumotivaatiota edistää vielä se, että nuorille annetaan heidän valmiuksiaan vastaavia tehtäviä seurakunnan tilaisuuksissa.

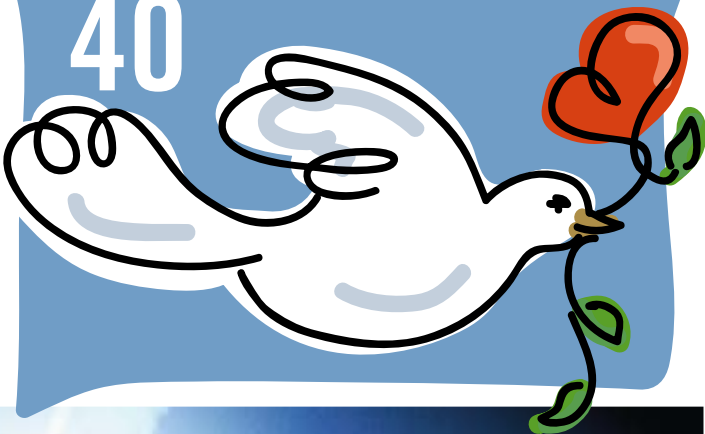
Opiskelijan kuva kirkosta työpaikkana muotoutuu myös kesätöissä ja sijaisuuksissa saaduista kokemuksista. Seurakunnat voivat kohentaa työnantajakuvaansa palkkaamalla huonoinakin aikoina kesäteologeja ja kesäkanttoreita, mieluiten vuosilomasijaisiksi, ja huolehtimalla heistä hyvin.

Kasvava osa valmistuneista joutuu aloittamaan työuransa sijaisuuksilla ja määräaikaaisilla tehtävillä, pätkätöitä tehdään joskus pitkäänkin. Näitä ihmisiä ei seurakunnissa saa unohtaa, kun uusia työntekijöitä siunataan tehtäviinsä ja perehdytetään työhönsä. Kirkon henkilöstökoulutuksen tulee olla heidänkin ulottuvillaan. Ilman heitä emme pysty täyttämään tulevien vuosien työvoimavajetta.

Opiskelijoilla ja äskettäin valmistuneilla on paljon annettavaa seurakunnille. Kirkon uudistuminen tapahtuu pitkälti uusien työntekijöiden kautta. Työyhteisöt tarvitsevat sekä kokeneiden työntekijöiden asiantuntemusta ja ammatinhallintaa että nuorten tuomia uusia virikkeitä. Hyvin toimiva työyhteisö on sellainen, jossa eri-ikäiset työntekijät kunnioittavat ja hyödyntävät toistensa vahvuuksia avoimessa vuorovaikutuksessa. ■

40

18

10

Anna palautetta
ja voita
MacBook!

s. 58

CRUX

4 | SYYS-LOKAKUU 2010

TEEMA

Kuka tarvitsee koulutusta? Kysymystä pohtii Kirkon
koulutuskeskuksen johtaja Kari Kopperi10

**KIRKON HENKILÖSTÖKOULUTUSTARJONTA
V. 2011**.....14

**KAKSOISKIERTEESTÄ KAARISILTAAN,
SEKVENSSISTÄ SAKRAMENTTIIN**
Kirsi Huoponen vaihtoi genetiikan
teologiaan.....18

MIKÄ MUSIIKKIKASVATTAJA-KANTTORI?
Musiikkikasvatuksen ja kirkkomusiikin
yhdistäminen tapahtuu vaivattomimmin
"tuplamaisteritutkinnolla".....26

ARTIKKELIT

**RAKKAUDEN LÄHETILÄITÄ VAI
MORAALINVARTIJOITA**

Väitöstutkimus: Pappien henkilökohtainen eletty elämä
vaikuttaa siihen, mitä papit julistavat ja opettavat perhe- ja
seksuaalikäytöksissä.....28

**SUOMALAISET KAIPAAVAT
TUTTUJA VIRSIÄ**.....30

UNKARIN LUTERILAINEN KIRKKO
Etsiin yhteiskunnallista rooliaan38

**KIRKKOJEN VUOSIKYMMEN RAUHAN JA
SOVINNON PUOLESTA**
On kuuluttanut paitsi väkivallan eri muotojen voittamisen
tärkeyttä myös sovinnon merkitystä40

OPPIA IKÄ KAIKKI!

MERJA LAAKSAMO PÄÄTOIMITTAJA

Elinikäinen oppiminen on lyönyt itsensä läpi työelämässä. Wikipedia määrittelee ilmiön näin: ”Elinikäinen oppiminen (Lifelong learning) tarkoittaa ideaa, jonka mukaan ihminen oppii koko ajan elämänsä ikävuosina ja hänen tulisi opiskella uutta koko ajan esimerkiksi työn ohella. Idea ei kumoa ajatusta nuorena oppimisesta ja sen jälkeen tietojen hyödyntämisestä (työ)elämässä, vaan laajentaa sitä. Unesco toi elinikäisen kasvatuksen teeman kansainväliseen keskusteluun 1960-luvun puolivälissä.”

Elinikäistä oppimista tapahtuu sekä virallisissa koulutusympäristöissä että epävirallisemmilla tavoilla, esimerkiksi työssäoppimisen ja internetin kautta.

Kirkon piirissä oppimiseen ja koulutukseen on panostettu jo kauan. Pappisliiton ja Kanttori-urkuriin liiton ensimmäisiä tärkeitä tehtäviä heti perustamisensa jälkeen oli huolehtia pappien ja kanttorien jatko- ja täydennyskoulutuksesta. Lähes 100 vuotta sitten juuri kukaan muu ei kantanut asiasta huolta. Sittemmin tehtävän ovat ottaneet hoitaakseen hiippakunnat ja Kirkon koulutuskeskus.

Juhlavuottaan viettävä Kirkon koulutuskeskus on jo 40 vuoden ajan huolehtinut seurakuntien työntekijöiden täy-

dennyskoulutuksesta. Tässä lehdessä kirkon koulutuskeskuksen johtaja Kari Kopperi vastaa kysymykseen, kuka tarvitsee koulutusta. Lehdessä löytyvät myös ensi vuonna alkavat koulutuskeskuksen uudet koulutukset.

Elinikäisen oppimisen ideaan sopii hyvin kirkonkin piirissä yleinen ilmiö, jolloin elämän aikana toimitaan useissa eri ammateissa.

Papiksi vihittävistä yhä suurempi osa on aloittamassa toista tai jopa kolmatta uraansa. Yksi uravaihtajista on Kirsi Huoponen, joka kirjoittaa lehdessä omasta tiestään papiksi.

Koulutukseen liittyy myös Suvi Tammisen juttu musiikkikasvattaja-kantoreista, joilla on musiikkikoulutuksen lisäksi pedagoginen pätevyys.

Tässä numerossa toivotetaan tervetulleeksi AKIn uudet opiskelijajäsenet. Lehdessä on tietoa opiskelijalle ja jäseneksi liittymiskortti, jonka lähettämällä varmistat Cruxin saapumisen jatkossakin kotiisi.

Voimia syksyn aherrukseen niin työelämässä kuin opintojen parissa! ■

JULKAISIJA

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y.
Rautatieäistenkatu 6, 00520 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 150 2466
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653, faksi (09) 148 5875
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Marita Hakala, seurakuntapastori
Juho Kopperinen, kirkkoherra
Olli-Pekka Laakkonen, kanttori
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Markku Orsila, seurakuntapastori
Juha Petterson, nuorten aikuisten pappi
Hanna Remes, kanttori
Jenni Urponen, kanttori

CRUX

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUS JA ULKOASU

MCI Press Oy
Mikonkatu 18 B, 00100 Helsinki

ILMOITUSHINNAT

Koko		
2/1 s.	380 mm x 255 mm	1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm	1 020,- euroa
1/2 s.	166 mm x 118 mm	560,- euroa
	79 mm x 245 mm	
1/4 s.	79 mm x 118 mm	330,- euroa
1/8 s.	79 mm x 55 mm	200,- euroa
takisivu	190 mm x 230 mm	1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Scanweb Oy

7

AJANKOHTAISTA

VUODEN KANTTORI 2010	7
PALJASTA KULTTUURITEKO	7
PAPISTON PÄIVÄT	9

KIRJOITUSSARJAT

VERKOSTA TARTTUNUTTA	
Ihanaa elämää ja ihan vain elämää	42

VAKIOT

KORPPIS	8
OPISKELIJAVINKKELI	25
SATTUMUKSIA	44
TYÖNTEKIJÄN NÄKÖKULMASTA	45
TEKSTIN ÄÄRESSÄ	46

34

25

HISTORIAN OPPIA

JUKKA HUTTUNEN

PAPPISLIITON PUHEENJOHTAJA

jukka.huttunen@evl.fi

Kun kamppailemme aikamme ilmiöiden kanssa, haluamme katsoa tulevaisuuteen. Eteenpäin katsomisen lisäksi on hyvä katsoa taaksepäin. Historiasta voi oppia tai saada ainakin uusia näkökulmia tämän päivän kysymyksiin.

Olen tänä kesänä silmäillyt kahta elämäkertateosta kirkkomme lähihistorian merkkihenkilöistä. Toinen on Osmo Tiililästä kirjoitettu laaja teos toisen kertoessa arkkipiispa Martti Simojosta. Yksi teema jäi silmäilystä erityisesti mieleen: perusero kahden kirkkomme elämään laajasti ja syvältä vaikuttaneen miehen ajattelussa tiivistyy pelkistettyyn väitepariin. Tiililä sanoo, ettei kristinuskoo saa uudistaa, Simojoen sanoessa, että kirkkoa pitää uudistaa alati. Näkökulmat ovat toki muodollisesti erilaiset – kristinuskon kontra kirkko – mutta kysymys minusta on samasta asiasta: Tiililä tuntui kammoavan uudistuksia ja näki niiden takana useimmiten väärää teologiaa, joka irrottaisi kirkon juuriltaan. Simojoki taas näki, että uskollisuus evankeliumille merkitsi aina valmiutta uudistuksille, sen kysymistä, miten tässä tilanteessa evankeliumia on tulkittava ja julistettava.

Mutta ehkä merkittävintä oli se, että molemmat halusivat perustaa ja nojata Raamattuun, Jumalan ilmoitukseen, evankeliumiin. Kristus-keskeisyys oli heille molemmille tärkeää. Kuten historiaa tuntevat muistavat, ystävysten tiet kulkivat kuitenkin eri suuntiin.

Näin siis itse tulkinsin lukemaani. Mutta, mitä lähihistoria opettaa meille omien kirkon kipujen keskellä eläville? Tilanne kuulostaa tutulta, mutta selvää on, ettei historian tilanteita voi ikään kuin siirtää tähän aikaan. Minulle opetukset löytyvät seuraavista suunnista:

Ensiksi meidänkin on kaikessa palattava Raamattuun. Kun niin teemme, meidän on tunnustettava, ettei Raamattukaan ole vain yhdellä tavalla tulkitavissa. On kysyttävä yhdessä, toisiamme kunnioittaen, mitä evankeliumi meille antaa tai mitä laki meiltä vaatii juuri nyt. Kukaan ei voi Raamattua omistaa, kukaan ei voi omistaa raamatullisuutta. Sen sijaan on yhdessä kysyttävä ja kuunneltava. Siksi ei voi olla huolestunut liiton jäsenkyselyn tuloksesta, jonka mukaan erityisesti nuoremman papiston Raamatun lukuharrastus on vähentynyt.

Toiseksi meidänkin on rohjettava julistaa. Niin tärkeää kuin sielunhoito ja ihmisten vierellä kulkeminen onkin, on meidän kysyttävä itseltämme, voisinko kulkea ihmisten rinnalla heidän taakkaansa huojaen myös rohkeasti saarnaamalla evankeliumia Kristuksesta.

Kolmanneksi, minusta Kristus-keskeisyys ei ole papin työssä tänäänkään vanhanaikaista. Vaikka maailmamme monet kysymykset vaativat meiltä uusia toimia ja uudenlaista asennetta, tarvitsemme niidenkin kanssa Kristus-keskeisyyttä, yksinkertaista ristin näkökulmaa.

Kirjoittaessani ajattelen itseäni, omaa Raamattu-harastustani, omaa kykyäni ja haluani julistaa Kristusta yksinkertaisesti keskellä ajan ja sen ihmisten monimutkaisia kysymyksiä. Ajattelen samalla teitä monia sisaria ja veljiä, joiden intohimona on toimia modernin maailman keskellä evankeliumia sille tulkiten.

Historia haastaa meitä pohtimaan omaa tilannettamme ja haasteitamme. Toivottavasti tapaamme Papiston päivillä Hämeenlinnassa. Näitäkin kysymyksiä voimme siellä pohdiskella. ■

MATTI OIKARINEN ON VUODEN KANTTORI 2010

Annamari Jokinen

Suomen Kanttori-urkuriliiton hallitus on nimennyt Vuoden Kanttoriksi 2010 Hämeenlinna-Vanajan seurakuntayhtymän kanttorin, musiikin lisensiaatti Matti Oikarisen. Oikarinen palkittiin Kanttori-urkuriliiton jäsenkokouksessa elokuun alussa.

Valinnan perusteena on Matti Oikarisen poikkeuksellisen laaja taiteellinen toiminta, jota hän on harjoittanut kanttorin viran perustehtävän täysipainoisen hoitamisen rinnalla.

Matti Oikarinen on monipuolisesti ja korkeasti kouluttautunut kirkkomuusikko (diplomitutkinnot uruissa, laulussa sekä orkesterinjohtossa). Opintojansa hän on täydentänyt monilla mestarikursseilla. Hän on valmistunut musiikin lisensiaattiksi vuonna 1996 ja jatkaa edelleen tutkimustyötään.

Matti Oikarinen on toiminut pitkään kanttorina Hämeenlinna-Vanajan seurakunnassa laajaa yliopistotutkintoa edellyttävässä kanttorin virassa (ns. A-kanttori). Hän on toteuttanut laajaa yhteistoimintaa hämeenlinnalaisessa kulttuurielämässä ja tehnyt säännöllisesti yhteistyötä suomalaisten eturivin muusikkojen kanssa. Hän on esiintynyt aktiivisesti myös Suomen rajojen ulkopuolella niin urkurina, kamarimuusikkona kuin orkesterinjohtajana. Hän on toiminut myös pedagogina sekä perustamansa kansainvälisen Musica Tavastica -kirkkomusiikki-viikon johtajana.

Matti Oikariselle luovutettiin tunnustuksena ansioistaan Urkurakentamo Veikko Virtasen lahjoittama Principal-urkupilli seinälaattaan kiinnitettynä sekä liiton ja Nordeapankin rahalahja.

Pappisliiton opintomatkat 2011

Pyhiinvaellusmatka Santiago de Compostelaan 8. - 20.5.2011 ja opintomatka Egyptiin syksyllä 2011.

Matkoista tarkemmin tulevissa lehdissä ja liiton kotisivuilla osoitteessa www.pappisliitto.fi.

Oikaisu

Cruxissa 3 julkaistusta jutusta Kirkon musiikkijuhlat 2012 (s. 10) oli pudonnut pois kirjoittajan nimi sekä juhlien päätoimikunnan sihteerin ja taiteellisen johtajan yhteystiedot. Jutun kirjoittaja on Mari Lehtinen.

Juhlien taiteellinen johtaja
Timo Kiiskinen
timo.kiiskinen@siba.fi
puh. 045 112 4011

Juhlien päätoimikunnan sihteeri
Hanna Remes
hanna.remes@skml.fi tai
hanna.remes@evl.fi
puh. 040 59 31 148

Samassa lehdessä olleesta Verkosta tартtunutta jutusta (s. 48) oli jäänyt pois valokuvaajan tiedot. Kuvaaja on Julia Lundell.

PALJASTA KULTTUURITEKO!

Entisinä aikoina kirkko oli kulttuurin suuri innoittaja ja myös suurkuluttaja. Eri taiteenlait saivat innoituksensa kirkollisista aiheista. Kirkko suosi kulttuuria, rahoitti taidetta ja rakentamista. Kulttuuri on vähitellen maallistunut muun yhteiskunnan

mukana. Silti kirkolla ja seurakunnilla on tänäkin päivänä paljon osuutta kulttuurielämässä.

Seuraavassa Cruxissa puhutaan kulttuurista. Aihe on varsin laaja ja vaikea tarkasti rajata tai määritellä, mutta voit osaltasi olla mukana kult-

tuurin kirjon esille tuomisessa. Mitä oma seurakuntasi on tehnyt kulttuurin eteen? Onko teillä ollut taide-, rakennus- tai muita hankkeita, joita voitaisiin kutsua nimellä kulttuuriteko. Paljasta kulttuuriteko os. merja.laak-samo@akiliitot.fi.

SUOMALAISEN MUSIIKIN PÄIVÄÄ ALETAAN VIETTÄÄ SIBELIUKSEN SYNTYMÄPÄIVÄNÄ 8.12.

Suomalaisen musiikin päivän vietto siirtyy maaliskuulta joulukuulle. Suomalaista musiikkia juhlistetaan vastedes samana päivänä kuin Jean Sibeliuksen syntymää eli 8. joulukuuta. Ensi vuodesta alkaen päivä on myös virallinen liputuspäivä.

Suomen musiikkineuvosto, jonka jäsen myös Suomen Kanttori-urkuri-liitto on, toivoo, että jäsenjärjestöt huomioisivat kukin omalla toimialallaan suomalaisen musiikin päivän. Kanttorit voisivat nostaa esiin suomalaista musiikkia seurakunnan toiminnassa kyseisellä viikolla ja varsinaisena juhlapäivänä.

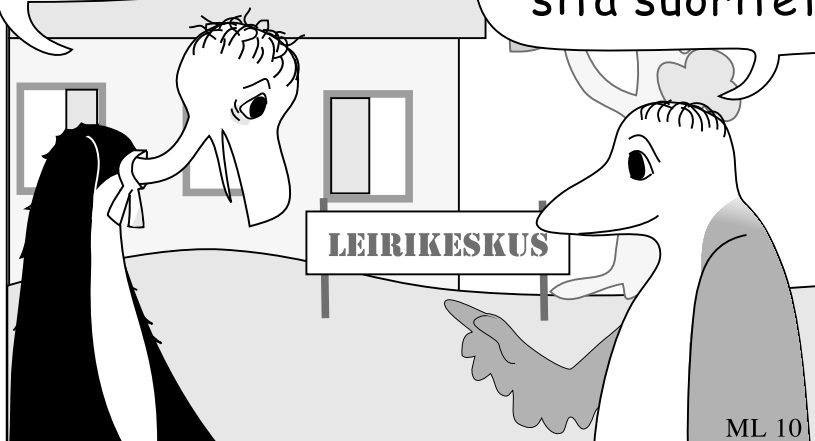
Musiikkineuvosto organisoii päivän viettoja ja järjestää juhlaseminaarin, jonka aiheena on ”Musiikki ja hyvinvointi”. Seminaarin teema ei sido muuta juhlapäivän viettoja.

KORPPIS

Tämä on minulle jo kolmaskymmenesviides rippikoulu!

Ajatella! Etkä vielä ole saanut sitä suoritettua!

TIETOA PROTESTANTISMIN UNIVERSAALISTA SUUNTAUKSESTA

Reformoitu kristillisyys on vaikuttanut sekä Eurooppaan että maailmanhistoriaan syvällisesti. Pääosin luterilaisesta Suomesta käsin katsottuna saattaa näyttää yllättävältä, että reformaation eri haaroista ja puolueista onkin levinnyt kaikkein laajimmalle Jean Calvinin (1509–1564) ajatteluun pohjautuva reformoitu kirkkokunta. Teologia.fi-palvelun teema ”Protestantti? Reformoitu? Kalvinisti? Katsauksia reformaatioon ja reformoituun teologiaan” avaa lukijoille kahdeksan artikkelin voimin ikkunan reformoidun kristillisyyden ja teologian suuntaan.

Suomalaisissa symboliikan oppikirjoissa luterilaisuus on perinteisesti esitetty keskittäen ”Rooman ja Geneven välissä”. Tällaisen via media -jäsenyksen ongelmallisuus kuitenkin paljastuu, kun esimerkiksi Lutherin ehtoollisteologiaan liittyvää ubikviteettioppia tarkastellaan reformoidun teo-

logian näkökulmasta. Myös jotkut Augsburgin tunnustuksen tulkintaan ja asiakirjan muutettuun versioon (Confessio augustana variata) liittyvät kysymykset ovat haastaneet paitsi eri aikojen teologeja, myös tämän päivän ekumeenista työskentelyä ja luterilaisista identiteettiä.

Sekä reformoidun kristillisyyden luonne että suuntauksen levinneisyys näkyvät suuntauksen tunnustustekstien nimissä: Calvinin Geneven katekismus, Skotlantilainen tunnustus, Belgialainen tunnustus, Dordrechtin kaanonit ja Westminsterin tunnustus. Muun muassa näiden ”klassikkojen” selityksin varustetut suomennokset on julkaistu professori Risto Saarisen toimittamassa teoksessa Reformaation tunnustukset (Suomalainen Teologinen Kirjallisuusseura 2009, 293 s.). Sama kustantaja on julkaissut myös laajimmin levinneen ja hyvin vaikutusvaltaisen reformoidun tunnustuskir-

jan, Heidelbergin katekismus (2009, 142 s.), dosentti Juha Ahvion suomentamana.

Tunnustustekstien ohella reformoidun kristillisyyden vaikutus tuntuu monin eri tavoin myös politiikassa ja kulttuurielämässä. Sen, joka haluaa lukea Calvinin etiikasta, Raamatusta reformoidussa teologiassa, evankelikaalisuudesta, presidentti Barak Obaman kirkosta (UCC), reformoidusta kirkkoarkkitehtuurista ja ekumeenisen spiritualiteetin kysymyksistä, kannattaa suunnata Teologia.fi-sivustolle. Pääkirjoituksessa valotetaan muun muassa reformoidun ajattelun vaikutuksia Suomeen ja teeman yhteydessä esitellään myös aihepiirin uusinta kirjallisuutta.

Joona Salminen
Teologia.fi-koordinaattori
Helsingin yliopisto
<http://www.teologia.fi/>

TERVETULOA PAPISTON PÄIVILLE 12.–13.10. HÄMEENLINNAN VERKATEHTAALLE!

Päivien teemana on kontekstuaalisuus. Tarkastellaan eri näkökulmista kirkon toimintaympäristöä ja sen muutoksia. Tutkitaan muutosten vaikutuksia kirkon ja papiston työhön sekä pappeuteen.

Tule mukaan valtakunnallisesti suurimpaan papistolle suunnattuun koulutus- ja neuvottelutapahtumaan.

Koe yhteyttä, tapaa kollegoja, pureudu aiheisiin kanavien, teatterin tai elokuvan keinoin.

Kanavien teemat:

1. Kirkosta kiinni – millainen kuva kirkosta heijastuu nuorille aikuisille?
2. Miten meillä ja miten muualla (Ruotsin kirkossa)?
3. Facebookia papeille
4. Outoina ja muukalaisina – kontekstuaalisen teologian etsimistä
5. Häpeän teologiaa

Iltajuhlassa julmistetaan vuoden pappi 2010 sekä teologimatrikkeli Suomen Teologit - Finlands Teologer 2010.

Päivillä on materiaalinäyttely ja AKIn edunvalvontapiste.

Papiston päivien ohjelma ja ilmoittautumislinkki ovat verkkosivuilla www.pappisliitto.fi. IlmoittautumisloMAKE ja ohjelma löytyvät myös Crux 2:sta. Ilmoittautua 30.9 mennessä!

Tapaamisiin Papiston päivillä!
Papiston päivien työryhmä

Kuka tarvitsee koulutusta?

KARI KOPPERI, TT, JOHTAJA, KIRKON KOULUTUSKESKUS

Kirkon työssä on tärkeää, että työntekijä hankkii itselleen uutta osaamista ja kehittyä ammattilaisena. On ammennettava hyvistä lähteistä, että voi jakaa hyvää toisille.

Helsingin Sanomien Vieraskynä-palstalla (6.8.2010) hovioikeuden emeritus presidentti Erkki Rintala pohdiskeli juristien koulutusta ja väitti, etteivät Euroopan neuvoston vaatimukset kunnollisesta oikeudenkäytöstä toteudu Suomessa. Väite on hätkähdyttävä. Rintalan mukaan ”monet tuomarit jakavat oikeutta yleistutkinnolla, jossa niin sanotut tuomariaineet voivat olla hyvinkin vaatimattomassa osassa”. Tästä seuraa, ettei tuomarien ammattitaito ole riittävä varsinkaan haasteellisissa ihmisoikeuskysymyksissä. Syytä puutteelle Rintala pitää tuomarien suomalaista koulutusta, jossa tuomarien ammatillinen koulutus puuttuu kokonaan. Hänen totea: ”Jos meillä esittää tiedekunnille aloitteellisuutta jatkokoulutuksen järjestämiseksi, saa vastaukseksi, etteivät tiedekunnat ole ammattikorkeakouluja.”

Rintalan väitteet tuntuvat tutuilta. Muutettavat muuttaen kirkon ja teologisten tiedekuntien käymässä keskustelussa pappien ammatillisesta osaamisesta päädytään usein samantyyppiseen asetelmaan. Seurakuntatyöstä nousevat toiveet saatetaan torjua sanomalla, ettei teologinen tiedekunta ole mikään pappisseminaari. Samansuuntaisia kommentteja ovat esittäneet myös kanttoreita kouluttavan Sibe-

lius-Akatemian edustajat. Usein tuntuu siltä, että kirkon tehtäviin valmistavan yliopistollisen koulutuksen ja työelämän välillä on kuilu, joka näyttää kasvavan. Akateemiset oppilaitokset tarjoavat korkealaatuisen tieteellisen koulutuksen, joka antaa hyvät valmiudet tutkimustehtäviin, mutta tutkinnon suorittanut tarvitsee vahvaa ammatillisesti suuntautunutta täydennyskoulutusta kehittyäkseen myös kirkon työn ammattilaiseksi.

Tilanne ei ole uusi. Olin 90-luvun puolivälissä ammattieettisessä seminaarissa, jossa professori Timo Airaksinen totesi akateemisen loppututkinnon opettavan ammatillisen kielen ja sen verran tietoja ja taitoja, että tutkinnon suorittaneen voi päästä harjoittelemaan ilman, että tarvitsee pelätä hänen tekevän aivan kamalia virheitä. Tutkinto ei siis tee ammattilaista, vaan ammattilaiseksi kehitytään vähitellen työssä oppien. Puheenvuorossaan Airaksinen viittasi erityisesti lääkäreihin, mutta sama koskee myös muita ammatteja.

Kirkon työn ja kirkollisen koulutuksen näkökulmasta oppilaitoksesta valmistuneen matka ammattilaiseksi näyttää kehittyneen entistä haasteellisemmaksi. Perekoulutuksen ja täydennyskoulutuksen tarpeet ovat merkittävät, ja siksi kirkossa on tuettava

Kari Kopperin johtama Kirkon koulutuskeskus pyrkii omalta osaltaan vastaamaan kirkon henkilöstökoulutuksen haasteisiin. Koulutustoiminnan ohella se myös koordinoi kirkon henkilöstölle järjestettävää koulutusta.

aikaisempaa vahvemmin aloittelijoiden kehittymistä ammattilaisiksi. Perinteisten yliopistollisten koulutusten aloilla haasteet saattavat olla suurimmat, mutta vastaavat tarpeet koskevat kaikkia kirkon työntekijöitä.

Kirkko tarvitsee hyvin koulutettuja ammattilaisia

Kirkossa ollaan perinteisesti oltu kiinnostuneita työntekijöiden osaamisesta, ja siksi kirkkoon on syntynyt vahva henkilöstökoulutusjärjestelmä. Täydennyskoulutuksesta vastasivat pitkään hiippakunnat, mutta 40 vuotta sitten (1970) perustettiin Järvenpäähän kirkon oma koulutuskeskus (KK) järjestämään kursseja kirkon työntekijöille. Aluksi kursseille osallistui lähinnä pappeja ja kanttoreita, mutta vähitellen kurssilaisten joukko on monipuolistunut koskemaan lähes kaikkia työntekijäryhmiä. Myös pastoraalitutkintoa voidaan pitää yhtenä

kirkon vastauksena työntekijöidensä koulutustarpeisiin.

Viime vuosina yksi kirkon henkilöstökoulutuksen haasteista on ollut työuran alkuvaiheeseen liittyvän koulutuksen kehittäminen. Tällöin on laadittu ns. hengellisen työn tekijöiden ydinosamiskuvauksia, valmisteltu Kirkon työntekijän perustaidot-koulutuksia, kehitetty ordinaatio-koulutuksia ja valmisteltu uusi orientoitumiskoulutuskokonaisuus diakonia- ja nuorisotyöntekijöille sekä kanttoreille. Myös pastoraalitutkintoa on uudistettu niin, että se tukee työtään aloittelevan papin kehittymistä kirkon työn ammattilaiseksi. Parhaillaan viimeistellään seurakuntien avuksi uutta perehdyttämispasta. Kaiken tämän työn tavoitteena on ollut se, että kirkossa olisi mahdollisimman hyviä, osaavia ja sitoutuneita työntekijöitä, jotka tuntevat kirkon hengellisen perustehtävän ja kykenevät vastaamaan ajankohtaisiin haasteisiin.

Perustyötä tekevien ammattilaisten ohella kirkossa tarvitaan myös erityisosaajia, jotka kykenevät vastaamaan vaativiin haasteisiin. Kirkko onkin ollut mm. työnhajauksen edelläkävijä. Tänäpä kirkossa koulutetaan työnhajajien ohella mm. nuorisotyön, diakonian, johtamisen, sielunhoidon, jumalanpalveluselämän ja -musiikin erityisosaajia sekä työyhteisökonsultteja, jotka tukevat seurakuntia erilaisissa muutosprosesseissa. Kokonaiskirkon kannalta on erittäin arvokasta, että työntekijöistä koulutetaan seurakuntien tueksi alansa erityisasiantuntijoita, osaavia työnhajajia sekä työyhteisökonsultteja. Heistä on yleensä hyötyä myös paikallisseurakunnalle, vaikka oman seurakunnan saama hyöty voi aluksi näyttää vähäiseltä.

Seurakunta tarvitsee osaajia

Seurakunnan näkökulmasta henkilöstön kouluttamisella on kaksi tavoitetta. Yhtäältä tavoitteena on työntekijöi-

den ajantasaisen perusammattitaidon varmistaminen. Työuransa alkuvaiheessa olevat työntekijät tarvitsevat laadukkaan perehdyttämisen ohella myös koulutusta, joka tukee heidän kehittymistään ammattilaisiksi. Kokenut työntekijä tarvitsee koulutusta, joka päivittää, ylläpitää tai syventää hänen ammatillista osaamistaan ja valmentaa uusiin haasteisiin.

Toisaalta seurakunta hankkii henkilöstökoulutuksella osaamista, jota tarvitaan vastattaessa ajankohtaisiin haasteisiin. Myös seurakunnan asettamat tavoitteet muodostavat koulutustarpeen. Jos seurakunta haluaa esimerkiksi hyödyntää sosiaalista mediaa rippikoulutyössä, niin rippikoulutyöntekijät on koulutettava sen osajiksi.

Henkilöstökoulutus on siis väline, jolla varmistetaan työyhteisön osaaminen ja kyky vastata uusiin haasteisiin. Seurakunta voi hyödyntää kirkon henkilöstökoulutuskalenterin laajaa tarjontaa, mutta tulevaisuudessa seurakuntien, seurakuntayhtymien tai rovastikuntien voi olla mielekäästä hankkia itselleen ns. tilauskoulutusta, joka räätälöidään yhteisön tarpeisiin. Tällöin voidaan soveltaa henkilöstökoulutuskalenteriin sisältyviä valmiita aihioita tai valmistella koulutus yhteistyössä jonkin koulutusorganisaation kanssa.

Työntekijä tarvitsee osaamista

Eräs kokenut työntekijä väitti aikoinaan, että peruskoulutus antaa kirkon työntekijälle eväitä noin kahdeksi vuodeksi. Jos Pappi, kanttori tai nuorisotyöntekijä ei tämän jälkeen hakeudu koulutukseen, hän alkaa toistaa itseään ja jämähtää paikoilleen. Itsensä toistamiseen kyllästyy ja vähitellen työntekijä tulee kynniseksi sekä turhautuu hakeutuen pois kirkon tehtävistä. Väitteessä on paljon perää, vaikka koulutus ei ole ainoa keino uudistumiseen. Kirkon työssä on tär-

keää, että työntekijä hankkii itselleen uutta osaamista ja kehittyy ammatilaisena. On ammennettava hyvistä lähteistä, että voi jakaa hyvää toisille.

Koulutusta tarvitaankin ammattitaidon ylläpitämiseksi, kehittämiseksi ja syventämiseksi. Koulutus tukee myös työmotivaatiota sekä tarjoaa mahdollisuuksia keskustella työstään kollegojen kanssa. Koulutuksen tavoitteena on vahvistaa seurakuntatyössä tarvittavaa osaamista, mutta innostuminen yhteisestä työstä ja virkistäytyminen virkaveljien/sisarien seurasta on arvokas osa koulutusta.

Koulutuskeskus kouluttaa ja kehittää

Kirkon koulutuskeskus pyrkii omalta osaltaan vastaamaan kirkon henkilöstökoulutuksen haasteisiin. Keräämme jatkuvasti palautetta ja otamme sen huomioon kehittäessämme koulutus-toimintaamme. Koulutustoiminnan ohella koulutuskeskuksen tehtävänä on koordinoida kirkon henkilöstölle järjestettävää koulutusta. Työskentelemme tiiviissä yhteistyössä kirkkohallituksen muiden yksiköiden, hiippakuntien sekä kouluttavien oppilaitosten ja järjestöjen kanssa. Yhteistyössä kartoitamme henkilöstön koulutustarpeita ja saadun tiedon perusteella pyrimme kehittämään koulutusrakenteita ja koulutustarjontaa kysyntää vastaavaksi.

Kirkon koulutuskeskus ja muut kirkkohallituksen yksiköt pyrkivät vastaamaan kokonaiskirkollisiin tarpeisiin ja ne järjestävät yleensä pitkäkestoisia koulutuksia. Hiippakunnat järjestävät sen sijaan alueellisia ja tavallisesti lyhytkestoisia koulutuksia. Tätä täydentää oppilaitosten ja kristillisten järjestöjen laaja koulutustarjonta. Koulutustiedot julkaistaan vuosittain sähköisessä Kirkon henkilöstökoulutuskalenterissa, jonka viimeisin versio on ilmestynyt 16.8.2010 (<http://sakasti.evl.fi/henkilostokoulutus>).

”Henkilöstökoulutuksella varmistetaan työyhteisön osaaminen ja kyky vastata uusiin haasteisiin.”

Erilaiset koulutustarveselvitykset kertovat useiden työntekijöiden kaipaavan koulutusta tietoteknisissä taidoissa ja viestinnässä (mm. ilmaisutaito). Tällaiset koulutukset on mielekästä järjestää paikallisesti tai hyödyntäen paikallisten oppilaitosten tarjontaa. Kartoitusten perusteella myös johtamiskoulutuksen tarve tunnustetaan yleisesti. KK:n havaintojen perusteella myös sielunhoidon osaamisen vahvistamiseen ja kanttorien täydennyskoulutukseen näyttää olevan vahvistamisen tarvetta.

Kirkon henkilöstökoulutustarjonta

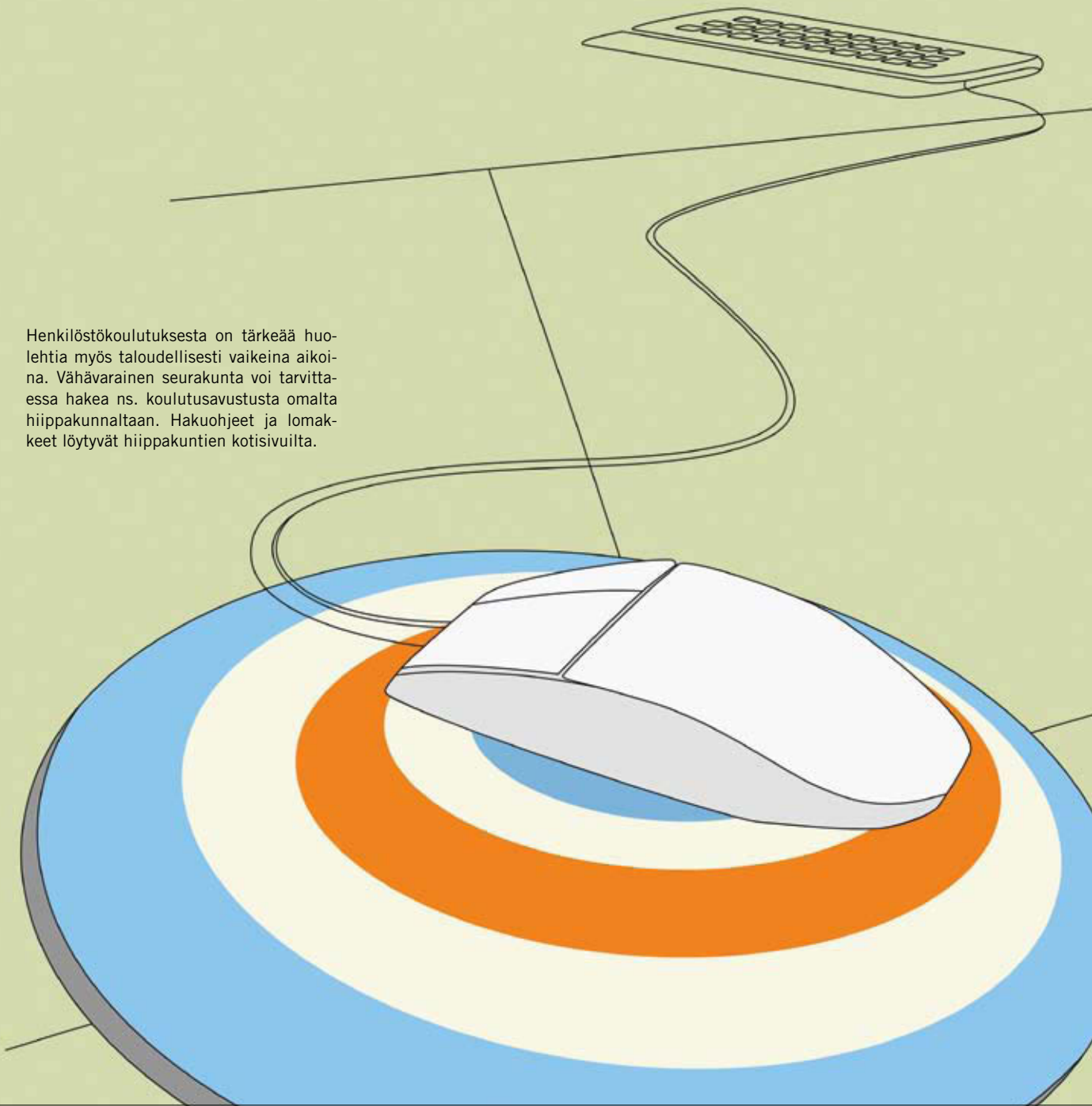
on laajaa ja työntekijöiden täydennyskoulutuksesta pyritään huolehtimaan monin tavoin. On kuitenkin tärkeää, että kirkollisten ammattien edellytyksenä olevat tutkinnot tuottavat riittävät valmiudet työhön kirkossa. Hyvä perehdyttäminen ja toimiva täydennyskoulutus auttavat paljon, mutta on huolestuttavaa jos opiskelijan hyppy kirkon työntekijäksi muodostuu liian suureksi. Tarvitaan siis säännöllistä vuoropuhelua kirkon ja oppilaitosten

kesken sekä yhteistä työskentelyä koulutuksen kehittämiseksi. ■

Kirkon henkilöstökoulutuksessa

Henkilöstökoulutuksesta on tärkeää huolehtia myös taloudellisesti vaikeina aikoina. Vähävarainen seurakunta voi tarvittaessa hakea ns. koulutusavustusta omalta hiippakunnaltaan. Hakuohjeet ja lomakkeet löytyvät hiippakuntien kotisivuilta.

siirrytään sähköiseen ilmoittautumiseen

EEVA SALO-KOPPERI

KOULUTUSSUUNNITELIJA,
KIRKON KOULUTUSKESKUS

Kirkon henkilöstökoulutustarjonta vuodelle 2011 on julkaistu sähköisessä kalenterissa Sakastin koulutus-sivuilla osoitteessa <http://sakasti.evl.fi/henkilostokoulutus>.

Kalenteri sisältää 620 Kirkon koulutuskeskuksen, kirkkohallituksen, hiippakuntien sekä muiden koulutuspalveluiden tarjoajien tuottamaa koulutusta ja 170 neuvottelupäivää.

Orientoitumiskoulutus uusille diakonian viranhaltijoille, nuorisotyönohjaajille ja kanttoreille

Uutena koulutuksena koulutustarjonnassa on Osallisena kirkon uskosta ja tehtävästä -orientoitumiskoulutus (3 op), joka on suunnattu ensimmäiseen seurakuntavirkaan tuleville uusille diakonian viranhaltijoille, nuorisotyönohjaajille ja kanttoreille osana heidän työelämäänsä orientoitumistaan ja perehdyttämistään. Koulutus järjestetään hiippakunnittain tuomiokapitulin toimesta. Koulutustiedot löytyvät hiippakuntien koulutuksista.

Tiedot Kirkon koulutuskeskuksessa vuonna 2011 alkavista koulutuksista löytyvät Sakastin koulutus-sivuilta.

Koulutustarpeet ja -suunnittelu

Seurakunta voi suunnitelmallisella, kaikkia henkilöstöryhmiä koskevalla henkilöstökoulutuksella kehittää seurakunnan toimintoja sekä parantaa henkilöstön työskentelyvalmiuksia, työtyytyväisyyttä ja henkistä hyvinvointia. Henkilöstökoulutusta on tarpeellista järjestää tai hankkia seurakunnan toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Henkilöstökoulutuksesta on tärkeää huolehtia myös taloudellisesti vaikeina aikoina. Vähävarainen seurakunta voi tarvittaessa hakea ns. koulutusavustusta omalta hiippakunnaltaan. Hakuohjeet ja lomakkeet löytyvät hiippakuntien

kotisivuilta. Seurakunnan työntekijöiden osaamista voidaan vahvistaa hyödyntäen oppisopimusjärjestelmää. Sen tarjoamat mahdollisuudet kannattaa selvittää yhteistyössä alan oppilaitosten kanssa.

Henkilöstökoulutuksen järjestämisestä ja siihen liittyvistä taloudellisista etuuksista on sovittu Kirkon henkilöstökoulutussopimuksessa. Voimassa oleva sopimus on hyväksytty vuonna 1997. Uudesta sopimuksesta neuvotellaan parhaillaan. Kirkon työmarkkinalaitos informoi seurakuntia neuvotteluloksesta heti, kun se saavutetaan. Vuoden 2011 henkilöstökoulutusta on syytä suunnitella voimassa olevan sopimuksen mukaisesti ja samoin tulee laatia myös seurakunnan koulutussuunnitelma (Kirkon koulutussopimus 3 § 1 ja 2 mom.), josta kirkkohallitus ja tuomiokapitulit ovat antaneet tarkentavia ohjeita. Tuomiokapitulit tiedottavat erikseen, miten seurakunnan koulutussuunnitelma toimitetaan tiedoksi tuomiokapitulille, sillä hiippakuntien ja pääosin myös kirkkohallituksen järjestämiin koulutuksiin ilmoittaudutaan hyödyntäen sähköistä ilmoittautumisjärjestelmää, eikä ilmoittautumisia enää koota tuomiokapituleille lähetetyistä koulutussuunnitelmista. Lisätiedot löytyvät tuomiokapitulien kotisivuilta.

Koulutuksiin ilmoittautuminen v. 2011

Hiippakuntien, Kirkon koulutuskeskuksen sekä eräiden kirkkohallituksen yksikköjen koulutuksiin (KDY, KKN, KJM) ilmoittaudutaan sähköisellä lomakkeella, joka avautuu koulutuskalenterista. Muuhun koulutukseen (osa kirkkohallituksen koulutuksista, kouluttavat laitokset, järjestöt) ilmoittaudutaan koulutuskalenterin ohjeiden mukaisesti.

1. Hiippakuntien, Kirkon koulutuskeskuksen sekä eräiden kirkkohallituksen yksikköjen koulutuksiin (KDY, KKN, KJM) ilmoittautuminen

Koulutuksiin ilmoittaudutaan sähköisellä lomakkeella 31.10. mennessä (Huom. ajankohdan ja ilmoittautumistavan muutos!). Työntekijä huolehtii ilmoittautumisesta. Ennen ilmoittautumista työntekijän on keskusteltava koulutukseen osallistumisesta esimiehensä kanssa. Tällöin

varmistetaan, että koulutus on seurakunnan koulutustarpeiden mukainen ja että se voidaan sisällyttää seurakunnan vuotuisen koulutussuunnitelmaan.

Ilmoittautumislomakkeeseen (hakeudu koulutukseen -linkki) täytetään seuraavat tiedot: nimi, virka/tehtävä, postiosoite, sähköpostiosoite, hiippakunta/muu, seurakunta/muu, koulutuksen sisältyminen seurakunnan koulutussuunnitelmaan/koulutukseen osallistuminen yksityishenkilönä ja esimiehen yhteystiedot. Mikäli henkilö hakeutuu koulutukseen yksityishenkilönä, esimiehen yhteystietoja ei täytetä. Ilmoittautumislomakkeen voi tulostaa itselleen. Ilmoittautumisjärjestelmä lähettää sähköpostilla ilmoituksen tietojen vastaanottamisesta koulutukseen hakeutujan esimiehelle. Koulutuksen järjestäjä vahvistaa myöhemmin, ketkä pääsevät suunniteltuun koulutukseen.

2. Kirkon koulutuskeskuksen järjestämät pastoraalitutkinnon opintokokonaisuudet

Pastoraalitutkinnon suorittaja ilmoittautuu erillisellä sähköisellä lomakkeella, joka lähetetään Kirkon koulutuskeskukseen 31.10. mennessä. Lomake löytyy opintokokonaisuuden koulutustiedoista kohdasta Ilmoittautuminen tai Sakastin koulutus-sivuilta kohdasta pastoraalikoulutus. Yhdellä lomakkeella voi ilmoittautua kaikkiin toivomiinsa opintokokonaisuuksiin. Mikäli opintokokonaisuus on tarkoitus sisällyttää seurakunnan koulutussuunnitelmaan,

siitä on neuvoteltava esimiehen kanssa.

3. Muut koulutuksen järjestäjät

Muiden kuin kohdassa 1 mainittujen koulutusten järjestäjien koulutuksiin ilmoittaudutaan koulutuskalenterissa kunkin koulutustilaisuuden kohdalla annettujen ohjeiden mukaisesti.

Koulutukseen osallistumisen peruuttaminen

Koulutukseen osallistumisen esteestä on ilmoitettava välittömästi koulutuksen järjestäjälle. Koulutuksen järjestäjän yhteystiedot löytyvät koulutuskalenterista ao. koulutuksen kohdalta.

Koulutussuunnitelmat

Seurakuntien on edelleen laadittava koulutussuunnitelma, joka toimitetaan tuomiokapituliin sen antamien ohjeiden mukaisesti. Kirkon koulutuskeskuksen ja hiippakuntien koulutuksiin ei kuitenkaan ilmoittauduta seurakuntien koulutussuunnitelmien välityksellä.

Lisätietoja

Lisätietoja koulutusten sisällöistä, järjestelyistä ja ilmoittautumisesta saa koulutuksen järjestäjältä. Koulutuksen järjestäjän yhteystiedot löytyvät koulutuskalenterista ao. koulutuksen kohdasta ilmoittautuminen tai tiedustelut. ■

Osalliseksi kirkon uskosta ja tehtävästä heti työuran alussa

MIKA MÄNTYRANTA

JUMALANPALVELUSELÄMÄN
HIIPPAKUNTASIHTTEERI,
TURUN ARKKIHIIPPAKUNTA

Kirkon työhön sisälle pääseminen ja tehtävässä kasvaminen on prosessi, johon tarvitaan koulutusta työuran alusta alkaen. Siksi piispainkokouksen aloitteesta kirkkoon on suunniteltu työssään aloittaville diakoniatyöntekijöille, nuorisotyön ohjaajille ja kanttoreille orientoitumiskoulutus. Uusi koulutus ei tietenkään korvaa seurakunnissa tapahtuvaa perehdyttämistä, vaan

tarkoituksena on auttaa uutta työntekijää löytämään kivottomammin kirkon työntekijän identiteetti.

Arkkihiippakunnassa orientoitumiskoulutus käynnistyy marraskuussa 2011. Koulutuksen tarkoituksena on saatella uutta työntekijää opiskelun tai toisen työn maailmasta kirkon työhön. Tavoitteenamme on vahvistaa uuden työntekijän käsitystä kirkon olemuksesta ja sen hengellisestä perustehtävästä, auttaa häntä jäsentämään ammatinsa seurakunnan ja kirkon työn kokonaisuuteen sekä yhteistyöhön seurakuntalaisten kanssa. Edelleen pyrimme auttamaan osallistujaa löytämään luontevan tavan hoi-

taa omaa hengellistä elämäänsä. Koulutuksen aikana käymme läpi mm. rooliodotuksia, yhteistyön mahdollisuuksia, työajattomassa työssä toimimista ja työyhteisön jäsenenä olemista. Koulutukseen osallistuja tutustuu hiippakuntansa piispaan, hiippakuntadekaaniin ja oman työalansa hiippakuntasihtteeriin. Samoin tuomiokapitulin henkilökunnalle tarjoutuu mahdollisuus tutustua uusiin työntekijöihinsä heti alkuvaiheessa.

Orientoitumiskoulutus on ainutlaatuinen mahdollisuus synnyttää verkostoja uusien työntekijöiden tueksi. Näin persoonallisen kasvun prosessi voi jatkua vuorovaikutussuhteena. ■

KIRKON KOULUTUSKESKUS, ALKAVAT KOULUTUKSET 2011

PASTORAALIKOULUTUS	
Raamattu, tunnustus ja julistus -pastoraali I/11	24.-28.1.
Raamattu, tunnustus ja julistus -pastoraali II/11	24.-28.10.
Raamattu, tunnustus ja julistus -pastoraali III/11	21.-25.11.
Jumalanpalveluselämän pastoraali I/11	17.-21.1.
Jumalanpalveluselämän pastoraali II/11	19.-23.9.
Jumalanpalveluselämän pastoraali III/11	17.-21.10.
Sielunhoidon pastoraalikurssi I/11	31.1.-4.2.
Sielunhoidon pastoraalikurssi II/11	4.-8.4.
Sielunhoidon pastoraalikurssi III/11	7.-11.11.
Kristillisen kasvatuksen pastoraali I/11	7.-11.3.
Kristillisen kasvatuksen pastoraali II/11	22.-26.8.
Kristillisen kasvatuksen pastoraali III/11	24.-28.10.
Seurakunta työyhteisönä pastoraali I/11	21.-25.3.
Seurakunta työyhteisönä pastoraali II/11	5.-9.9.
Seurakunta työyhteisönä pastoraali III/11	14.-18.11.
DIAKONIA JA YHTEISKUNTATYÖ	
Diakoniatyön erityiskoulutuksen I -moduuli: Diakonian teologia 2011	14.-16.3. ja 16.-17.5.
JOHTAMINEN JA STRATEGINEN SUUNNITTELU	
KIRJO II B Talousjohdon ko ryhmä II/ 2011	14.-16.9.
KIRJO II D Esimies- ja johtamistyön valm. 2011	29.-31.8. ja 12.-14.12.
KIRJO II B Talousjohdon ko 2011	12.-14.1., 11.-13.5. ja 31.10.-2.11.
KIRJO III Johtamisen erityiskoulutus 2011	30.3.-1.4. ja 10.-12.10.
KIRJO II+ Johtamisen erityisammattitutkinto (JET) orientaatio, Joensuu ja Pieksämäki	22.3., 19.-21.9., 21.-23.11.
Ylempi pastoraali 2011	21.-23.3. ja 10.-12.10.
JUMALANPALVELUSELÄMÄ JA JULISTUS	
Syvämmälle messuun 2011	7.-11.11.
KASVATUS	
Dialogisuus kirkon työssä 2011 (KEK/Y)	24.-26.1. ja 24.-25.3.
Teologia ja pedagogiikka krist. kasvatuksessa 2011 (KEK/Y)	14.-16.2. ja 5.-6.5.
Yhteisöllisyys, erityiskasvatus ja ohjaus 2011 (KEK/E)	21.-23.2. ja 26.-28.4.
Kirkon erityisnuorisotyö, lastensuojelu ja ongelmakäyttäytyminen 2011 (KEK/E)	12.-14.9. ja 12.-14.12.
Kasvatuksen menetelmät kirkon työssä 2011 (KEK/Y)	26.-28.9. ja 3.-4.11.
Aikuistyötä vai aikuistoimintaa?	17.-19.8.
MUSIIKKI	
CANTOR II A 2011, kanttorin pedagogiset valmiudet	17.-21.1.
CANTOR II B 2011, oman lauluaänän aktivointia	19.-23.9.
CANTOR (+) 2011 (Haapaniemi)	28.2.-4.3.
Soiva Sana 1.11.	17.-21.10.
Kuoronjohdon ja äänenkäytön kurssi 2011	15.-19.8.
Organum cantat 2011 (Jyväskylä)	16.-19.5.
Seurakuntien lapsikuoro toiminnan peruskurssi 1.11	31.1.-4.2.
Seurakuntien lapsikuoro toiminnan peruskurssi 2.11	5.-8.9.
Kirkkomusiikin opiskelijoiden teologisten aineiden kesäkurssi	29.8.-2.9.
TYÖNOHJAUS JA MUU OHJAUSTOIMINTA	
Seurakuntatyön työnohjaajakoulutus 2011	28.-30.9. ja 23.-25.11.
Harjoitteluohjaajien koulutus- ja neuvottelupäivät papeille ja kanttoreille	17.-18.11.
SELUNHOITO	
Sielunhoidon erityiskurssi 2011 Espoo valintahaast.	11.-12.5.
Sielunhoidon erityiskurssi 2011 orientaatiopv. Espoo	17.-18.11.
Kokempuspohjainen uniryhmäkurssi 2011 Lärkkulla	3.-6.5.
Pastoraalipsykologinen konferenssi	2.-4.9.

Kaksoiskierteestä kaarisiltaan, sekvenssistä sakramenttiin

KIRSI HUOPONEN
VS. SEURAKUNTAPASTORI,
TURUN HENRIKIN-
SEURAKUNTA

Kun syksyllä 2006 astuin sisään Åbo Akademin teologiseen tiedekuntaan, en tainnut olla opiskelija tavallisimmasta päästä: ikää oli 49-vuotta ja takana liki parikymmentä vuotta tutkijan elämää molekyyli-genetiikan parissa. Matkalle sekvensseistä sakramentteihin, kansainvälisistä kongresseista kirkkosaliin, geeneistä ihmisen itsensä luo vei kutsumus, vahva ja kuitenkin vaikeasti selitettävä.

Käytävä ei ollut pitkä, mutta kuljin sen hitaasti, jotta ovelle pääsy veisi mahdollisimman kauan. Olin viimeinen lähtijä

sinä päivänä, tarkoituksellisesti. Sitä Turun yliopiston lääketieteellisen genetiikan osaston käytävää pitkin olin kulkenut vuosia. Tuttu laboratorio, tutut ahtaat työhuoneet, kahvihuone, opiskelijoiden huone... Täällä oli tehty töitä useita vuosia: ensin väitöskirjatyöntekijänä, sitten tutkijana ja diagnostisen DNA-laboratorion laboraattorina, välillä toki työskentelein opettajana ja tutkijana muidenkin yliopistojen laboratorioissa kotimaassa ja ulkomailla, mutta tämä oli ollut minun laboratorioni, osa minun maailmaani. Nyt olin astumassa johonkin täysin uuteen. Kun olin käytävän päässä, katsoin taakseni, sammutin valot ja suljin oven perässäni. Elettiin syksyä 2006 ja seuraavana päivänä aloittaisin teologian opinnot Åbo Akademin teologisessa tiedekunnassa, 49-vuotiaana.

Opiskelu sinänsä, teknisenä suorituksena, ei jännittänyt. Tutkijana olin aina opiskellut, se oli suorastaan elämäntapa. Enemmän jännitin tulevia opettajiani ja nuoria opiskelutovereita: mahtaisivatko ihmetellä vanhemmaa opiskelutoveria, miten selittäisin

heille, jos joku kysyisi, miksi lähdin opiskelemaan teologiaa. Niinpä – miksi lähdin?

Tutkijan taustaa

Lapsuudenkodissani ei uskonasioista puhuttu. Rippikouluun sai mennä, jos halusi, se oli oma asia – halusin mennä ja menin. Koulussa rakastin biologiaa, matematiikkaa, kemiaa ja fysiikkaa – niissä oltiin asioiden ytimessä, ja olin varma, että luonnontieteistä löytyisi vastaus kaikkeen, kunhan pääsisin tarpeeksi pitkälle.

Yliopistossa aloin opiskelemaan biologiaa – ensin pääaineena fysiologia, sitten suuntauduin molekyylibiologiaan ja lääketieteelliseen genetiikkaan. DNA:n kaksoiskierteessä oli lumoa: siinähan oli informaatio kaikkeen, siinä oli ydin, jota hain. DNA-tutkimuksen avulla voisi selittää, miksi olemme sellaisia kuin olemme, miksi sairastumme tai emme sairastu tiettyihin tauteihin ja mistä olemme tulleet.

Tutkimuksen parissa kului vuosia: selvitimme perinnöllisten sairauksien taustalla olevien perintötekijöiden muutoksia ja niiden vaikutuksia, tut-

"Pappina voin kohdata toisen ihmisen ajan kanssa, pappina minulla on mahdollisuus ja ammatin tuoma etuoikeus puhua siitä merkityksestä, jonka Jumala voi elämälle antaa", sanoo Kirsi Huoponen.

kimme väestöjen geneettisiä sukulaisuussuhteita ja muinaisia vaellusreittejä perimän muuntelun avulla ja monia kiehtovia projekteja oli käynnissä. Samaan aikaan maailmalta tulvi valtavasti tietoa hyödynnettäväksi. Ihmisen koko perimä julkaistiin, ja lievä hämmennys valtasi monet. Ihmisellä ei ollutkaan geenejä yli 100 000 vaan ainoastaan reilut 20 000, saman verran kuin paljon yksinkertaisimmilla otuksillakin. Niillä palikoilla muodostuivat kuitenkin eliökunnan nerokkaimmat aivot! En epäillyt, ettei selitys siihen, miten se oli mahdollista, löytyisi enemmin tai myöhemmin. Pikeminkin kysymys miksi alkoi kiehtoa yhä enemmän. Siihen ei tuntunut löytyvän vastausta kovinkaan suoraviivaisesti, ja se kysymys tuntui vievän toisenlaisiin maailmoihin ja toisenlaisiin lainalaisuuksiin.

Selitys löytyy, mutta mikä on kaiken merkitys?

Jokin palikka puuttui yhä. Mielenkiinto työtäni kohtaan ei vähentynyt, mutta kipeitä kysymyksiä alkoi nousta pintaan, eikä niihin tullut vastausta molekyylien maailmasta. Olin etuoikeutettu voidessani perehtyä maailmaan, jossa tietyt lainalaisuudet näyttivät toimivan viileän ennustettavasti,

siitäkin huolimatta, että tieteessä aina uudet löydökset paitsi selittävät aikaisemmat havainnot, myös usein kyseenalaistavat ne. Olin etuoikeutettu, mutta siitä etuoikeudesta olin valmis luopumaan, jos löytäisin tien uusien vastausten äärelle. Allekirjoittaessani laboratoriolausuntoja pysähdyin usein miettimään: tässä on geenitutkimuksen tulos, selitys oli löytynyt, mutta tämän tiedon kanssa joku ihminen nyt jatkaa elämäänsä. Mietin, kuka hän oikeastaan on, miten hän jaksaa eteenpäin, mistä hän löytää voimaa ja merkitystä? Pohdin, että elämällä itsellään oli oltava merkitys, geeneistä riippumatta. Elämä ei voi olla olemassa vain geenien siirtämistä varten, muuntelun tuottamiseksi evoluution moukaroitavaksi. Mikä ulottuu molekyylien taakse? Jumala, totta kai, kaikessa toiseudessaan, mutta myös – ihminen, joka (edesmenneen akateemikko Leena Palotien sanontaa siteeratakseni) on enemmän kuin geeniensä summa.

Vaikea ja vahva kutsumus

Tajusin, että on astuttava ulos molekyylien maailmasta kohdatakseen ihmisen. Lääkärinä kohtaisin potilaan, mutta aikani potilaan kanssa olisi rajattu. Vain pappina voisin kohdata

”Pohdin, että elämällä itsellään oli oltava merkitys, geeneistä riippumatta.”

toisen ihmisen ajan kanssa, pappina minulla olisi mahdollisuus ja ammatin tuoma etuoikeus puhua siitä merkityksestä, jonka Jumala voi elämälle antaa. Olin käynyt läpi monta kipeää omaa menetystä, ja ne olivat antaneet minulle rohkeutta ja varmuutta katsoa toista silmiin ja kuunnella hänen tarinaansa. Ajatus ”papiksi lukemisesta” tuntui kuitenkin äärimmäisen hämmentävältä. Eihän papiksi lue, sen toki tajusin, vaan kyse on sekä kutsumuksesta että sopivuudesta.

Mikä on kutsumus – sitä mietin kauan. Tuntui itsensä korottamiselta ajatella – saatikka sanoa – että minulla olisi kutsumus. Kutsumus edellytti jotakin, niin luulin, kunnes myöhemmin tajusin, että se, joka kutsuu, tietää kyllä miksi kutsuu, ja siksi koko kutsumus jääkin itselle jollakin lailla hä-

märäksi, vaikeasti ja lähes mahdottomaksi määrittää. Jos sitä yrittää pukea sanoiksi, se voi kuulostaa lähinnä pakkomielteeltä, ja kysehän on kaikesta muusta. Itselleni iso asia oli se, että kykenin luopumaan työstäni – en toki kivutta ja kysymyksittä, mutta niistä huolimatta. Jokin isompi asia vaati niin, olkoon sitten vaikka kutsumus.

Opiskelu - teologian ja elämän ymmärtämistä

Vanhemmalla iällä opiskellessa motivaatio on korkealla. Oli monta syytä olla äärimmäisen tosissaan, sillä opiskelun aloittaminen vei mukanaan työn, kollegat, yhteisön, jossa oli liikunut ja vaikuttanut. Jonkin omassa identiteetissä oli muututtava, oli aloitettava osittain nollapisteestä. Itse asiassa se tuntui yllättävän hyvältä. Iloinen kokemus oli myös se, että itseä kolmekymmentä vuotta nuoremmat opiskelutoverit olivat poikkeuksetta kannustavia ja rohkaisevia, joskin tiettyä etäisyyttä toki ikäerosta johtuen oli. Lisäksi en ollut ainoa vanhempi opiskelija, meitä oli muitakin, ja – kuten kuulin – oli ollut ennenkin ja tuli jälkeeni. Monilla alueilla teologiassa on hyötyä elämäkokemuksesta, vaikka en suoraviivaisesti allekirjoita, että ikä ja kokemus sinänsä

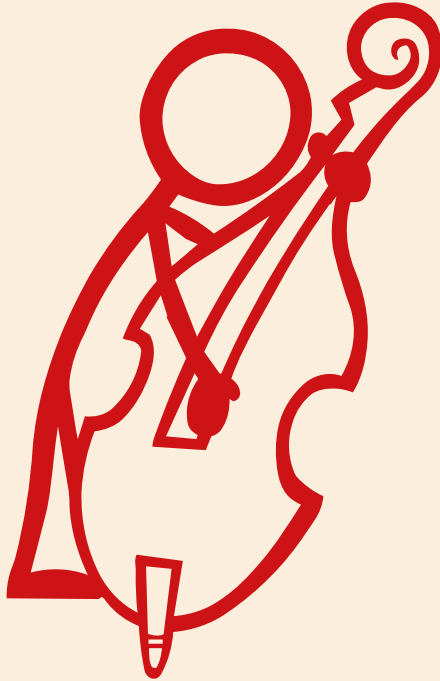
tuovat suurempaa ymmärrystä kenellekään. Ymmärrys edellyttää muuta kuin kokemista. Asioita on myös prosessoitava, ja monet omat elämäkokemukset on syytä laittaa hammatikkukategoriaan, vain henkilökohtaista käyttöä varten. Tosin ne totta kai ovat muokanneet sitä persoonaa, jonka kautta kukin pappi työtään tekee – työtä, jota nyt olen marraskuusta 2009 lähtien tehnyt.

Pappina - persoonana, palvelijana

Kokemus pappina on vielä vähäinen, mutta se on ollut vahvistava: pala, joka puuttui, on nyt kohdallaan, eivätkä ne entisetkään palat ole mihinkään kadonneet. Tunnen iloa ihmisten parissa toimimisesta, olen jälleen etuoikeutettu: nyt saadessani puhua Jumalasta ja Jeesuksesta – ja vieläpä niin, ettei kukaan ylläty minun puhuvan heistä vaan itse asiassa minun oletetaan tekevän juuri sitä! Näin vuosien takaa katsoen moni asia on saanut uuden merkityksen, skeptikko sanoisi jälkiviisaasti, mutta itse näen sen johdatuksena. Matka jatkuu. Kuten entinen kollega lähtiäiskorttiini kirjoitti: kaksoiskierteestä kaarisiltaan, sekvenssistä sakramenttiin – ei pitkä matka kuitenkaan. ■

Mikä musiikkikasvattaja -kanttori?

SUVI TAMMINEN
KANTTORI,
KURIKAN SEURAKUNTA

Kanttorin virkaan voidaan nykyään valita hakija, jolla on musiikinopettajan koulutus ja tarvittava määrä kirkkomusiikin opintoja. Onko edessä kirkkomusiikin rappio vai uudenlainen näkökulma?

Mandoliini, rippikoulu, kuoro, djembe, isokoulutus, sello, muskari, bändi. Mikä se sellainen kanttori on, jota on vaikea saada pysymään urku-parvella?

Monipuolisia kirkkomusiikin opiskelijoita on kautta vuosikymmenten kiehtonut ajatus täydentää osaamistaan musiikkikasvatuksen opinnoilla. Nykyisin joidenkin oppilaitosten opetussuunnitelmia on muokattu niin, ettei kaksoispätevyyden havittelija joudu edes tekemään samoja opintoja moneen kertaan eikä pyörittelemään kohtuutonta määrää korvaavuusanoimuksia.

Ylempää korkeakoulututkintoa edellyttävään kanttorin virkaan voidaan nykyään valita hakija, jolla on a) musiikin maisterin tutkinto, b) filosofian tai kasvatustieteen maisterin tutkinto, jossa pääaineena on musiikki-

kasvatus, tai c) kulttuurialan ylempi ammattikorkeakoulututkinto (musiikkio ylempi AMK). Tutkinnon täytyy sisältää tietty määrä jumalanpalvelusmusiikin, kirkollisten toimitusten ja seurakunnan tilaisuuksien musiikin opintoja, teologisia opintoja, pedagogisia opintoja sekä soveltavia opintoja, jotta saavutetaan tarpeelliset tiedot seurakunnissa tehtävästä musiikkityöstä. Pohjalla voi kuitenkin olla musiikinopettajan tai vaikkapa jazzmuusiikon opinnot.

Kaksoispätevyys

Käytännössä musiikkikasvatuksen ja kirkkomusiikin yhdistäminen tapahtuu vaivattomimmin ”tuplamaisteritutkinnolla”, joka on Sibelius-Akatemian Kuopion osaston ja Jyväskylän yliopiston musiikkikasvatuksen koulutusohjelman yhteistyönä ollut mahdollinen vuodesta 2007. Tähänastiset

opiskelijat ovat hakeutuneet musiikkikasvatusopintojensa loppuvaiheessa kirkkomusiikkiopintoihin Kuopioon, mutta yhtä lailla mahdollista on aloittaa kirkkomusiikilla. Yhteistyöjärjestelyn tuloksena on FM-tutkinto musiikkikasvatuksesta ja MuM-tutkinto kirkkomusiikista eli pätevyys peruskoulun ja lukion musiikinopettajaksi ja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kanttoriksi.

Janne Salmenkangas aloitti kirkkomusiikin opinnot Sibelius-Akatemian Kuopion osastolla syksyllä 2008, jolloin hän opiskeli neljättä vuotta musiikkikasvatusta Jyväskylän yliopistossa. ”Minua puri kirkkomusiikkikärpänen heti oman rippileirini jälkeen isosena ollessani, kun säestin nuoren seurakunnan lauluja ja virsiä kitaralla ja jumalanpalveluksia pianolla. Siitä alkoi monen kesän työrupeama leirimuusikkona.” **Piia Laasonen** puoles-

Suvi Tamminen lasten musiikki- ja lähetysleirillä Kurikassa kesällä 2010.

taan oli musiikinopettajaopintojensa aikana useana kesänä töissä rippileireillä sekä talvisin monenlaisissa gospelmessuissa, mm. Jyväskylän tuomasmessuissa. Ajatus seurakunnassa työskentelystä ja urkujen soittamisesta alkoi vähitellen houkutella. Tänä syksynä valmistuva **Hanna Sateila** taas opiskeli lukion jälkeen sellistiksi, mutta ala ei tuntunut omalta. ”Mietin pitkään, hakisinko seuraavaksi opiskelemaan kirkkomusiikkia vai musiikkikasvatusta, ja musiikkikasvatus voitti sen erän. Kun myöhemmin kuulin, että Jyväskylän yliopisto aloittaa Kuopion osaston kanssa yhteistyön, tuntui, ettei sitä tilaisuutta halua eikä kannata jättää väliin.”

Moniosaajat

Seurakunnissa on muuttuvassa maailmassa yhä enemmän tekemistä musiikin moniosaajille. Klassisen musiikin

pohjalta ponnistava kirkkomusiikkokoulutus jo yksinään antaa eväitä laulamiseen, kuorotyöhön, pianonsoittoon ja urkujensoittoon niin jumalanpalvelusmusiikin kuin konserttitoiminnankin näkökulmasta. Musiikkikasvattajan opinnot sisältävät niin klassista kuin populaari- ja kansanmusiikkiakin, soittimia buzukista darabukaan, kasvatustiedettä ja opettamisen opiskelua. Janne Salmenkangas toteaa musiikkikasvatuksen ja kirkkomusiikin opinnoissa saamiensa valmiuksien mahdollistavan esimerkiksi musiikkityyliltään hyvin erilaisten konserttien ja messujen järjestämisen.

Musiikkikasvattaja-kanttori on mielellään aktiivinen pedagogi ja mukana kehittämässä eri ikäryhmien musiikkikasvatusta. Hän on seurakunnassaan paitsi musiikin myös opettamisen erikoisasiantuntija. Hanna Sateila huomauttaa jokaisen kanttorin tarvitsevan myös musiikkikasvatuksen opintoja. ”Rippileireillä ja lastenleireillä niitä tarvitaan aivan erityisesti, mutta myös monissa muissa tilaisuuksissa ja tilanteissa on hyötyä kasvatuksellisesta näkökulmasta, eri soitinten soittotaidosta ja vapaasta säestyksestä.” Ilman pedagogista ymmärrystä esimerkiksi rippikouluopetusta on vaikea saada etenemään oppimisen kannalta mielekkäästi.

Kumpaan suuntaan tuplamaisterin tulevaisuudennäkymät sitten kallistu-

Musiikkikasvattajakanttori on seurakunnassaan paitsi musiikin myös opettamisen erikoisasiantuntija.

vat, kirkkomusiikin vai musiikinopetuksen? Suvi Tamminen: ”Tunnen oloni kotoisaksi seurakuntatyössä. Olen ollut valmistumiseni jälkeen heinäkuusta 2009 kanttorina Kurikan seurakunnassa Etelä-Pohjanmaalla ja kehittänyt musiikkitoimintaa erityisesti nuorille. Musiikin ammattilaisella on toki pienellä paikkakunnalla vientiä seurakuntatyön ulkopuolellakin.” Janne Salmenkangas: ”Olen kokenut molemmat alat hyvin mieluisiksi. Unelmatyöpaikkani lieneekin sekoitus molempia.” Piia Laasonen: ”Toivon, että jonakin päivänä työskentelisin kanttorina, jonka työnkuva olisi monipuolinen ja ulottuisi muskareista seniorikuoroihin ja rokkibändeistä klassiseen musiikkiin.” ■

Naisia tarvitaan johtotehtäviin

Naisten määrä kirkollisissa johtotehtävissä on kasvanut hyvin hitaasti, vaikka naisia on ollut pappeina jo 22 vuotta. Kysymyksessä ei liene tietoinen syrjintä. Pikemminkin on kyse siitä, että naiset eivät hakeudu tai eivät pääse tehtäviin, joissa he voisivat saada tarpeellista kokemusta, meriittiä ja itseluottamusta voidakseen joskus tulla valituksi keskeisimpiin johtotehtäviin.

Paikallisseurakuntien tärkein johtotehtävä, kirkkoherran virka, on säilynyt vahvasti miesten vastuulla. Vakinaisessa virassa olevia naispuolisia kirkkoherroja on vain runsaat 30, kun seurakuntia on 465. Suurin osa naiskirkkoherroista toimii pienissä seurakunnissa. Ilmeisesti vain kaksi on isoissa seurakunnissa (Tuusula ja Olari) ja puolentusinaa keskisuurissa, yli 10 000 jäsenen seurakunnissa. Helsingin yhtymässä ei ole yhtään vakinaisessa virassa olevaa naiskirkkoherroa, eikä useimmissa muissakaan isoissa kaupungeissa.

Suurin syy naisjohtajien vähäisyyteen on se, että naisia on vain vähän hakijoina. Valitettavasti myös nykyinen vaalijärjestelmä jarruttaa naisten valintaa kirkkoherraksi. Näyttää vahvasti siltä, että kansanvaali suosii miehiä. En tiedä yhtään isoa seurakuntaa, johon olisi valittu kirkkoherraksi nainen, joka ei ole aiemmin työskennellyt kyseisessä seurakunnassa tai muuten ollut siellä tunnettu. Vai onko jossain poikkeus? Mies voi tulla valituksi isoon seurakuntaan, vaikka häntä ei aiemmin tunnettaisi, naiselle se on hyvin vaikeaa. Kysymys ei ole hakijoiden kyvyistä vaan äänestäjien perinteisestä miehisestä johtajuuskäsityksestä. Näennäisestä tasavertaisuudesta huolimatta vaalitapa suosii miehiä. Olisikin kiinnostava nähdä kunnon tutkimus kirkkoherranvaalien tuloksiin vaikuttavista tekijöistä.

Viime talvena puhuttiin julkisuudessaakin pappeihin kohdistuvista ulkonäköodotuksista. Näyttää siltä, että hakijoiden ulkonäkö vaikuttaa myös kirkkoherranvaaleihin enemmän nais- kuin mieshakijoiden osalta. Esim. nuorek-

Vakinaisessa virassa olevia naispuolisia kirkkoherroja on vain runsaat 30, kun seurakuntia on 465.

kaan ja dynaamisen näköisellä mieshakijalla näyttäisi olevan paremmat mahdollisuudet tulla valituksi kuin naisella, joka on joko a) liian nuoren näköinen tai b) jo varttuneen näköinen. Kun omaa ulkonäköä ei kovin paljon voi muuttaa, hakijoiden kannattaa ainakin tarkkaan valita, mitä valokuvia he käyttävät kampanjoinnissaan. Voi hakijaa, joka näyttää kuvassa väsyneeltä!

Naisten ei ole helppoa päästä muihin kirkollisiin johtamistehtäviin. Suuren seurakuntayhtymien johtotehtävissä ei ole paljon pappisnaisia, ei myöskään kirkkohallituksen johtavissa viroissa. Myös näihin on mieshakijoita aina enemmän kuin naisia. Naisten hakemiselle voi olla esteenä myös vaadittavan koulutuksen puute. Tällä hetkellä kaikki tuomiorovastit ja hiippakuntadekaanit ovat miehiä, eikä pappisasessoreissakaan ole kovin montaa naista. Entistä useampien naisten pitäisi suorittaa ylempi pastoraalitutkinto, jotta he olisivat vaalikelpoisia myös näihin

tehtäviin. Kirkon valintakäytännöt eivät onneksi sido kirkollisia järjestöjä, niissä myös naisilla on mahdollisuus tulla valituksi vastuullisiin johtotehtäviin.

Entisaikaan oli tavallista, että vanhat rovastit rohkaisivat ja neuvoivat sopivaksi katsomiaan nuoria pappeja virkauralla ja pyrkivät järjestämään heille sopivia työpaikkoja. Jossain määrin vanha käytäntö elää edelleen, kun vakituisia työpaikkoja täytetään kutsumenettelyllä tai ilman viran auki julistamista. Valitettavan harvoin näitä kutsuja esitetään naispastoreille, ovathan kutsujat useimmiten miehiä. Naiset voisivat kuitenkin kiinnittää huomionsa niihin asioihin, joihin he suoraan voivat vaikuttaa. Naisten kannalta on noloa, että kirkolliskokouksessa Helsingin ja Espoon hiippakuntien pappisedustajat ovat kaikki miehiä, vaikka Etelä-Suomessa on kaikkein eniten pappisnaisia. ■

ANJA NURMINEN
MYRSKYLÄN KIRKKOHERRA

IKÄKRIISI

KATJA KUJANPÄÄ

TEOLOGIAN YLIOPPILAS,
HELSINGIN YLIOPISTO

”Katsokaa, tässä on tuleva pappi.” Hymyilin hie-
man vaivaantuneesti, kun työssäoppimisjaksoni
ohjaaja esitteli minut kahdelle seurakuntalaisel-
le. Tiedostin kirkkaasti, miten nuorelta epäile-
mättä näytin kahden seniorin silmissä: pienikokoinen
opiskelijatyttö, joka vasta kolme vuotta sitten oli hyvä-
telletty lukionsa. Ja kuitenkin, jos seuraisin Henna Virk-
kusen mielen mukaista tavoiteaikataulua, olisin kahden
vuoden päästä teologian maisteri.

Keski-ikäiset opiskelijatoverini pohtivat, halutaanko
heitä, jo yhden uran tehneitä, töihin seurakuntaan. Itse
mietin, kehtaisinko 23-vuotiaana maisterina pyytää piis-
palta audienssia. Kuinka nuoria kirkko huolii papeik-
seen?

Aikaisemmin, tehokkaammin, nopeammin! hoputtaa
valtakunnan johto korkeakouluopiskelijoita. Komiteat
kehittävät kilpaa työelämään siirtymistä tehostavia toi-
menpiteitä. Tuoreiden ylioppilaiden tulisi aloittaa opis-
kelu välivuositte ja valmistua viiden vuoden kuluttua.
Osana Helsingin yliopistoa vaatimukset koskevat myös
teologista tiedekuntaa. Jospa leikittelisimme ajatuksella,
että koulutuspolitiikan ideaali toteutuisi entistä useam-
pien kohdalla. Vihittäisiinkö 23–24-vuotiaat hyvin mie-
lin pappisvirkaan? Nuorta verta seurakuntiin. Vai pitäi-
sikö junioreiden mennä jonnekin muualle kypsyymään?

Ei kai se nyt iästä ole kiinni, joku sanoo. Eipä var-
maankaan. Mutta eikö papilta odoteta tiettyä elämänto-
kemusta, ihmistuntemusta ja laaja-alaista maailman ym-
märtämistä? Oman persoonan kautta tehtävä työ ihmisen
parissa edellyttää kypsyä. Onhan nuoria pappeja
aina ollut, toinen sanoo. Ja aina on pudisteltu päitä.

Onkohan epäkypsyden merkki, että itse en ajattele
olevani muutaman vuoden päästä toivottoman epäkyp-
sä seurakuntatyöhön? Erilaiset työpaikat ja luottamus-
tehtävät ovat antaneet kokemusta ja luottamusta omiin
kykyihin. On tullut harjoiteltua ihmisten kanssa olemis-

ta ja monia työelämän
käytännön taitoja.
”Työelämävalmiuk-
sia”, sanoisi rekrytoin-
tisuunnittelija. Niiden
vuoksi rohkenen mie-
lessäni sovittaa papin
roolia päälleni. Istuu-
ko? Voisiko sillä ko-
kemuksella muuta-
man vuoden päästä
lähteä liikkeelle ja al-
kaa opetella papin työ-
tä? Ajattelisiko työn-
antajakin, että iän
puutehan korjaantuu ajan kanssa?

Olen tähän asti välttänyt isoimmat valmistumista vii-
vyttävät harhapolut ja hetteiköt, mutta muutaman kun-
niakierroksen ajattelin tehdä. Vaihtovuosi ja opettajan
pedagogiset opinnot avartakoot maisterivaiheen maail-
maani. Sillä 24,5 on paljon parempi kuin 23. Onhan? ■

Aikaisemmin,
tehokkaammin, nopeammin!
hoputtaa valtakunnan johto
korkeakouluopiskelijoita.

Virsi elää – vai elääkö?

MATTI OIKARINEN

UUDELLA KANTTORI 2010,
HÄMEENLINNA-VANAJAN
SEURAKUNTA

Viime vuosina niin sanotut vaihtoehtomessut ovat saaneet perinteisten jumalanpalvelusten ja messujen rinnalla oman suhteellisen vakiintuneen paikkansa. Vaikuttimena suosioon ovat ehkä olleet vapaampi tilaisuuksien rakenne ja osallistujien monipuolisempi mahdollisuus keskinäiseen vuorovaikutukseen. Lisäksi uudet laulut ja useat säestyssoittimet ovat antaneet vaihtelua perinteisten virsien tilalle. Otsikko antaakin aihetta kysyä, elääkö virsi vielä seurakunnissa vai etsitäänkö jo uusia tuulia ja polkuja.

Suomalainen virsi suomen kielellä on elänyt jo 1500-luvun puolivälistä lähtien Jacobus Petri Finnon kokoaman ja myös hänen omia virsiään sisältävän ensimmäisen virsikirjan sytyttämänä. Mainitusta lähtökohdasta virsikirjaa on uusittu ja laajennettu useita kertoja sekä kieliasun että sävelmien suhteen. Tänä päivänä meillä on kielellisesti rikas, aihepiiriltään ja sävelmistöltään monipuolinen virsikirja varustettuna lisäyksellä.

Huomio virsivalintaan

Virsilaululle on annettu merkittävä musiikillinen osuus messussa kuoro- ja urkumusiikin rinnalla. Virsivalintaan onkin tästä syystä kiinnitettävä riittävästi huomiota. Virsivalinnan mallit vaihtelevat seurakuntien itselleen parhaiten soveltuvien mallien mukaan. Yleisintä luultavimmin lienee, että saarnaava pappi valitsee messussa laulettavat virret. Tällöin voivat korostua saarnattavasta tekstistä esiin nousevat teemat. Liturgin valitsemat virret peilaavat ehkä messun koko-

naisuutta ja luonnetta. Kanttorin esittämä virsilista voisi ymmärrettävästi tuoda esille erityisesti messun musiikillisen lähtökohdan. Kaikissa mainituissa lähtökohdissa on hyvät puolet. Tänä päivänä ehkä yleisin käytetty malli on, että messuun valmistautuva ryhmä sopii yhteisessä tapaamisessa messun yleisestä kulusta ja valitsee samassa yhteydessä laulettavat virret. Tapaamiseen valmistaudutaan tuomalla roolien edellyttämä ehdotus. Näin suunniteltu messu, myös virsien osalta, tulee mietityksi huolellisesti.

Miten tuemme seurakuntaa virsilaulussa?

Löytyisikö tähän yleispätevää ja koettua ratkaisua? Yksi hyvä malli olisi, jos kuoro voisi valmistautua oman psalmilaulun ja muiden mahdollisten kuorolaulujen lisäksi harjoittelemalla virret etukäteen. Tällä tavalla tuetaan seurakuntaa ehkä parhaiten. Tämä edellyttää sitä, että kanttorilla on ajoissa myös virret, viimeistään messua edeltävässä kuoroharjoituksessa. Tämä malli antaisi myös kanttorille

Virsilaulua on mahdollista rikastuttaa ja tukea myös yksittäisiä laulajia ja eri instrumentteja käyttämällä.

mahdollisuuden keskittyä vaihtelevaan ja rikkaaseen urkujen käyttöön. Virsilaulua on mahdollista rikastuttaa ja tukea myös yksittäisiä laulajia ja eri instrumentteja käyttämällä.

Kanttorin rooli

Mikä on sitten urkujen ja kanttorin funktio messussa? Onko kanttori urkujen ääressä seurakuntaa "peessaava" myötäilijä vai yhteiseen laulamiseen kannustava johtaja? Onko mahdollista, että kanttori joskus jopa innostuu virsilaulusta ja houkuttelee seurakunnan yhteiseen innostuneeseen veisuuseen? Uskoisin näin! On luonnollista, että kulloisenkin messun otsikko ja yleisluonne määrittelee myös musiikin tyylin ja esittämisen luonteen. Mutta tämä ei kai suinkaan tarkoita sitä, että virsilaulun tulee olla aina hiljaista ja vaatimatonta tai että siitä puuttuu sunnuntain aiheeseen liittyvää iloa ja kiitosta.

Kollegoita ja työtovereita kannustan yhteiseen tehtäväämme lainaan Raamatusta kohdan "Henkeä älkää sammuttako". (1. Tess. 5:19) ■

"Onko kanttori urkujen ääressä seurakuntaa "peessaava" myötäilijä vai yhteiseen laulamiseen kannustava johtaja", kysyy Matti Oikarinen vuoden kanttori 2010. Kuvassa myös puoliso Leena Oikarinen.

Rakkauden lähettiläitä vai moraalinvartijoita

JUHANA UNKURI
TM, VAPAA TOIMITTAJA,
HELSINKI

Tutkija Maria Buchertin mukaan pappien henkilökohtaisella eletyllä elämällä on voimakas vaikutus siihen, mitä papit julistavat ja opettavat perhe- ja seksuaalikysymyksissä. Buchertin mielestä tämä pitäisi ottaa huomioon myös pappien koulutuksessa.

Maria Buchert tutki aiemmin uskottomuutta; avio- ja avoliiton uskottomia osapuolia. "Haastattelut toivat esiin, etteivät he halunneet puhua uskottomuudestaan papeille, koska nämä ovat tosiuskovaisia moraalinvartijoita. Kiinnostavaa oli se, että he kuitenkin kävivät kirkon perheneuvonnassa. Sitä he eivät edes mieltäneet kirkon työmuodoksi."

Buchert on itse pappi ja tuntee henkilökohtaisesti monia pappeja.

"En itse kokenut pappien olevan sellaisia kuin haastatellut kokivat. Asia herätti minussa kiinnostusta. Halusin selvittää, mitä papit oikeasti ajattelevat ja mistä syntyy sellainen kuva, että he olisivat perhe- ja seksuaalikysymyksissä moraalinvartijoita."

Kiinnostuksen pohjalta syntyi väitöskirja "Rakkauden välittäjä vai moraalinvartija – Narratiivinen tutkimus Suomen evankelis-luterilaisen kirkon papeista perhe- ja seksuaalikysymys-

ten äärellä". Buchert väitteli tohtoriksi 11. kesäkuuta Helsingin yliopiston käytännöllisen teologian osastolla.

Buchertin tutkimuksen lähestymistapana oli narratiivisuus ja sisäisen tarinan käsite. Tutkimusaineistona olivat 19 papin haastattelut. Heistä kolmelta oli lisäksi kirjallinen elämäntekstitys.

Viisi eri tyyppitarinaa

Kertomusten pohjalta tutkimuksessa hahmottui viisi erilaista tarinatyyppiä: eheytyksen tiellä olevat, turvallisten rajojen sisällä olevat, kriittisyyteen oppineet, auttamiseen velvoitetut ja avoimuuteen kasvaneet.

Tutkimuksen tyyppitarinoista *eheytyksen tiellä oleville* uskoontulolla ja sen kautta eheytyksellä on merkittävä vaikutus omaan elämään.

"Näillä papeille uskon eheyttävä voima on kantava periaate myös perhe- ja seksuaalikysymysten parissa työskennellessä. Heille on ominaista uskon ja sen näkökulmasta hyväksyttävän psykologisen tiedon huomioonottaminen työtilanteissa."

Turvallisten rajojen sisällä oleville papeille herätysliiketausta ja sen tulkinna perhe- ja seksuaalikysymyksissä on erityisen merkittävä tekijä.

"Herätysliikkeen ajatuksiin sitoutuminen on tapahtunut heillä jo lapsuusiässä ja sitoutuminen on vahvistunut elämäkokemuksen myötä. Tilannetta ei ole muuttanut sekään, että he eivät ole aina toimineet omassa elämässään ihanteidensa mukaisesti."

"Tähän ryhmään kuuluville papeille on ominaista herätysliikkeen ajatuksen esittäminen julkisissa tilanteissa. Mutta jos herätysliikkeen korostusten

pelätään herättävän ristiriitoja, he ovat valmiita väistämään."

Kriittisyyteen oppineille papeille on ominaista aiempi kokonaisvaltainen sitoutuminen kirkon perhe- ja seksuaalikäsitteisiin. Elämäkokemus ja aiempi sitoutunut näkemys ovat kuitenkin ajautuneet konfliktiin.

"Näillä papeilla on ristiriitoja aikaisempien ja nykyisten näkemysten välillä. Heillä on muita enemmän epävarmuutta siitä, miten papin tulee toimia perhe- ja seksuaalikysymysten kohdalla."

Auttamiseen velvoitetut papit kyseenalaistavat kirkon avioliitto-opetuksen ainoana perhe-ihanteena.

"Heidän pappisidentiteettinsä lähtökohtana on rakkauden kaksoiskäskyn korostaminen erilaisia perheitä ja seksuaalisia identiteettejä kohdattaessa sekä auttajan identiteetin omaksuminen. Työskentelyä rasittaa kuitenkin pelko siitä, miten kirkko ja seurakuntalaiset suhtautuvat heidän opetukseensa."

Viidentenä ryhmänä oli *avoimuuteen kasvaneet* papit. Vuosien kokemus papin työstä ja pitkä elämäkokemus ovat hioneet heistä oman tiensä kuljijoita.

"Nämä papit ovat muita pappeja itsevarmempia. He kritisoivat kirkon perhe- ja seksuaalikäsitteitä avoimesti ja tuovat esille omia näkemyksiään. Tarvittaessa he puolustavat näkemyksiään julkisesti."

Suhde homoseksuaalisuuteen keskeinen pohdinnan aihe

Haastatellut papit itse eivät halunneet olla moraalinvartijoita, vaan rakkauden lähettiläitä.

Oma sisäinen tarina on hyvin hallitseva eri työtilanteissa. Buchertin mielestä asia pitäisi ottaa riittävästi huomioon teologian opinnoissa, pastoraalikoulutuksessa ja ylipäätään pappien koulutuksessa.

”Työnsä puolesta pappi on kuitenkin molempia. Hänen tehtäviinsä kuuluu ohjata ja opettaa myös kristillisessä kilvoittelussa. Jokainen pappi välittää esimerkiksi rippikoulussa viestiä siitä, miten lähisuhteissa tulisi elää.

Tutkimuksen eräs keskeinen viesti liittyy kirkon ykseyteen.

”Hyvin eri tavalla ajattelevien pappien voi olla vaikea kuunnella ja ymmärtää toisiaan, koska heidän ajattelumallinsa ovat niin kaukana toisistaan.”

Buchertin mukaan tutkimuksen ehkä keskeisin empiirinen viesti on se, että pappien henkilökohtaisella eletyllä elämällä ja tähän liittyvillä merkityksillä on voimakas vaikutus siihen, mitä papit julistavat ja opettavat perhe- ja seksuaalikysymyksissä.

”Oma sisäinen tarina on hyvin hallitseva eri työtilanteissa.”

Buchertin mielestä asia pitäisi ottaa riittävästi huomioon teologian opinnoissa, pastoraalikoulutuksessa ja yli-

”Mistä syntyy sellainen kuva, että papit olisivat perhe- ja seksuaalikysymyksissä moraalinvartijoita?”

päätään pappien koulutuksessa.

”Pappien pitäisi päästä jo opiskeluvaiheessa tarkastelemaan sitä, mistä heidän käsityksensä ovat syntyneet ja minkälaiseen ajatteluun he ovat sitoutumassa. Samalla pitäisi pohtia, mitä hyviä puolia ja minkälaisia heikkouksia heidän näkemyksiinsä liittyy. Näin papit voisivat tiedostaa sellaista, mitä he eivät vielä tienneet. Samalla omia opintoja voisi täydentää tarkoituksenmukaisesti.”

Kirkon julkisen julistuksen ja yksityisen tason soveltamisen välinen riski osaltaan rasittaa pappien työskentelyä perhe- ja seksuaalikysymyksissä.

”Mutta toisaalta se tarjoaa mahdollisuuden luoda uutta kuvaa papeista perhe- ja seksuaalikysymysten äärellä. Etenkin suhde homoseksuaalisuuteen ja rekisteröityihin parisuhteisiin on tutkimukseen osallistuneille papeille keskeinen pohdinnan aihe.”

”Uuden kuvan mukainen pappi ei välttämättä ole se, joka sanoo, mitä tulee tehdä. Sen sijaan hän pysähtyy vierelle tarkastelemaan ja pohtimaan sitä, miten tämän ajan kristityn tulisi elää lähisuhteissaan ja toteuttaa seksuaalista identiteettiään.” ■

Suomalaiset kaipaavat kirkkoon

HANNA SALOMÄKI

TT, TUTKIJA, KIRKON TUTKIMUSKESKUS

Suomalaiset haluavat laulaa kirkossa yhteislauluna ennen muuta itselleen tuttuja virsiä. Neljä viidestä suomalaisesta (82 %) haluaisi laulaa kirkossa vanhoja tuttuja virsiä. Kolmannes toivoi tätä ehdottomasti. Myös lapsuudesta tutut virret olivat suosittuja. Neljä viidestä (79 %) halusi laulaa kirkossa lapsuudestaan tuttuja virsiä, kolmannes ehdottomasti.

Tulokset käyvät ilmi ISSP-kyselystä (2008), johon vastasi 1 136 suomalaista. Seurakunnan työntekijöiden käsityksiä virsistä ja kirkon musiikista selvitti kirkon työntekijäkysely (N=690). Kyselyt liittyvät aloitettuun virsitutkimushankkeeseen, joka selvittää virren merkitystä ja asemaa suomalaisessa kulttuurissa.

Taulukko 1. Suomalaisten odotukset kirkossa laulettavalle musiikille. "Riippumatta siitä, käyttekö kirkossa usein tai ette lainkaan, milaista musiikkia toivoisitte siellä laulettavan (yhteislauluna)?" (%), (N=1136)

	Ehdottomasti toivoisin	Toivoisin
Lapsuudestani tuttuja virsiä	34	45
Vanhoja tuttuja virsiä	32	50
Iloisia ja reippaita virsiä	19	52
Rippikoulusta tuttuja lauluja	19	44
Tarttuvaa ja kohottavaa musiikkia	18	44
Uusia hengellisiä lauluja	9	37
Hartaita virsiä	7	41
Virsiä, jotka opettavat kristinuskon perusasioita	6	31
Ylistyslauluja	5	20
Kuvailevia ja runollisia virsiä	4	39
Vakavia virsiä	4	30
Haikaa ja surumielistä musiikkia	2	24
Uusia, itselleni vielä tuntemattomia virsiä	2	37

Suomalaisten toiveena olivat myös iloiset ja reippaat virret, joita toivoi kirkossa laulettavan 71 prosenttia suomalaisista. Viidennes suomalaisista toivoi tällaisia ehdottomasti.

vanhoja tuttuja virsiä

Kolme viidestä suomalaisesta kaipasi kirkkoon tarttuvaa ja kohottavaa musiikkia.

Rippikoulusta tuttuja lauluja toivoi kirkkoon neljä viidestä, viidesosa ehdottomasti. Kokonaisuudessaan suomalaisten musiikkitoiveet painottuivat siis jo ennalta tuttuun musiikkiin. Tästä kertoo myös se, että uusia, itselle tuntemattomia virsiä halusi kirkossa ehdottomasti laulaa vain kaksi prosenttia suomalaisista. Naiset suhtautuivat uusiin virsiin miehiä myönteisemmin. Naisista lähes puolet (47 %), miehistä vajaa kolmannes (30 %) toivoi kirkossa laulettavan uusia, tuntemattomia virsiä. Toisaalta naiset toivoivat miehiä useammin myös vanhoja, tuttuja virsiä.

Ei-toivottuna musiikkina kohosivat vastauksissa esiin vastakkaiset musiikkityylit. Kaksi viidestä suomalaisesta ei toivoisi kirkkoon ylistyslauluja. Kymmenesosa suomalaisista (11 %) torjui ehdottomasti ylistysmusiikin yhteislauluksi. Sama osuus vastusti ehdottomasti myös haikaa ja surumielistä musiikkia. Haikaa ja surumielinen musiikki oli kokonaisuudessaan ei-toivottua kahdella viidesosalla suomalaisista.

Työntekijät toivovat monipuolisempaa musiikkia

Siinä missä seurakuntalaiset halusivat kirkossa laulettavan vanhaa ja tuttua musiikkia, kirkon työntekijät kaipasivat kirkollisen musiikin monipuolistamista. Kolme viidestä (63 %) seurakunnan työntekijästä katsoi, että kirkkoon tulisi saada lisää erilaisia musiikkityylejä. Kirkon musiikkityyliin laajentamista toivoivat erityisesti nuorisotyönohjaajat (87 %), diakoniatyöntekijät (66 %) ja papit (65 %). Kanttorit näkivät musiikkityyliin lisäämisen muita työntekijäryhmiä vähemmän tärkeänä (46 %).

Taulukko 2. Seurakunnan työntekijöiden käsitykset kirkollisen musiikin muutostarpeista. Niiden osuus, jotka vastasivat kyllä (%) (N=690)

Tarvittaisiinko mielestäsi kirkkoon...	
lisää erilaisia hengellisiä lauluja	72
lisää erilaisia soittimia	68
lisää erilaisia musiikkityylejä	63
lisää gospelmusiikkia	63
lisää kertosäkeistöisiä lauluja (lauluja, joissa selkeä toistuva kertosäe)	44
lisää suomalaista kansanmusiikkia	37
lisää maailmanmusiikin perinteestä ammentavaa musiikkia	34
lisää pop-/rockmusiikkia	33
lisää keskiajan musiikkiperinteestä ammentavaa musiikkia	30
lisää vanhoja virsiä	25
lisää herätysliikkeiden musiikkiperinteestä kumpuavaa musiikkia	25
lisää uutta taidemusiikkia	23

Neljäsosa suomalaisista oli sitä mieltä, että virsikirjaa ei ole toistaiseksi tarvetta uudistaa.

Kolme neljästä kirkon työntekijästä ajatteli, että kirkkoon tulisi saada lisää hengellisiä lauluja. Erilaisia hengellisiä lauluja kaipasivat ennen muuta nuorisotyönohjaajat (87 %) ja lapsityönohjaajat sekä lastenohjaajat (82 %). Kirkkoon toivottiin myös lisää erilaisia soittimia sekä gospelmusiikkia. Erilaisia soittimia toivoivat varsinkin alle 30-vuotiaat työntekijät (82 %). Gospelmusiikki oli erityisesti nuorisotyönohjaajien toiveena (91 %). Sen sijaan vain kaksi viidestä kanttorista (38 %) näki gospelmusiikin lisäämisen tarpeellisenä. Gospelmusiikin lisäämistä toivoi yhdeksän kymmenestä alle 30-vuotiaasta (86 %), mutta vain kaksi viidestä yli 60-vuotiaasta (38 %).

Suomalaista kansanmusiikkia halusi kirkkoon lisää kaksi viidestä seurakunnan työntekijästä. Kansanmusiikkia toivoivat erityisesti 30–49-vuotiaat. Kolmannes kaipasi lisää maailmanmusiikin perinteestä ammentavaa musiikkia ja pop- tai rock-musiikkia. Pop- tai rock-musiikkia toivoivat ensisijaisesti alle 30-vuotiaat (63 %). Yli 60-vuotiailla vastaava luku oli 9 %. Musiikkitoiveet vaihtelivat siis voimakkaasti ikäluokittain.

Neljäsosa työntekijöistä toivoi kirkkoon lisää vanhoja virsiä, herätysliikkeiden musiikkiperinteestä kumpuavaa musiikkia tai uutta taidemusiikkia. Kanttorit toivoivat uutta taidemusiikkia selvästi enemmän kuin muut työntekijäryhmät (59 %).

Uudelle virsikirjalle vain vähän kannatusta

Vastaaajilta selvitettiin myös sitä, milloin heidän mielestään kirkossa pitäisi olla uusi virsikirja. Neljäsosa suomalaisista oli sitä mieltä, että virsikirjaa ei ole toistaiseksi tarvetta uudistaa. Naiset suhtautuivat miehiä torjuvammin virsikirjan uudistamiseen. Miehistä viidennes (18 %), naisista neljännes (27 %) oli sitä mieltä, että virsikirjan uudistamiselle ei ole tarvetta. Aktiivisista kirkossakävijöistä kolmannes (30 %) näki virsikirjan uudistamisen tarpeettomana.

Myös seurakunnan työntekijöistä suurin osa oli sitä mieltä, että virsikirjauudistukselle ei ole tarvetta: puolet työntekijöis-

tä oli tätä mieltä. Näin ajattelivat erityisesti talouspäälliköt ja muut talouden ja hallinnon työntekijät (55 %) sekä diakonia-työntekijät (55 %). Kanttorien näkemykset vastasivat pitkälti työntekijöiden keskimääräistä asennetta: joka toinen kanttori ajatteli, että virsikirjaa ei ole toistaiseksi tarvetta uudistaa, eli sama osuus kuin työntekijöistä keskimäärin.

Taulukko 3. Milloin kirkossa pitäisi mielestäsi olla uusi virsikirja? (%)

	Suomalaiset (N=1136)	Kirkon työntekijät (N=690)
Olisi pitänyt olla jo	4	6
Lähimmän viiden vuoden aikana	5	11
Lähimmän 10 vuoden aikana	6	18
Lähimmän 20 vuoden aikana	5	13
Virsikirjaa ei ole toistaiseksi tarvetta uudistaa	23	48
Virsikirjaa ei olisi edellisellä kerrallaakaan pitänyt uudistaa	17	5
En osaa sanoa	39	-

Suuri määrä suomalaisia oli kriittisiä myös edellisen virsikirjauudistuksen suhteen. Miltei viidennes suomalaisista oli sitä mieltä, että virsikirjaa ei olisi pitänyt edelliselläkään kerralla uudistaa. Seurakunnan työntekijöiden joukossa virsikirjauudistukselle kriittisten osuus oli selvästi vähäisempi: viisi prosenttia näki edellisen uudistuksen tarpeettomana. Monissa kommentteissa tuli esiin tarve säilyttää seurakuntalaisille tutut virret.

”Liika uudistus on pilannut veisuun kirkossa ja toimituksissa. Seurakunta paheksuu uudistusintoa – heille riittää muutama tuttu ja perinteinen virsi.”

”Nuoret laulavat vähemmän virsiä, eivätkä koskaan opi nykyisiääkään, jos taas tehdään uusia ja uusia kirjoja – siten ei voi muodostua myöskään perinnettä, jota vaalia ja siirtää sukupolvelta toiselle!”

Seurakunnan työntekijät näkivät uudet virret tarpeellisenä vanhojen virsien rinnalle. Uusia virsiä toivoi kaksi viidestä työntekijästä, ennen muuta kanttorit (62 %) ja nuorisotyönohjaajat (59 %). Neljännes kirkon työntekijöistä katsoi, että kirkossa tarvittaisiin virsikirjan lisäviikko. Lisäviikkoa kannattivat useimmin nuorisotyönohjaajat (38 %) ja papit (33 %).

Kokonaan uuden virsikirjan kannalla oli yksi seitsemästä kirkon työntekijästä (14 %). Muita työntekijäryhmiä use-

Taulukko 4. Käsitykset virsikirjan uudistustarpeesta. Niiden osuus, jotka vastasivat ”kyllä”. N=690.

Tarvittaisiinko mielestäsi kirkkoon...	
lisää uusia virsiä	42
virsikirjan lisäviikko	26
kokonaan uusi virsikirja	14

ammin uuden virsikirjan näkivät tarpeelliseksi papit (20 %) sekä nuorisotyönohjaajat (19 %).

Kymmenesosalla suomalaisista hyvä virsituntemus

Kymmenesosa suomalaisista katsoi, että heidän virsituntemuksensa oli melko tai erittäin hyvä. Naisista virsituntemustaan piti melko tai erittäin hyvänä yksi seitsemästä (14 %), miehistä vajaa kymmenesosa (8 %). Ainakin keran kuussa kirkon toimintaan (muu kuin jumalanpalvelus tai kirkolliset toimitukset) osallistuvista kolmannes (34 %) arvioi virsituntemuksensa melko tai erittäin hyväksi. Erittäin huonona oman virsituntemuksensa näki neljännes suomalaisista.

Taulukko 5. Suomalaisen ja kirkon työntekijöiden virsituntemus (%)

	Suomalaiset (N=1136)	Kirkon työntekijät (N=690)
Erittäin hyvä	1	14
Melko hyvä	10	41
Kohtalainen/Ei hyvä eikä huono	29	30
Melko huono	37	14
Erittäin huono	24	3

Puolet kirkon työntekijöistä arvioi virsituntemuksensa melko tai erittäin hyväksi. Mitä vanhemmasta ikäryhmästä on kyse, sitä parempi oli virsituntemus. Alle 30-vuotiaista työntekijöistä virsituntemustaan piti melko tai erittäin hyvänä kaksi viidestä (42 %), yli 64-vuotiaista kolme viidestä (64 %). Myös kirkon työntekijöiden virsituntemus on siis ohennemassa.

Taulukko 6. Seurakunnan hengellisessä työssä olevien työntekijöiden virsituntemus (%) (N=457)

	Erittäin hyvä	Melko hyvä	Ei hyvä eikä huono	Melko huono	Erittäin huono	Yhteensä
Kanttorit (N=56)	66	34	-	-	-	100
Papit (N=150)	27	51	17	5	-	100
Diakonia-työntekijät (N=87)	8	51	29	11	1	100
Nuorisotyönohjaajat (N=88)	2	42	42	14	-	100
Lapsityönohjaajat ja lastenohjaajat (N=76)	-	36	53	8	3	100
Yhteensä	19	45	28	8	1	100

Taulukko 7. Virsien ja hengellisten laulujen käyttö omassa työssä (%) (N=455)

	Käytän lähinnä ainoastaan virsiä	Käytän enimmäkseen virsiä	Käytän yhtä lailla virsiä kuin muitakin hengellisiä lauluja	Käytän enimmäkseen muita hengellisiä lauluja	Käytän lähinnä ainoastaan muita hengellisiä lauluja	Toimin tehtävässä, jossa en käytä virsiä	Yhteensä
Papit (N=148)	7	55	37	1	-	-	100
Kanttorit (N=56)	7	38	54	2	-	-	100
Diakoniatyöntekijät (N=87)	9	49	38	3	-	-	100
Nuorisotyönohjaajat (N=89)	-	-	40	52	7	1	100
Lapsityönohjaajat ja lastenohjaajat (N=75)	-	4	72	21	1	1	100
Yhteensä	5	33	46	15	2	-	100

Kaksi kolmesta seurakunnan hengellisessä työssä työskentelevästä piti virsituntemustaan hyvänä. Erittäin hyväksi virsituntemuksensa arvioivat muita useammin kanttorien ohella kirkkoherrat. Hengellisessä työssä työskentelevistä muita heikommaksi virsituntemuksensa arvioivat lastenohjaajat, joista vain runsas kolmannes arvioi virsituntemuksensa hyväksi.

Puolet kaippaa tukea virsien käyttöön työssään

Seurakunnan hengellisessä työssä työskentelevät työntekijät poikkesivat toisistaan musiikin käyttötapojen suhteen. Papit ja diakoniatyöntekijät käyttivät työssään pääosin virsiä, nuorisotyönohjaajat pääosin muita hengellisiä lauluja. Lapsityönohjaajista ja lastenohjaajista valtaosa käytti yhtä lailla sekä virsiä että muita hengellisiä lauluja.

Kaksi viidestä seurakunnan hengellisessä työssä työskentelevästä katsoi, että heidän ammatillinen peruskoulutuksensa on antanut melko hyvin tai erittäin hyvin val-

miuksia virsien käyttämiseen työssä. Heikoimmaksi koulutuksessa saadun osaamisen kokivat diakoniatyöntekijät, joista yli puolet ilmoitti saaneensa huonosti valmiuksia virsien käyttöön. Kuitenkin hengellisen työn tekijöissä oli kanttoreita lukuun ottamatta kautta linjan paljon niitä, jotka kokivat saaneensa valmiuksia melko tai erittäin huonosti.

Kaksi viidestä seurakunnan työntekijästä (42 %) katsoi tarvitsevansa tukea virsien monipuolisempaan käyttöön työssään. Eniten tukea kaipasivat diakoniatyöntekijät.

Tulokset nostavat esiin kirkollisen musiikin uudistamisen haasteellisuuden. Tradition eteenpäin siirtämiseen tarvitaan pysyvyyttä, jota myös suomalaiset ensisijaisesti kaipaavat. Itsestään selvää ei ole sekään, että kirkon työntekijät hallitsevat virret. Toisaalta eri sukupolvien musiikkitotumukset poikkeavat toisistaan, ja myös kirkkoon kaivataan uusia musiikkityylejä, jotka toimivat uskonnollisten tuntojen tulkkina. ■

Taulukko 8. Koulutuksen antamat valmiudet virsien käyttöön. "Missä määrin koet oman ammatillisen peruskoulutuksesi antaneen sinulle valmiuksia virsien käyttämiseen työssä?" (%) (N=457)

	Erittäin hyvin	Melko hyvin	Ei hyvin eikä huonosti	Melko huonosti	Erittäin huonosti	Yhteensä
Kanttorit (N=56)	57	39	4	-	-	100
Papit (N=150)	7	24	22	31	16	100
Diakoniatyöntekijät (N=87)	5	23	17	44	12	100
Lapsityönohjaajat ja lastenohjaajat (N=76)	3	33	29	26	7	100
Nuorisotyönohjaajat (N=88)	2	26	29	32	11	100
Yhteensä	11	28	22	29	11	100

Taulukko 9. "Koetko kaipaavasi tukea virsien monipuolisempaan käyttöön työssä?" (%) (N=457)

	Kyllä, huomattavasti	Kyllä, hieman	En	En tarvitse virsiin liittyvää osaamista työssäni	Yhteensä
Diakoniatyöntekijät (N=87)	13	49	38	-	100
Lapsityönohjaajat ja lastenohjaajat (N=76)	11	44	44	-	100
Nuorisotyönohjaajat (N=88)	10	46	42	2	100
Papit (N=150)	7	46	47	-	100
Kanttorit (N=56)	5	27	68	-	100
Yhteensä	9	44	46	-	100

Opiskelija – löydä oma

VESA ENGSTRÖM
AKIN OPISKELIJA-ASIAMIES

Mikä on kesätyöläisen kuukausipalkka? Minkälainen työsopimus kannattaa solmia? Onko kesätyöntekijällä lomaa? Harva pärjää työelämän kysymysviidakossa ilman ammattiliiton tukea. Oman alan ammattiliittoon kannattaa liittyä jo opiskeluaikana. Sieltä saat vastaukset kesätyö- ja harjoittelukysymyksiin sekä paljon muuta hyödyllistä tietoa. Erilistä maksua vastaan voit halutessasi liittyä myös työttömyyskassaan.

Kirkollisen alan opiskelijoiden etuja ajavat Akavan kirkolliset ammattiliitot: Suomen Kanttori-urkuriliitto ja Suomen kirkon pappisliitto. Liitto tarjoaa jäsenilleen neuvontaa: liiton toimistoon voit ottaa yhteyttä, koskipa kysymyksiä sitten leirivapaita tai kohtuullista kuukausipalkkaa. Liitot tarjoavat opiskelijajäsenilleen myös monenlaisia toimintaa aina seminaareista kesätyöinfoihin ja saunailtoihin. Opiskelijajäsenillä on myös mahdollisuus päästä kohtuuhintaan haistelemaan tuulia liittojen järjestämiin jäsenkoontumisiin.

Opiskelijajäsenet saavat kuusi kertaa vuodessa jäsenlehti Cruxin, jossa on paljon opiskelijoita kiinnostavaa

asiaa. Opiskelijajäsenet ovat oikeutettuja myös moniin muihin rahanarvoisiin etuihin kuten matka-apurahoihin, matkavakuutukseen ja erilaisiin alennuksiin. Tsekkaa jäsenetusi oman liittosi nettisivuilta!

Liitot opiskelijan asialla

Ammattiliitot ajavat opiskelijoiden palkkauksellisia, sosiaalisia ja koulutuksellisia etuja. Liitot neuvottelevat Kirkon työmarkkinalaitoksen kanssa esimerkiksi kesätyöntekijöiden työehdoista. Lisäksi liitot tukevat opiskelua ja työelämäyhteyttä edistävää toimintaa mm. osallistumalla seurakuntaharjoittelun kehittämiseen.

Opiskelijatoimintaa varten Aka-

van kirkollisten ammattiliittojen toimistossa työskentelee kaksi osa-aikaista opiskelija-asiamiestä, joiden tehtävänä on muun muassa opiskelijajäsenten rekrytointi ja neuvonta, opiskelijoille suunnattujen tapahtumien ja infotilaisuuksien järjestäminen sekä yhteydenpito kirkkoon ja akavalaiseen opiskelijatoimintaan. Kaisa Takkula vastaa kanttoriopiskelijoiden asioista ja Vesa Engströmin vastuulla ovat teologit. Opiskelija-asiamiehiin voit törmätä omassa oppilaitoksessa vaikkapa tenttikahvien merkeissä.

Kassan jäsenyys kannattaa!

Opiskelijana voit halutessasi liittyä myös työttömyyskassan jäse-

liittosi!

LIITY OMAN
LIITTOSI
JÄSENEKSI
– SE KANNATTAA!

neksi. Työttömyyskassan jäsenyys on hyvä ”vakuutus”, jos töitä ei heti valmistumisen jälkeen löydykään. Työttömyyskassaan kuuluva ja työsäöloehdon täyttävä opiskelija saa ansiosidonnaista päivärahaa valmistuttuaan tai opintojen keskeytyessä vähintään vuodeksi.

Opiskelijajäsenet eivät ole automaattisesti työttömyyskassan jäseniä, sillä kassan jäsenyys on maksullinen: 50 euroa vuodessa. Kassan jäseneksi voit liittyä, mikäli olet opiskelun ohessa tai lomilla työssä vähintään 18 tuntia viikossa. Töiden ei tarvitse olla oman alan töitä – työssäoloehto voi kerryttää niin seurakunnan kesätoissa kuin marketin kassallakin. Mikäli haluat liittyä työttömyyskassaan, ota yh-

Opiskelijajäsenten edustukset

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

Opiskelijatoimikunta

vars. Mari Karhumaa, Oulun seudun ammattikorkeakoulu, vara avoinna
vars. Anssi Pyykkönen, Tampereen ammattikorkeakoulu, vara avoinna
vars. Hanna Kakkonen, Sibelius-Akatemia Kuopio, vara avoinna
vars. Paula Huju, Sibelius-Akatemia Helsinki, vara Sabine Nieminen ja Lauri Palo

Valtuusto

Valtuuston kokouksiin osallistuu kaksi opiskelijaedustajaa, jotka opiskelijatoimikunta valitsee keskuudestaan.

Hallitus

Anssi Pyykkönen, Tampereen ammattikorkeakoulu

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO

Opiskelijatoimikunta

Opiskelijatoimikunnan jäsenillä ei ole varajäseniä, toimikuntaa täydennetään tarpeen mukaan.

Marcus Lundqvist, TSF/Åbo Akademi
Antti Rahikainen, FO/Joensuun yliopisto
Heidi Rahkonen, FO/Joensuun yliopisto
Riitta Haapa-aho, TYT/Helsingin yliopisto (pj)
Ville Holopainen, TYT/Helsingin

yliopisto

Mirka Makkonen, TYT/Helsingin

yliopisto

Katja Kujanpää, TYT/Helsingin

yliopisto

Anna-Maria Timonen, TYT/Helsingin

yliopisto

Valtuusto

Valtuuston kokouksiin osallistuu 6 opiskelijaedustajaa, jotka opiskelijatoimikunta tavallisesti valitsee keskuudestaan.

Hallitus

Mirka Makkonen, TYT/Helsingin yliopisto

AKI

Opiskelijatyöryhmä

AKIn opiskelijatyöryhmään kuuluvat Kanttori-urkuriliiton ja Pappisliiton opiskelijatoimikuntien jäsenet.

Valtuusto

Valtuuston kokouksiin osallistuu 4 teologiopiskelijaa ja 2 kanttariopiskelijaa, jotka AKIn opiskelijatyöryhmä valitsee keskuudestaan.

Hallitus

Mirka Makkonen ja Anssi Pyykkönen

AOVA

vars. Marcus Lundqvist, vara Vesa Engström

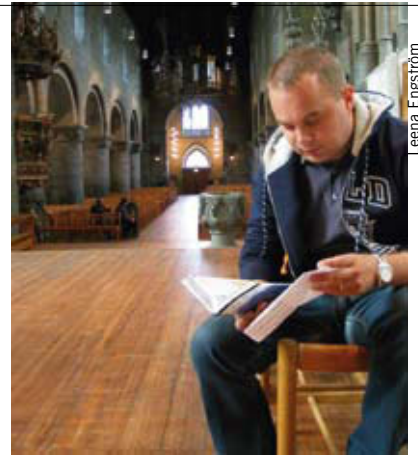
teyttä omaan liittoosi. Sieltä saat tarkemmat ohjeet.

Mahdollisuus vaikuttaa

Ammattiliiton opiskelijajäsenyys ei tarkoita vain postiluukusta kolahtavaa jäsenlehteä ja muita etuja vaan myös todellista vaikuttamismahdollisuutta liiton asioihin. Opiskelijoiden ääntä kuullaan aina liiton ylimmässä johdossa asti, oli sitten kysymys opiskelijoita tai tulevaisuuden työntekijöitä koskevista asioista. Liiton hallituksissa on opiskelijaedustajat, samoin valtuuston kokouksissa opiskelijatoimikunnan jäsenet edus-

tavat kaikkia alan opiskelijoita, myös sinua.

Jokaisen opiskelijan suurin linkki liiton päätöksentekoon on omaa opintoa edustava opiskelijatoveri. Jos sinulla on toiveita tai kysymyksiä liiton opiskelijatoimintaa koskien, nykaise rohkeasti oman oppilaitoksesi edustajaa hihasta. Oheisesta listasta löydät liittojen opiskelijatyöryhmien jäsenet. Opiskelijaedustajat vaihtuvat tasaisin väliajoin, joten jos laajempi vaikuttaminen työmarkkinoilla kiinnostaa, kannattaa ainejärjestösi rekryviestiin vastata. Tulevaisuuttasi koskevat päätökset tehdään jo tänään. ■

Leena Engström

Liitot tarjoavat opiskelijajäsenilleen monenlaista toimintaa aina seminaareista kesätyöinfoihin ja saunailtoihin, kertoo opiskelija-asiamies Vesa Engström.

Akavan opiskelijavaltuuskunta AOVA

- myös pienen teologian/kirkkomusiikin opiskelijan asialla

VESA ENGSTRÖM

AKIN OPISKELIJA-ASIAMIES,
AOVAN 2. VARAPUHEENJOHTAJA

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKIn opiskelijatoiminnan painopiste on jäsenten palvelemisessa opastuksen ja neuvonnan avulla sekä pitämällä opiskelijoiden näkökulmaa esillä liiton päättävissä elimissä. Opiskelija-asiamiesten apuna tässä työssä toimivat opiskelijatoimikuntien jäsenet, jotka on lueteltu tämän lehden sivulla 35. Opiskelijoiden edunvalvonta ulottuu silti pidemmälle kuin vain oman liiton ja koulutusalan sisälle.

Akavan opiskelijavaltuuskunta AOVA on sadantuhannen opiskelijan järjestö, jonka tehtävänä on korkeakouluopiskelijoiden edunvalvonta. AOVA:ssa ovat edustettuina kaikki ne Akavalaiset liitot, joilla on opiskelijajäseniä. Äänimäärä valtuuskunnassa jakautuu opiskelijajäsenten ja varsinaisten jäsenten määrän mukaan. Suurimmalla osalla liitoista, kuten myös AKIlla, on yksi ääni. Isoimmilla liitoilla ääniä on 5 - 8. Valtuuskunta kokoontuu neljä kertaa vuodessa, useimmiten kaksipäiväiseen seminaariin. AKIn edustaja valtuuskunnassa vuonna 2010 on Marcus Lundquist Åbo Akademista.

AOVAN ykkösnyrkki - työjaosto

Seminaarien välisellä ajalla valtuuskunnan asioita hoitaa työjaosto, joka käytännössä toimii AOVAN hallituksena. Työjaosto valitaan vuosittain, ja puheenjohtajan lisäksi siihen kuuluu 4 - 8 jäsentä. Käytännössä jäseniä va-

litaan aina kahdeksan. Neljällä isoimmalla liitolla on mandaattipaikat, lopuista neljästä äänestetään ehdokaiden kesken. Työjaoston jäsenet toimivat opiskelijajäseninä Akavan toimikunnissa, lisäksi työjaosto edustaa akavalaisia opiskelijoita erilaisissa seminaareissa, antaa lausuntoja sekä kannanottoja ja hoitaa yhteistyösuhteita muihin valtakunnallisiin opiskelija- ja nuorisjärjestöihin. Korkeasti koulutettujen nuorten ja opiskelijoiden kansainväliset suhteet ovat osin työjaoston vastuulla. Akavan kahden opiskelija-asiamiehen lisäksi AOVALla ja sen työjaostolla on siis merkittävä rooli valtakunnallisessa opiskelijavedunvalvonnassa.

Pienelle liitolle kuten AKI:lle AOVAN merkitys onkin suuri. Pienen liiton opiskelijatoimija tekee työtään pitkälti yksin, ilman mahdollisuutta oman työn reflektointiin kollegojen kesken. Eri liittojen toimijoiden tapamisissa saa hyvän kirjon tavoista,

joilla opiskelijakentän haasteisiin on liitoissa vastattu. Hyvien ideoiden ja parhaiden käytänteiden esilletuominen onkin valtuuskunnan seminaarien keskeisiä kulmakiviä. Nämä hyödyttävät myös yksittäistä teologian tai kirkkomusiikin opiskelijaa tehostuneen opiskelijatyön muodoissa. Tämän yhteistyön yksi tulos on syksyllä suoritettava teologian opiskelijoiden valtakunnallinen kesätyötutkimus, joka on ensimmäinen laatuaan.

AKI vallan ytimessä

Aktiivisella osallistumisella AOVAn toimintaan pieni liitto voi myös saada kokoaan selvästi enemmän vaikutusvaltaa Akavalaisessa opiskelijaedunvalvonnassa. Kirkollisella alalla on varsin omanlaisensa erityispiirteet ja ongelmat, joita ei muilla aloilla ole. Näiden piirteiden esille nostaminen ja huomioiminen valtakunnallisessa edunvalvonnassa on mahdotonta ilman aktiivista osallistumista valtuuskunnan ja sen työjaoston toimintaan. AKIlla onkin vuodesta 2007 lähtien ollut edustaja työjaostossa allekirjoittaneen muodossa, keväästä 2010 olen pitänyt hallussani myös AOVAn toisen varapuheenjohtajan jakkaraa. Puheenjohtajiston muiden jäsenten liitot ovat yli 70 000 jäsenen Tekniikan Akateemiset ja yli 120 000 jäsenen OAJ, joten lukujen valossa AKIn reilut 5 000 jäsentä ovat hyvin edustettuina.

Porkkanan puolesta

Jo ennen nykyistä taloudellista taantumaa julkisuudessa puhuttiin voimakkaasti työurien pidentämisestä. Taantuma vain lisäsi vettä myllyyn kansantalouden vajeen paisuessa. Yksi merkittävä osa työurien pidentä-

Tuomas Merimä/AOVA

Akavan opiskelijavaltuuskunta painopisteiden kimpussa.

misessä on opiskeluajan lyhentäminen, toisen asteen ja korkeakoulun aloittamisen välisen ajan lyhentäminen ja sujuva työllistyminen. Näitä asioita pohtii nyt useampikin valtioneuvoston asettama työryhmä. Työryhmistä tihkuneet tiedot eivät lupaa kovinkaan hyvää korkeakouluopiskelijoiden kannalta, sillä porkkanan sijasta jälleen kannustuskeinona käytetään keppiä, eli valinnanvapauden rajoittamista ja taloudellisia sanktioita. Tekemistä opiskelijaedunvalvonnassa siis riittää, ja AOVA onkin ollut aktiivinen tällä saralla. AOVA pyrkii vaikuttamaan tuleviin eduskuntavaaleihin ja niiden jälkeisiin hallitusohjelman neuvotteluihin niin, että tuleva hallitus huomioi opiskelijat

levaisuuden voimavarana, ei taakkana.

Opiskelijat muutoksen airuina

Valtuuskunnan painopisteissä vuodelle 2010 keskittyminen juuri työelämäkysymyksiin on yksi kolmesta pääkohdasta. Toinen on yhteistyö muiden opiskelijajärjestöjen kanssa, sillä opiskelijaliike on vahva vain yhdessä. Tärkeimpänä painopisteenä tälle vuodelle valtuuskunta on kuitenkin nostanut AOVAn ja muun opiskelijatoiminnan vahvistamisen Akavassa ja sen jäsenliitoissa.

Opiskelijoiden ja vastavalmistuneiden maailma on nyt kovassa muutoksessa, ja siihen muutokseen tulee myös ammattiliittojen vastata. Vanhoissa poteroissa ei voi pysyä, vaan järjestöillä tulee olla valmius opiskelijatoiminnan kehittämiseen ja tehostamiseen. Tätä tavoitetta voi jokainen jäsen omalla aktiivisella toiminnallaan olla edistämässä. ■

**Järjestöillä tulee olla valmius
opiskelijatoiminnan kehittämiseen ja
tehostamiseen.**

Unkarin luterilainen kirkko etsii yhteiskunnallista rooliaan

MAIJA KERKO
FILOSOFIAN MAISTERI,
HELSINKI

Luterilainen kirkko on monien haasteiden edessä Unkarin muuttuvassa yhteiskunnassa. Innokkaalla vähemmistökirkolla on paljon annettavaa jäsenilleen, kertoo Unkarin luterilaisen kirkon piispa Tamás Fabiny.

Palmusunnuntaiaamuna 2010 kamariorkesteri Collegium Musicum nousi Budapestin keskustassa raitiovaunuun ja matkusti noin viiden kilometrin matkan Köbányan laitakaupunkialueelle esiintymään Lohjan ystävyysseurakunnan jumalanpalvelukseen. Raitiovau-
nun ikkunassa maisemat vaihtuivat nopeasti Budapestin ydinkeskustan vanhoista, kauniista ja rapistuneista kerrostaloista väljäksi, puistomaiseksi teollisuusalueeksi. Köbányaan saavuttaessa ensivaikutelma alueesta oli varsin köyhä ja rapistunut.

Köbányan seurakunnan kirkkoher-
ra Péter Benkóczy avasi kirkon ovet ja kohta orkesteri pääsi harjoittelemaan urkuparvelle. Jumalanpalveluksen tunnelma oli lämmin ja juhla-
va. Sibeliuksen musiikki soi kauniisti koruttomassa, valkoiseksi maalatussa kirkkosalissa, johon auringonvalo lankesi voimakkaasti ympyränmuotoisen kirkon monessa kerroksessa sijaitsevista keltaisiksi maalatuista ja väritörmästä ikkunoista. Jumalanpalveluksen jälkeen meitä kestittiin ylit-

sevuotavasti seurakuntalaisten tal-
koovoimin järjestämällä kirkkokah-
veilla.

Luterilaiset pieni vähemmistö Unkarissa

Köbányan seurakunta ei ole kovin ri-
kas, mutta toiminnaltaan erittäin aktii-
vinen. Seurakunta on kuin suuri per-
he, kertoo Unkarin luterilaisen kirkon
pohjoisen piirin piispa ja Köbányas-
sa kirkkoherrana vuosina 1987 - 1999

toiminut Tamás Fabiny. Tapasimme
Fabinyin seuraavalla viikolla Budas-
sa sijaitsevassa kartanossa, joka toimii
Unkarin luterilaisen kirkon hallinto-
rakennuksena. Fabinyin mukaan pai-
kallisten seurakuntien toiminta vaih-
telee paljon, koska seurakunnilla on
suuri vapaus päättää itse omasta toi-
minnastaan. Kirkon jäsenet maksavat
vapaaehtoisuuteen perustuvaa veroa
seurakunnalleen. Verosta maksetaan
jumalanpalveluksiin liittyvät kulut ja

Kamariorkesteri Colle-
gium Musicum odot-
telee pääsyä harjoit-
telemaan Köbányan
luterilaiseen kirkkoon.

Luterilaisuus ei siirry perintönä uusille sukupolville, vaan se on tietoisesti ja usein vasta aikuisiällä tehty valinta

papin palkka. Siksi esimerkiksi papin palkka vaihtelee paljon seurakunnan maksukyvyyn mukaan.

Unkarissa luterilaiseen kirkkoon kuuluu vain noin kolme prosenttia väestöstä. Yli puolet unkarilaisista kuuluu katoliseen kirkkoon, ja kalvinistia on luterilaisiin verrattuna noin viisinkertainen määrä. Tarkkoja lukuja on vaikea tietää, koska Unkarissa kirkkojen jäsenyys ei ole valtion virallisesti rekisteröimää. Yli 40 vuoden kommunistihallinnon jälkeen kirkkojen uudelleenjärjestäytymisprosessi on vielä kesken. Tieteellisen ateismin nimissä suoritetun, uskontoihin kriittisesti suhtautuneen tutkimuksen jälkeen myös kaikkeen tieteelliseen tutkimukseen uskontojen tilasta suhtaudutaan epäilevästi.

Tässä ilmapiiressä tieteen kontrolloimaa tietoa ihmisten uskonnollisuudesta ei juuri ole. Uskonnot kuitenkin kiinnostavat ihmisiä, mistä yhtenä merkinä ovat uudet uskonnolliset liikkeet. Ne lisäävät kannatustaan haastaen suosiollaan kommunistihallinnon heikentämiä kirkkoja.

Kirkko uusien haasteiden edessä

Támás Fabiny kertoo, että Unkarin luterilaisen kirkon yhtenä haasteena on ratkaista, minkä yhteiskunnallisen roolin se omaksuu kommunismin jälkeisessä yhteiskunnassa. Ennen kommunistihallinnon nousua Unkarin koulut ja terveydenhuoltoon liittyvät laitokset olivat pitkään lähes täysin kirkkojen ylläpitämiä. Kirkolla oli vahva ote myös poliittisessa elämässä. Koululaitos kehitti aikansa parhaita tieteen ja kulttuurin edustajia. Nyt kymmeniä vuosia sitten lakkautettuja kouluja perustetaan uudelleen, ja kirkot panostavat jälleen perinteidensä mukaisesti vahvasti diakoniseen työ-

hön. Luterilainen kirkkokin ylläpitää hoitokoteja vanhuksille, vammaisille, kodittomille ja alkoholisteille.

Fabiny mukaan Euroopasta virtaava sekularismi on toinen vakava haaste luterilaiselle kirkolle, jopa vakavampi kuin kommunismi. Unkarissa ihmisten yksityiselämään kohdistuva painostus oli melko vähäistä verrattuna muihin kommunistivallan alla olleisiin Euroopan maihin. Kristittyjen perheiden lapsista kastettiin 90 % ja 50 % osallistui konfirmaatioon. Lapsien kastamista kristilliseen uskoon ei pidetä enää itsestään selvänä, ja pienestä vähemmistöasemasta johtuen seka-avioliitot muiden uskontokuntien edustajien kanssa ovat yleisiä. Niinpä luterilaisuus ei siirry perintönä uusille sukupolville, vaan se on tietoisesti ja usein vasta aikuisiällä tehty valinta. Koska valtion virallisia uskontorekistereitä ei ole, monet vanhat kirkon jäsenet lipuvat pikku hiljaa ja huomaamatta kirkon toiminnan ulkopuolelle. Lisäksi katolisen kirkon taholta toivotaan voimakkaasti, että seka-avioliitoissa syntyneet lapset kastetaan katoliseen uskoon, vaikka pakkotamisesta on luovuttu.

Ystävällinen ja suvaitsevainen kirkko

Kirkkoihin liittyminen aikuisiällä on uusi trendi, joka innostaa etenkin kaupungeissa asuvia akateemisia ihmisiä, kertoo Fabiny. Hän suosittelee, että vierailisimme pääsiäispäivänä Gellert-kukkulalla Tonavan länsirannalla, jonne ihmiset kokoontuvat auringon noustessa tapahtuvaan aikuiskasteeseen. Valitettavasti olemme silloin jo lähteneet maasta.

Fabiny mukaan eräät sosiologiset tutkimukset osoittavat, että luterilaisiin kirkkoihin kuuluvat ovat Unka-

rissa keskimäärin korkeammin koulutettuja kuin muihin kirkkokuntiin kuuluvat. Tämä johtuu siitä, että luterilaiset asuvat enimmäkseen suurissa kaupungeissa. Luterilaiseen kirkkoon liittyy myös aikuiskasteessa paljon korkeasti koulutettuja, minkä Fabiny kertoo johtuvan siitä, että luterilainen opetus on ehkä ymmärrettävämpää kuin muiden kirkkokuntien opetus.

Pienuudesta on myös hyötyä kirkolle. Sen jäsenet ovat kuin suuri perhe henkilökohtaisine kontakteineen. Pienuudesta johtuen myös kansainväliset kontaktit muiden maiden luterilaisiin kirkkoihin ovat korostuneen tärkeitä. Unkarin luterilaiset pyrkivät suvaitsevaisuuteen, ystävällisyyteen ja avoimuuteen, esimerkiksi kaikki ovat tervetulleita osallistumaan ehtoolliseen kirkkokunnasta riippumatta.

Pitkäperjantain jumalanpalveluksessa

Pitkäperjantain jumalanpalvelus on yksi vuoden tärkeimmistä Unkarin luterilaisille. Osallistumme messuun Budapestin vanhimmassa luterilaisessa kirkossa. Usklassiseen tyyliin rakennettu kirkko sijaitsee Deák Térillä. Kirkon sisäosa on suuri, yksinkertainen halli. Seinät ovat jälleen valkoisiksi maalatut, ja tunnelma on selkeä, rauhallinen ja pelkistetty. Suuressa kirkossa on paljon ihmisiä. Messussa esitetään kuvaelma pääsiäisen tapahtumista kitaramusiikin säestämänä. Jeesusta ja hänen opetuslapsiaan esittävät näyttelijät istuvat pyörätuoleissa. Näytelmässä on voimakas tunteisiin vetoava sävy, joka tuntuu suomalaisen luterilaisuuteen tottuneesta hie-
man vieraalta. Jumalanpalveluksessa laulettu virret eivät löydy suomalaisesta virsikirjasta, mutta tyyliltään ne ovat tunnistettavasti luterilaisia. ■

Kirkkojen vuosikymmen rauhan ja sovinnon puolesta

Ryhmä Eläviä kirjeitä vieraili Bukavussa Kongon demokraattisen tasavallan itäosassa heinäkuussa 2009. Vierailun aikana he tutustuivat Nzulon pakolaisleiriin Gomassa.

KATI JÄÄSKELÄINEN
PROJEKTISIHTTEERI,
VÄKIVALLASTA SOVINTOON
-HANKE

Kirkkojen maailmanneuvostossa vuosituhannen ensimmäinen vuosikymmen on omistettu väkivallan voittamiselle. Ohjelmalla kirkot halusivat tukea siirtymistä väkivallan kulttuurista rauhankulttuuriin. Takana oli yksi maailmanhistorian väkivaltaisimmista vuosisadoista, jonka varrella myös kristinuskoa käytettiin väkivallan oikeuttajana. Vuosikymmen on kuuluttanut paitsi väkivallan eri muotojen voittamisen tärkeyttä myös sovinnon merkitystä.

Väkivallan vastaisen vuosikymmenen Kirkot rauhan ja sovinnon puolesta (2001 - 2010) aikana yksittäiset ihmiset ja kirkot eri puolilla maailmaa ovat syventäneet ymmärrystään väkivallasta ja etsineet uusia tapoja rauhanrakentamiseen. Suomessa vuosikymmentä on vietetty teemalla Väkivallasta sovintoon. Ekumeenista yhteishanketta on koordinoanut evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus. Vuosikymmenen aikana Suomessa on pureuduttu yhteiskuntaamme koskettaviin väkivaltakysymyksiin samalla, kun on etsitty liittymäkohtia

kansainvälisiin kysymyksiin. Teemoina ovat olleet väkivaltakulttuuri lasten ja nuorten maailmassa, väkivalta perheessä sekä rasismi ja muukalaisviha. Vuosikymmenen varrella teemoiksi on nostettu lisäksi uskontojen yhteistyö rauhantyössä sekä väkivalta ja teologia. Erityisesti 11.9.2001 jälkeiset tapahtumat ovat vahvistaneet tarvetta pohtia, miten eri uskontokuntiin kuuluvat ihmiset voisivat elää rauhassa keskenään.

"Etsikää rauhaa ja pyrkikää siihen"

Kirkkojen maailmanneuvoston toimesta on vuosikymmenen aikana käynnistetty kansainvälisen rauhanrukouksen päivän vietto 21.9. osana YK:n julistamaa rauhanpäivää. Suomessa rauhan, ihmisoikeuksien ja kansainvälisen vastuun rukouspäivä sekä ekumeeninen Vastuuviikko tarjoavat hyvän mahdollisuuden kristittyjen osallistumiselle rauhantyöhön.

Vuosikymmenen aikana runsaat 20 ekumeenista ryhmää on vierailut eri maissa kuuntelemassa, oppimassa ja jakamassa kokemuksia väkivallan voittamisesta ja rauhantekemisestä. Nämä "elävät kirjeet" ovat solidaarisuuden osoitus väkivallasta kärsineitä kohtaan ja mahdollisuus laajemmalle ekumeeniselle liikkeelle oppia muiden kokemuksista.

Vuosikymmenen näkyvimpiä hankkeita on ollut ekumeeninen kumppanuusohjelma EAPPI. Jerusalemin kirkkojen pyynnöstä vuonna 2002 käynnistetty Kirkkojen maailmanneuvoston ohjelma lähettää vuosittain vapaaehtoisia tarkkailijoita seuraamaan ihmisoikeustilannetta Israelissa ja Palestiinassa sekä raportoimaan mahdollisista ihmisoikeusloukkauksista. Vapaaehtoiset toimivat paikallisten ihmisten avustajina arjen tehtävissä, joita miehitys vaikeuttaa. Osa sijoittuu palestiinalaiskyläin ja osa työskentelee yhteistyössä israelilaisten ja

palestiinalaisten kansalaisjärjestöjen ja kirkkojen kanssa. Suomesta ohjelmaan osallistuu Kirkon Ulkomaanapu, ja koalitiossa ovat mukana NNKY-liitto ja Ortaid. Suomalais-tarkkailijoita on lähetetty vuodesta 2005 alkaen.

Vuosikymmen on kuuluttanut paitsi väkivallan eri muotojen voittamisen tärkeyttä myös sovinnon merkitystä.

Kirkkojen maailmanneuvostossa väkivallan vastaista vuosikymmentä koordinoiva pastori Hans-Ulrich Gerber toteaa, että vuosikymmenen päättyessä elämme samanaikaisesti sekä suurien uhkien että suurien mahdollisuuksien ja toivon aikaa. Kristittyinä uskomme Jumalan lupauksen rauhas- ta ja oikeudenmukaisuudesta olevan todellinen. Siksi haluamme sitoutua tämän lupauksen toteutumiseen.

"Kunnia Jumalalle ja maassa rauha" – Ekumeeninen rauhankokous Jamaikalla

Väkivallan vastainen vuosikymmen huipentuu 17. - 25.5.2011 Jamaikan

Kingstonissa pidettävään kansainväliseen ekumeeniseen rauhankokoukseen. Tapahtuma on sadonkorjuujuhla, jossa juhlistetaan vuosikymmenen saavutuksia. Kokouksessa pyritään myös syventämään kirkkojen yhteistä sitoutumista rauhantyöhön. Yksi esimerkki tästä sitoumuksesta on valmisteilla oleva Oikeudenmukaisen rauhan ekumeeninen julistus. Sen avulla kirkot haluavat kertoa, mitä ne tarkoittavat puhuessaan oikeudenmukaisesta rauhasta ja kuinka ne pyrkivät toteuttamaan sitä. Julistuksen keskeisiä teemoja ovat kirkkojen innostaminen toimimaan rauhan rakentamisen yhteisöinä sekä rauhankasvatuksen painottaminen koko elämän ajan jatkuvana prosessina. Rauhankokouksen aikaan, sunnuntaina 22.5.2011 seurakuntia kutsutaan viettämään maailmanlaajuisia rauhanjuhlia.

Vuosikymmenen päätyttyä pyrkimys sovintoon ja rauhaan jatkuu eri elämän alueilla. Uskollisuus uskollemme edellyttää, että jatkamme elämistä ja toimintaa rauhan puolesta. Niin kauan kuin rauha ei vallitse maan päällä, rauhanrakentaminen pitää sisällään väkivallan käytön tuomitsemista ja siitä irtisanoutumista, rauhan julistamista, voimauttamista, lohduttamista ja sovinnon tekemistä.

Kirjoitus on lyhennelmä Vastuuviikon virikeaineistossa julkaistusta kirjoituksesta. Kirjoituksen teemaan liittyen Tekstin ääressä -osiossa julkaistaan pyhälle 24.10. ylimääräinen tekstin selitys. ■

Ekumeenista vastuuviikkoa ja väkivallatonta viikkoa vietetään 17. - 24.10.2010 teemalla "Pyri sopuun – rakenna rauhaa". Lisätietoja tapahtumista ja tarjonnasta: www.evl.fi/vakivallastasovintoon, www.vastuuviikko.fi

Ihanaa elämää ja ihan vaan

ULLA OINONEN

PROJEKTISIHTTEERI,
HENGELLINEN ELÄMÄ
VERKOSSA -HANKE

Bloggaus on jo tuttu juttu. Mitä hyvää bloggauksesta voisi olla lukijoille ja mitä hyvää siitä on kirjoittajalle itselleen?

Poliitikot raottavat arkeaan, ehdokkaat erilaisissa vaaleissa jakavat ajatuksiaan ja asiantuntijat jakavat uutta tietoa. Kolumneja ja lehtijuttujahan poliitikot ja muut julkikikset ovat aina saaneet kirjoittaa, ja me niitä lukea, mutta ihan tavallisetkin ihmiset saavat äänensä kuuluviin blogeissa. Aiheena ei edes tarvitse olla vaaliehdokkuus tai uusi mullistava tieto, vaan aiheeksi riittää ihan vain oma elämä. Tästä nykyajan trendistä voi hyvin kauhistua ja ajatella, että miksi kukaan haluaa myydä yksityisyytensä sekä tehdä vielä yleisen johdopäätöksen, että kaikkien bloggaajien haaveena on tulla iltapäivälehtien julkiksiksi.

Kirkon työntekijät ovat ehkä jo tutustuneet Kotimaan blogimetsään, jossa kirkon oppia, Raamattua, Jumalaa ja uskoa ruoditaan ahkerasti. Verkko on myös täynnä blogeja, joista avautuu maailma pullollaan pieniä kiivoja asioita: askartelua, kortteja ja koruja, käsitöitä, lapasia, pikkupussukoita ja pallokuvioisia hameita, löytöjä kirpputoreilta, pieniä kakkuja ja pikkuleipiä nonparellipäällystein. Voisiko ihan oma elämä olla ihaninta maailmassa – ei valtamarentakaisen näyttelijän tai maailmaa mullistaneen tutkijan? Kun arvostaa omaa elämää,

on voimia kuunnella muitakin, eikä elämän tarvitse olla suurien kokemusten perässä juoksemista.

Mitäs näistä? Pelkkää turhamaisuutta? Tarvitseeko enää tehdä gallupeja ja miettiä minkälaisia ovat ihmiset, joille haluamme jakaa iloista sanomaa? Näistä elämäntarinoista kumpuaa se tieto, miten elämää pohditaan, mikä askarruttaa mieltä ja mistä elämässä iloitaan. Arjen tarinoista aukeaa ikkuna siihen, miten seurakunnan työntekijät voisivat omasta viitekehyksestään osoittaa sanansa tähän todellisuuteen. Blogēja lukiessa voi kysyä itseltään: vilisevätkö blogeissa sanat oikea oppi, synti, syyllisyys, armo tai sovitus? Ymmärretäänkö hyvä sanoma tätä sanastoa viljelemällä? Arjen pienistä onnenhetkistä nauttiva ehkä osaisi olla kiittollinen ja iloita Jumalan luomisvoimasta, josta omakin luovuus kumpuaa ja pohjattomasta

rakkaudesta, josta riittää jaettavaa. Elämän voi täyttää onni omasta ainutlaatuisuudesta Jumalan nimeltä kutsumana. Ihmiset kohdataan surussa, mutta uskallammeko kohdata ihmiset ilossa vai leimataanko se heti turhamaisuudeksi?

Blogien maailmassa näkyy myös elämän toinen puoli – elämän kovuus, eläminen sairauden keskellä. Sinne tarvitaan toivoa ja pilkahduksia lohdusta, sanoja sinun puolestasi. Ei voi kuin hämmästyä: tällaista rehellistä ja aitoa vertaistukea ei varmasti ole ollut ennen näin helposti saatavilla.

Yksilöllisyyttä ja ilon jakamista yhdessä

Blogien paljoudesta huomaa nopeasti, että maailma on täynnä yksilöitä, joille on tärkeää löytää omat ilonaiheensa, oma tarinansa, oma äänensä. Kirkko vyöryy helposti silmien eteen yhtenä-

elämää

syyden linnakkeena, joka neuvoo miten elää, olla ja ajatella, kun elämässä juuri on mielekästä itse löytää miten olla ja ajatella. Siispä sen sijaan, että tarjoamme vastauksia, pitäisikö meidän tehdä kysymyksiä, jotka avaavat elämään toisenkin ulottuvuuden?

Blogeissa on mahdollisuus myös ottaa kontaktia ihmisiin. Parhaat asiat saavatkin lukijan kommentoimaan, ottamaan kantaa sekä jakamaan riemun onnistuneesta käsityöstä tai hyvin analysoidusta elämästä. Mitä sitten ajatella ilkeistä ja kärjekkäistä kommenteista, joita joskus blogeihin ilmestyy? Jossain asuu tiukasti myös kateus, paha olo ja sekin tulee näkyväksi verkossa. Blogikirjoittajalle tämä on iso haaste, mutta ehkä tämän kautta kirjoittajista kasvaa vahvoja ihmisiä. He oppivat blogiensa kautta ottamaan vastaan kritiikkiä ja ajan myötä erottamaan todellisen ja raken-

tavan kritiikin ilkeämielisestä turhasta sanailusta – taito, jota työelämässä tulee aina tarvitsemaan. Pohdittavaksi jää, mistä kaikki kateus kumpuaa.

Unelmien kautta hyvään elämään

Blogeja lukiessa herää uusi toivo. Mikään ei tunnu miltään -sukupolven vierellä kasvaa ihmisiä, jotka vielä iloitsevat kauniin värisistä kukkasis-ta, omin käsin tehdyistä pienistä asi-oista, hetkistä, Jumalan lahjasta – elä-mästä. Ovatko nämä kauniit kuvat liian ruusuisia ja epätodellisia? Rip-pileirillä olen senkin todellisuuden kanssa ollut tekemisissä, ettei nuori pystynyt piirtämään omia unelmiaan, kun sellaisia ei ollut. Jos jo viisitoista-vuotiaana katkotaan vaaleanpunaiset haaveiden siivet, on meidän aikuis-ten autettava piirtämään se ruusun-punainen kuva – elämä on näyttänyt jo nurjan puolensa. ■

Petteri Laine

"Sen sijaan, että tarjoamme vastauksia, pitäisikö meidän tehdä kysymyksiä, jotka avaavat elämään toisenkin ulottuvuuden", kysyy Ulla Oinonen.

Etsi, ryhdy seuraamaan suosikkiasi ja luo omasi:

blogilista.fi,
vuodatus.net,
evl.fi/blogit,
kotimaa24.fi

Kissasattumia

YPÄJÄN PAPPILAN yhteydessä on myös kirkkoherranvirasto ja taloustoimisto. Siinä olemme sulassa sovussa asuneet vuosikymmeniä niin asukkaat kuin pappilan kissat. Viime vuosisadalla viraston virkailija tunsi jonkin verran antipatiaa kissoja kohtaan, allergiaa. Meidän iso valkoinen Romsu-kissa oli ihmisten suosikki aina siihen asti, kunnes hän pääsi viime syksynä minun sängyssäni, pitkään eläneenä kissojen taivaaseen, jossa sadun mukaan on Jumalallakin turkki päällä.

Siihen aikaan kävi kansliassa innokas sukututkija, joka omien sanojensa mukaan oli ollut voitokkaasti avustajana yli 400 oikeudenkäynnissä. Eräänä pakkaspäivänä näin, että tutkija oli jälleen tulossa kansliaan. Elettiin kiireistä budjetin viimeistelyvaihetta. Yhtäkkiä kuulin kanslistin äänen: Ulos täältä! Pelästyneenä menin kanslian puolelle, ja ovilla seisoivat sukututkija ja meidän Romsu. ”Pääsisimmekö hie-man lämmittelemään pakkasesta.” Kissa seisoj jäykistyneenä ja mies sen takana. ”Anteeksi, tarkoitin kissaa.” Heleä nauru lehahti ilmoille. Olin pelännyt pahinta: syytettä asiakaan kohtelusta ja jälleen miehelle voittoa oikeudessa.

LOIMAAN METSÄMAAN vanhainkoti oli aikanaan Ypäjän kanssa yhteinen. Joskus 1980-luvun alussa hartauden yhteydessä tuotiin eteen kaksi suloista kissanpentua. Ne kuulemma pitäisi kastaa Heikiksi ja Helmiksi. Sanoin, että minun täytyy todella miettiä virren ajan asiaa, sillä kissan kastamisesta on kulunut kovin pitkä aika. Tarkoitin lapsuusajan roolileikkejä.

Pesuvati oli täynnä vettä ja yhdellä mummolla korissa kissat. Niinpä juhlallinen toimitus alkoi. Puheen jälkeen sanoin, että lapsena kastoin kissan ja se päästi kovan parkaisun ja kynsi minua, niinpä en toisen kerran mokomaan ryhdy. Mutta toki kissat nimensä saivat ja puhuin eläimistä Jumalan luomina suosikkeina. Nämäkin kissat olivat lemmikkeinä vanhainkodin lopettamiseen saakka. Johtajatar muisti monesti kiittää minua asian mukavasta hoitamisesta. Sitä paitsi olen sitä mieltä, että kissa sopii hyvin hoitolaitoksiin tänäkin päivänä. ■

RISTO AHTI
KIRKKOHERRA, YPÄJÄ

Kissa sai kiitokset lohduttajana, ja sen jälkeen sovittiin hautajaisten käytännön asiat.

Työhuoneeseeni Romsu-kissa osasi tulla työntämällä oven auki, jos ovi ei ollut kiinni. Erään kerran saapui sureva leskivaimo puhumaan miehensä hautajaisista. Huomaamattani kissa oli tullut huoneeseen ja alkoi hyvällä lesken jalkaa. Siitäpäs hän riemastui ja sanoi kissoja maailman viisaimmiksi eläimiksi. Kyllä pappilan kissa on suloinen, ja niin siinä kävi, että vartin pari hän kertoi surunsa kissalle, joka kuunteli, ja minä tein vaivihkaa muistiinpanoja. Kissa sai kiitokset lohduttajana, ja sen jälkeen sovittiin hautajaisten käytännön asiat. Lopuksi kissa sai suuremmat kiitokset kuin pappi. Siltä ainakin minusta tuntui.

PEILI

HEIKKI ALI-LÖYTTY

KANTTORI, AKAAN SEURAKUNTA

heikki.ali-loytty@evl.fi

Alkuvuodesta tehdyn AKIn jäsenkyselyn tulokset ovat mielenkiintoista luettavaa. Kyselyssä papit ja kanttorit arvioivat työtään ja suhtautumistaan kirkon ajankohtaisiin kysymyksiin. Vastausprosentit olivat työssä olevilla papeilla 39 % ja kanttoreilla 34 %.

Ihailtavaa?

Se, että joku haluaa lähteä nykypäivänä opiskelemaan kanttoriksi, ei ole itsestään selvää. Hakijamäärät kanttorikoulutukseen ovat pienentyneet roimasti. Kyselyssä kanttorit kertoivat suurimpana tekijänä opiskelumotivaation taustalla olleen halun tehdä työtä musiikin parissa. Se oli enemmistöllä jopa ratkaiseva syy. Muita tärkeitä syitä olivat kokemus soveltuvuudesta alalle, kokemus Jumalan johdattuksesta ja Jumalalta saadun kutsumuksen toteuttaminen. Mielenkiintoinen sysäyksen antaja kanttoriopinnoille on ollut myös se, että koulutukseen hakeneet ovat usein ihailleet tämän ammatin edustajaa. Tämä seikka on tärkeää huomioda. Millainen on se viesti, minkä me kanttorit annamme työstämme ja siihen asennoitumisesta? Välittykö meistä se, että kanttoriksi kannattaa opiskella ja että meillä on hieno, arvostettava työ?

Hieno homma

Tutkimuksen mukaan suhteessaan omaan työhönsä kanttorit pitivät tärkeänä mahdollisuutta toteuttaa itseään ja sitä, että työ tuottaa heille tyydytystä. Kanttorin työn näkeminen elämäntehtävänä korostui vanhemmissa ikäluokissa. Jumalan antama kutsumustehtävä nousi ykköseksi kysyttäessä työorientaatiosta sillä tavoin, että oli mahdollisuus valita vain yksi vaihtoehto.

Seurakuntaelämän keskus?

Pappeja ja kanttoreita pyydettiin arvioimaan, miten tärkeänä he pitivät seurakuntatyön eri osa-alueita riippumatta siitä, missä tehtävässä itse toimivat. Kirkolliset toimitukset nousivat listan kärkeen, ehkäpä odotetusti (papit 88 %, kanttorit 85 %). Se, mikä oli jumalanpalveluksen asema tämän tutkimuksen mukaan, sai minut hätkähtämään. Kanttoreiden kohdalla lista jatkui siten, että toiseksi tuli jumalanpalveluselämä 83 %, sanan julistaminen 77 %, sielunhoito 71 % ja musiikkitoiminta

Hele Ali-Löytty

70 %. Pappien listalla toimitusten jälkeen tulivat sielunhoito, sanan julistaminen, ihmisten auttaminen, rippikoulu, heikommassa asemassa olevien ihmisten auttaminen ja sijalla seitsemän jumalanpalvelus! On pakko kysyä, tähtääkö kaikki toimintamme jumalanpalvelukseen vai onko jumalanpalvelus ”yksi sivuaine” muiden sinänsä tärkeiden aineiden joukossa? Viestitämme asioiden tärkeysjärjestyksestä seurakuntalaisille oman arvostuksemme mukaan!

Motivaatio

Suurin osa kanttoreista oli tutkimuksen mukaan vähintään melko tyytyväisiä työhönsä. Tunne siitä, että voi olla hyödyksi työssään, nousi tärkeimmäksi työssä jaksamisen elementiksi. Myös seurakuntalaisilta saatu palaute sekä perheen ja lähipiirin tuki oman hengellisen elämän harjoittamisen rinnalla ovat tärkeitä jaksamisessa. Henkilökohtaisella uskolla on erittäin merkittävä yhteys työtyytyväisyyteen.

Into

Lukiessa tällaista tutkimusta on hyvä uudelleen pysähtyä miettimään omaa tehtävää ja kaikkea siihen liittyvää. Kirkkokuorossamme päädyimme tekemään tilanearvion kuoron tilasta ennen vuodenvaihdetta. Se oli haastavaa ja siitä seurasi toimenpiteitä, joista kaikki eivät olleet helppoja ja mieluisia. Kuitenkin lopputulos kuluneen kevään laulamisista messuissa ja muissa tilaisuuksissa on vakuuttanut kuoroni ja minut siitä, että peiliin kannatti katsoa ja toimenpiteisiin tarttua. Oma ja kuoron motivaatio kasvoi huomasti ja tulokset ovat nautittavia. Lähden innolla syyskauteen. ■

3.10.

JUMALAN SANANSAATTAJAT

MIKKELINPÄIVÄ

Liturginen väri: valkoinen

Mt. 18:1 – 6 (7 - 9) 10

Virret: 137, 135, 139, 494, (498), 490: 1, 2, 5

Muuta musiikkia: I. Nyman: Enkelipsalmi (DDD 60), Kiina/Tzu-Chen Chao: Arvokas silmissä Jumalan (MaL 90), Ahle/Franzen: Jeesus, lasten ystävä (RVK 379), Salminen: Anna enkeleitä (IS 68)

Kuka on tärkein?

JANI KAIRAVUO

Mikkelinpäivää on perinteisesti vietetty enkelten ja lasten sunnuntaina. Nykyinen käsikirjamme ei kuitenkaan enää erikseen mainitse lapsia Mikkelinpäivän yhteydessä. Mikkelinpäivänä 3.10. vietetään myös vanhusten päivää, josta alkaa vanhustenviikko 3. – 10.10. Ennen saarnan (ja koko jumalanpalveluksen) valmistelua pitääkin esittää kysymys: ovatko keskipisteessä lapset, vanhuksat vai enkelit? Vai olisiko mahdollista yhdistää näitä kaikkia? Valitsin tämän pohdinnan näkökulmaksi ”vanhusten Mikkelinpäivän”, koska tähän teemaan liittyvää materiaalia on paljon vaikeampi löytää kuin esimerkiksi virikkeitä Mikkelinpäivän perhemessuun.

Päivän evankeliumiteksti alkaa opetuslasten paljastavalta kysymyksellä ”Kuka on suurin taivasten valtakunnassa”. Se kertoo, että edes Jeesuksen seuraajien ydinjoukko ei ollut ymmärtänyt oikein taivasten valtakunnan perimmäistä olemusta. Samalla ilmenee rivien välistä syvästi inhimillinen ominaisuus: halu asettaa ihmisiä tärkeys- tai paremmuusjärjestykseen.

Jeesuksen vastaus yllättää kuulijat. Opetuslapset odottivat varmaan jotain sen tapaista vastausta kuin ”te” tai ”juuri teidänlaisenne hurskaat”; ehkäpä joku odotti jopa oman nimensä mainitsemista tässä yhteydessä. Opetuslapset lie-nevät pitäneen omaa taivaspaikkaansa jonkinlaisena sisäpiirin etuoikeutena. Jeesus karistaa kertaheitolla turhan it-seluottamuksen: ”Ellette käänny ja tule lasten kaltaisiksi, te ette pääse taivasten valtakuntaan.”

Vai voisiko sanoa myös ”vanhusten kaltaisiksi”? Ihmisen ikäkausista lapsuus ja vanhuus nimittäin muistuttavat toisiaan hämmästyttävällä tavalla. Sekä lapsi että vanhus tie-

”Onko nöyrytyminen ihmisen oma aktiivinen teko, vai kasvattaako Jumala meitä kohti nöyryyttä?”

tää, että jotkut toisenikäiset ovat nopeampia, vahvempia ja motorisesti taitavampia kuin he. Mitä pienemmästä lapses-ta tai iäkkäämmästä vanhuksesta on kysymys, sitä enem-män on myös toisista ihmisistä riippuvainen. Näitä tosiasi-oita ei ole syytä millään lailla hävetä; kuuluvathan ne osa-na siihen suureen suunnitelmaan, johon Luojamme on meidät sijoittanut.

Mitä sitten tarkoittaa ”nöyrytyminen lapsen kaltaiseksi”? Varmaan Jeesus tarkoittaa tässä ainakin vilpittöntä lapsen-uskoa aikuisten alituisen epäilyn vastakohtana. Nöyryyteen kuuluu myös oman rajallisuutensa ja riippuvaisuutensa tunnustaminen omien kaikkivoipuuden tuntemusten si-jaan. Tässä kohtaa kiehtoi maistella sanoja ”nöyrytyminen vanhuksen kaltaiseksi”. Nöyrimmät ja uskollisimmat Her-ran palvelijat, joita olen saanut tavata, ovat nimittäin löyty-neet juuri seniorikansalaisten ikäluokasta. Minua on usein mietityttänyt, onko nöyrytyminen ihmisen oma aktiivinen teko, vai kasvattaako Jumala meitä kohti nöyryyttä elä-mänkohtaloittemme kautta. On selvää, että iäkäs ihminen on keskimäärin saanut nauttia tätä Jumalan ”nöyryyskas-vatusta” paljon enemmän kuin nuori ihminen. Otetaan esi-merkiksi vaikka tänä vuonna 80 vuotta täyttävä henkilö. Hän on syntynyt Suomeen, joka kärsi taloudellisesta taan-tumasta. Maailmansota on epäilemättä katkaissut hänen lapsuusaikansa ja tavalla tai toisella jättänyt häneen jälken-sä. Sotien jälkeisenä jälleenrakennusaikana taas on ollut pulaa kaikesta muusta paitsi työstä, jota sen ajan nuorisol-le on ollut tarjolla uupumukseen asti. Tähän vielä päälle elämän aikana koetut muut vastoinkäymiset, pettymykset ja luopumiset sekä ikääntymisen mahdollisesti mukanaan tuomat vaivat – eikö siinä jo ole kyllin aineksia nöyrytymyk-seen?

Poliitikot ovat kertoneet, että maassamme (joka on vau-raampi kuin koskaan historiansa aikana) eletään lamakaut-ta. Siksi kuulemma sosiaali- ja terveystoimen pitää leikata, hoitopaikkoja vähentää ja hoitotarvetta priorisoida. Ope-tuslapset kysyivät, kuka on suurin. Nyt kysytään, kuka on tärkein.

Terveille, nopeille, taitaville, toisista ihmisistä riippumat-tomille ja mahtaville keski-ikäen kukoistuksessa eläville vero-eurojen jakajille on voimassa Mestariimme velvoittava ohje: ”Katsokaa, ettette halveksi yhtäkään näistä vähäisistä.” ■

10.10.

USKO JA EPÄUSKO

20. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mk. 2:1 – 12

Virret: 289, 130, 478, 178: 1 -, (298), 338: 3

Muuta musiikkia: Pethrus: Murru ei Herramme sana (LKM 171), Kalenius: Aamu tulee ajallaan (QV, PPT 129), Laaksonen/Kaskinen: Uskon vaikken näe (UM 16), Salminen: Kun Jeesus kohtasi ihmisen (IS 99)

Jeesus Parantaja

KATI KEMPPAINEN

Jeesusta käy sääliksi. Hän ei saa edes kotonaan olla rauhassa ("kun ihmiset kuulivat hänen olevan kotona, väkeä tuli koolle niin paljon, että..."). Talo tulvii ihmisiä: epäilemättä siellä on paikalla niitä, jotka vain haluavat olla Jeesuksen lähellä, kuulla hänen sanomisiaan ja tulla terveiksi. Sitten on näitä kiusankappaleita, jotka paheksuvat Jeesuksen tekemisiä ja sanomisia, mutta eivät silti pysy jättämään häntä rauhaan. Mikä heitäkin Jeesuksen luo vetää? Ei ihme, että Jeesus tekee välillä katoamistempun vuorille yksinäisyyteen.

Suomalaiselle koti on yksityinen paikka. Siellä saa olla "omassa rauhassa", ja vieraita tulee vain, jos kutsutaan. Afrikassa asia on hieman toisin. Käsite "oma rauha" on absurdi ja itsekäs: eikö rauha ole vähintään kahden osapuolen välinen asia? Koti on paikka, jonne sukulaiset ja ystävät voivat koska tahansa ilmestyä ja viipyä viikkojakin. En ole koskaan mennyt afrikkalaiseen talouteen ilman, että siellä olisi aina paikalla vähintään yksi kauempaa tullut sukulainen, joka on asettunut osaksi perhettä epämääräiseksi ajaksi. Lapsia, pieniä resupekkoja, tuijottelee silmät suurina joka nurkassa. Juomaa ja ruokaa kiikutetaan eteen. Vieras tuo siunauksen, kuuluu tansanialainen sanonta. Toinen sanonta kehottaa antamaan vieraalle kolmantena päivänä kuokan käteen. Kotona ei olla koskaan yksin eikä "rauhassa". Jos ihminen todella haluaa olla yksin, mikä on nähdäkseeni erittäin harvinaista, on mentävä "puskaan katselemaan lehmii". Jos ihminen ilmoittaa haluavansa olla yksin, se herättää hälyn ja huolen: onko hän sairas, ettei peräti kuolemassa – nyt ainakin on lähdeittä katsomaan, mikä sielä on meininki. Kyllä tansanialaiset ystäväni joskus vä-

syvät jatkuvaan liikenteeseen kotonaan, ja heillä on omat tapansa hienovaraisesti vihjata, milloin vieras on tullut huoneen aikaan.

Mitä vieraat haluavat? Afrikkalaiseen perheeseen kuuluu sukujen jäseniä niin pitkälle kuin heitä haluaa laskea – jo sama sukunimi riittää takaamaan sukulaisuuden. Jos joku suvusta on edennyt elämässään koulutuksen tai vaurastumisen myötä tai hänellä on muuten keskeinen asema yhteisössä, hänellä voi olla taakkanaan kymmeniä sukulaisia joiden kouluasiat, terveys, naimisiinmenot, riidat, kuolemat, lehmänostot, maakaupat ja muut huolet tuodaan puntaroitavaksi. Rahaa, neuvoja, huolenpitoa ja ruokaa odotetaan riittävän jaettavaksi. Eräs tuttuni maksaa yli kahdenkymmenen sukulaislapsensa koulunkäynnin. Koko ajan hihasta nykii joku tarvitsevainen.

Jeesuksen tilanne on siis tälläkertaisesti helposti ymmärrettävissä. Hänellä ei ollut ainoastaan tarvitsevaisia ympärillään vaan myös epäilijöitä, haastajia ja vastustajia. Eivätkö edes he olisi voineet kunnioittaa Jeesuksen yksityisyyttä ja rauhan ja levon tarvetta? Yksi porukka on sinnikkäämpi kuin muut ja menee tavallista pidemmälle: alkaa hajottaa taloa saadakseen Jeesuksen huomion – ja saakin sen. Tansaniassa tavallinen tapa herättää huomiota on järjestellä kangas päälleen samalla tavoin kuin se hautajaisissa tehdään ja asettua sitten ovenpieleen odottamaan. Tässä voidaan istua päiväkausia. Hiljainen sinnikkyys, ulkoiset surun merkit ja nöyrä olemus häiritsevät lopulta niin paljon, että joku reagoi. Harvoin ryhdyttään kattoa purkamaan. Omassa puutarhassanikin on istunut evankelistan vaimo seitsemän lapsensa kanssa odottamassa, että mama ennättää tulla kysymään, mikä on hätänä.

Jeesus tekee näyttävän teon: parantaa sairaan, palauttaa liikuntakyvyn ja päälle päätteeksi antaa synnit anteeksi isoon ääneen ja suututtaa sillä muutamat läsnäolijat. Loput jäävät äimistelemään näkemäänsä ihmettä. Mikähän tarinassa hämmästyttäisi tansanialaista? Ei ainakaan paraneminen, sehän on mitä luonnollisinta. Ehkä halvaantuneen ystävien kekseliäisyys? Jeesus osoittaa tässä olevansa se, minkä afrikkalaiset ovat ymmärtäneetkin hänen olevan: Elämän Antaja, Parantaja, Pällikkö, Vapauttaja, Rakastettu Perheenjäsen, Ensimmäinen Esi-isä, Välittäjä ihmisten ja tuonpuoleisuuden välillä, Voittaja. Jeesuksen jumaluuden ja ihmisyyden pohdiskelun sijasta olennaista on, miten Jeesus vaikuttaa. ■

17.10.

JEESUKSEN LÄHETILÄÄT

21. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 22:1 – 14

Virret: 424, 420: 6, 9, 419, 416: 1 -, (318), 250: 5, 6

Muuta musiikkia: Simojoki: Kaksi tavallista kättä (NSV 2010/34), Nuutinen/Kaskinen: Tahdon palvella (LKM 164), Tuntematon: Lähden kaikille kertomaan (UM 86), Suom. toisinto/Pöyry: Sain vaatteet kalliit autuuden (SK 109)

Kuninkaan pojan häät

KALERVO SALO

Vertauksella on rinnakkaiskohta Luukkaan evankeliumissa (Lk. 14:16 – 24). Yksityiskohtien erot ovat selkeät, mutta kummankin vertauksen tähtäyspiste on sama: kutsun ensimmäisenä saaneet eivät erillisiin verukkeisiin vedoten tahtoneet osallistua juhliin, joten lopulta juhliin osallistuivat aivan toiset henkilöt.

Matteuksen vertauksessa kärjisty on selkeä: vieraaksi alun perin kutsutut eivät välittäneet kutsusta, vaikka sen esittää itse kuningas ja kyseessä on hänen poikansa häät. Toiset jopa pahoinpitelivät tai surmasivat hääkutsua välittäneitä kuninkaan palvelijoita.

Vertaus kertoo Israelin kansan suhtautumisesta Jumalan Jeesuksessa esittämään kutsuun. Juutalaiset olivat aiemmin pahoinpidelleet tai surmanneet kutsun esittäneitä profeettoja ja kaiken lisäksi he surmasivat vielä Jeesuksenkin. Matteuksen evankeliumin lukijat ymmärsivät, että kuninkaan viha (jae 7) toteutui konkreettisesti juutalaissodan aikana vuonna 70 a.D. Silloin roomalaiset sotajoukot hävittivät useimmat juutalaisten kylät ja kaupungit. Myös Jerusalemi ja sen tempeli tuhoutuivat.

Matteuksen lukijat siis ymmärsivät Jeesuksen vertauksen siten, että juutalaiset kuului Jumalan kutsun ensimmäisenä, mutta hylkäsivät sen. Teiltä ja toreilta kutsun saaneet olivat puolestaan ensimmäisiä kristittyjä, pääsääntöisesti pakanuudesta kääntyneitä. He edustivat juutalaisuuden näkökulmasta jonkinlaista roskaväkeä. Häähuone täyttyi niistä, joita alun perin ei kutsuttu.

Yleensä ihmiset tulevat juhliin, joihin heidät kutsutaan. Juhlan järjestämisen nyrkkisääntö on, että vain 10 % kutsutuista ei saavu. Vertauksen pidoissa on poikkeuksellista,

että kukaan ensin kutsutuista ei saavu paikalle.

Juhlaan mukaan päässeet eivät saaneet kutsua ansioittensa perusteella vaan pelkästään armosta. Epämääräinen joukko ihmisiä saapui juhlaan siksi, että kutsuja näin päätti.

Vertaus kertoo siitä, että kristillisyyksi ei suinkaan ole tarkoitettu surulliseksi tai ilottomaksi asiaksi. Useinhan suomalainen kristillisyyksi nähdään harmaana ja värittömänä elämäntapana. Vertaus kertoo, että Jumala kutsuu ihmisiä nimenomaan iloiseen juhlaan, jossa syödään ja juodaan hyvin, nautitaan elämästä ja toisten ihmisten seurasta. Seurakunta saa muodostaa juuri tällaisen iloisten ihmisten joukon. Juhlasta kieltäytyvä ihminen jää iloisen tapahtuman ulkopuolelle.

Ihmisillä on monenlaisia syitä vastata kutsuun kielteisesti. Vertauksessa nämä perustelut eivät ole mitenkään erityisen moraalittomia. Kyse on oikeastaan siitä, että ihmiset velvollisuudentunnosta kieltäytyvät hauskanpidosta. Työliike-elämän tai maanviljelyksen parissa vaatii ihmisten mielestä uhrauksensa. Ihmiset eivät siis kieltäydy (toisin kuin ehkä moni lyhytjänteisesti elävä aikamme ihminen) siksi, että he haluavat mennä vielä hauskempaan tapahtumaan tai toimia moraalisesti erityisen arveluttavalla tavalla. Ihminen vain omistautuu työlleen niin intensiivisesti, että unohtaa ikuisen elämän arvot. Surullista tässä on ehkä se, että elämän toiseksi paras sulkee ulkopuolelle kaikkein parhaimman. Ihminen voi olla niin uppoutunut työhön, että hän unohtaa kokonaan elämän.

Vertaus ei keskity kuvaamaan ulkopuolelle jääneiden rangaistusta. Pikemminkin kyse on siitä, mitä ulkopuolelle jättäytyvät jäävät ilman. He menettävät tilan, jota kuvataan iloisella hääjuhalla.

Vertaus jatkuu varoituksen sanalla. Jo sisään päässyt voidaan poistaa hääsalista. Näin voi käydä myös Jumalan valtakunnan kohdalla. Mies ei ollut pukeutunut, syystä tai toisesta, hääjuhlan arvon mukaisesti. Hän ei edes ollut pessyt arkivaatteitaan ja näin hän halvensi isäntäänsä.

Ihmiset valmistautuvat yleensä juhlaan peseytymällä ja pukeutumalla siististi. Juhlavaatetuksen minimilähtökohda on puhtaus. Vaatetus saa olla myös tyylikäs.

Likaiset vaatteet ilmeisesti kuvaavat sitä, että mies ei ollut valmis muuntumaan Jumalan valtakuntaan soveltuvaksi. Vaikka hän pääsi armosta sisään, hän ei osannut käyttäytyä tämän armon arvon mukaisesti. Jumalan valtakuntaan sisään päässyt voi joutua siitä ulos heiteteksi. Kristillisyyksi myös vaatii jotain. Kaikkea pahuuden tahrimaa ei voi sietää. ■

24.10.

USKON PERUSTUS

Uskonpuhdistuksen muistopäivä

Liturginen väri: vihreä

Jh. 4:46 – 53

Virret: 444, 126, 170, 190, (227), 317: 1, 3

Muuta musiikkia: Tikka: Armolaulu (5 LRS, LKM 42), Soinsharpan/Helenius: Herrassa toivoni, turvani vahva (SK 316, LKM sanoilla Herra on...), Simojoki: Mistään et suurempaa rakkautta löydä (PPT 133, SK), Ranskal./Hiironniemi: Kristus on jo väliseinät välillämme... (LKM 162)

Lutherin helmet

TIINA REINIKAINEN

Jotkut aikamme henkiseen ja hengelliseen maastoon perehtyneet tutkijat ovat sitä mieltä, että elämme parhaillaan suurinta henkistä vallankumousta sitten uskonpuhdistuksen. Yhtenäiskulttuurin murtumisen myötä uskonnollisuuteemme on tullut kokonaan uudenlaisia piirteitä. Keskeistä tässä uudennaisessa uskonnollisuudessa on toisaalta henkisyyskasvu sekä pyhän ja mystiikan kaipuu ja toisaalta irtautuminen kirkosta sekä sen oppirakennelmista ja moraalisiin sääntöihin. Uskonnollisuus on muuttunut yhä enemmän ihmisen omaksi valinnaksi, ja vaikutteita siihen otetaan monelta suunnalta.

Jos meidän henkinen ja hengellinen murroksemme on verrattavissa laajuudessaan ja syvyydessään aikanaan tapahtuneeseen uskonpuhdistukseen, on uskonpuhdistuksen muistopäivä mitä ajankohtaisiin. Mietin, riittäisikö pyhäpäivän otsikoksi pelkästään uskonpuhdistuksen päivä. Muutosten keskellä on suuri kiusaus jäädä muistelemaan vanhoja hyviä aikoja. Se ei kuitenkaan riitä, mikäli kirkko haluaa kohdata ihmisensä.

Viisaat sanovat kuitenkin, että mitään ei voi uudistaa, ellei tunne omaa traditiotaan. Uusikin luodaan usein vanhasta. Mitä sitten voin tänään löytää vanhoilta lähteiltä?

Päivän evankeliumia lukiessa mieleeni tulee ensimmäisenä Lutherin löytö uskosta lahjana. Kuninkaan virkamies pyytää Jeesusta kotiinsa parantamaan hänen kuolemaisilaan olevan poikansa. Mies pyytää Jeesusta hellittämättä kahteen kertaan, kun Jeesus vastaa ensin kovin tylynolaisesti ihmisten pyytävän häneltä ihmeitä uskonsa vakuudeksi. Mutta tämä mies ei halunnut ihmettä vaan pojan parantamista. Jo hänen tulonsa kaukaa Kapernaumista Jeesuk-

sen luo Kaanaan kertoi hänen suuresta luottamuksestaan Jeesukseen. Kun Jeesus sanoi pojan parantuneen ja kehoitti miestä menemään kotiinsa, mies lähti. Hän lähti pelkän sanan varassa. Näin suuri luottamus on lahja.

Kun erilaisten barometrien mukaan moni kokee uskon-tunnustuksen kovana vaatimuksena tai ei voi uskoa niin kuin kirkko opettaa, päivän evankeliumi piirtää uskosta toisenlaisen kuvan: usko on lahja. Tämän uskonpuhdistuksen ehkä kirkkaimman helmen äärellä voi pohtia enemmänkin uskon olemusta. Onko uskon keskuksessa sittenkin suhde totena pitämisen, ymmärtämisen tai tietämisen sijaan? Entä kantaako sellainen usko, joka rakentuu pelkästään elämysten, jopa ihmeiden varaan? Yhtenäiskulttuurin murtuessa uskon lahjakin avautuu moniulotteisesti ja on paitsi haaste myös mahdollisuus. Ehkä uskon salaisuuskin saa näin meissä entistä enemmän tilaa.

Päivän evankeliumista nousee mieleeni Lutherin perinnöstä toinenkin helmi, hänen ristin teologiansa. Jeesus on tässä tapansa mukaan kärsivien ja sairaiden ihmisten keskellä. Samalla hän on myös niiden ympäröimänä, jotka odottavat häneltä ihmeitä ja tunnustekoja. Luther puhui väsymättä siitä, kuinka Jumala etsii pieniä ja särkyneitä, kun ihminen taas etsii luonnostaan sitä, mikä on suurta ja kimaltaa. Hän sanookin, että tällaisen kunnian teologin usko ei kestä, kun huonot ajat koittavat. Ristin teologialle tuntuisi olevan aina tilausta – ei vähiten nyt, kun on ajan hengen mukaista poimia rusinat pullasta.

Uskonpuhdistuksen muistopäivänä sopii hyvin nostaa luterilaisuuden profilia ylipäätään. Saarnaaja voi ottaa tässä avukseen Jaakko Heinimäen ja Jari Jolkkosen hulppean kirjan Luterilaisuuden ABC, synkän ja harmaan sanakirjan. Kirjassa kumotaan vääräksi luterilaisuuteen yleisesti liitetyt uskomukset elämän synkyydestä, pessimistisistä ihmiskäsityksistä, seksuaalikielteisyydestä ja työhulluudesta. Niiden tilalle kirjoittajat nostavat luterilaisuuden keskukseseen ajatuksen kolmiyhteisestä Jumalasta ”itsensä lahjoittavana rakkautena”. Ihmisen kutsumus on ottaa iloitin vastaan sekä Jumalan hengelliset että ajalliset lahjat ja panna hyvä kiertämään.

Lutherin oma elämä oli hyvin maanläheistä ja värikästä. Perhe-elämä, hyvä ruoka, juoma ja seura olivat hänelle tärkeitä ilonaiheita. Luther arvosti iloa ja kauneutta. Teologi-alleen uskollisena hän sanoi, että Jumalan kauneus kätkeytyy ristin rumuuteen, mutta toisaalta juuri uskon lahja vie ihmisen näkemään tämän maailman kauneutta. ■

24.10.

**RAUHAN, IHMISOIKEUKSIEN JA
KANSAINVÄLISEN VASTUUN RUKOuspäivä**

Uskonpuhdistuksen muistopäivä, 2. rukouspäivä
Jh. 21:4 – 12

Tulkaa syömään!

OLLI HALLIKAINEN

Onko teillä mitään syötävää?” Tämä Jeesuksen kysymys opetuslapsille on evankeliumin teema. Pietari sanoitti kaikkien puolesta karun tosiasian. Syötävää ei ollut. Evankeliumin loppuosa on vastusta siihen, miten he saavat syötävää ja kuka heidät ruokkii. Teksti voidaan ymmärtää sekä konkreettisesti että kuvaannollisesti.

Konkreettisen ravinnon puute on ongelma eri puolilla maailmaa. Ei vain kehitysmaissa vaan leipäjonot ovat tuttu kuva myös täällä hyvinvointisuomessa. Eri puolilla maailmaa nälkä johtuu levottomuuksista ja sodasta. Väkivalta tuo nälän, rauha puolestaan mahdollistaa hyvinvoinnin.

Evankeliumissa opetuslapset tekevät työtä hiki päässä, mutta ilman tulosta. Tarvitaan Jeesuksen neuvo ja uusi yritys. Se tuottaa ylenpalttisen saaliin.

Monet keskuudessamme tarvitsevat neuvoja, miten saada ja valmistaa ravitsevaa ruokaa. Neuvoa tarvitaan arjesta selviämiseen, taloudesta huolehtimiseen ja lasten hoitoon. Niin lähellä kuin kaukana taloudellisen tuen lisäksi tarvitaan opastusta kantamaan vastuu omasta ja lähiyhteisön elämästä.

Evankeliumissa Jeesus esittää kutsun: ”Tulkaa syömään!” Se ohjaa jakamaan aterian perheessä, ystävien ja vieraiden kesken. Maailman yhteiseen ruokapöytäan tulee kaikkien mahtua. Riittävä toimeentulo on jokaisen ihmisoikeus.

Evankeliumin ruoan puute ja sen saaminen voidaan ymmärtää viittaavan konkreettisen ruoan lisäksi henkiseen ja hengelliseen ravintoon. Ylösnousseen ilmestyminen opetuslapsille rannalla on kuva siitä, miten hän kohtaa kirkossa nälkäiset ja ruokkii heidät elämän leivällä. Ilman Kristusta meillä ei ole mitään syötävää. Hänen neuvonsa mukaan löydämme yllin kyllin ravintoa, mielekkyyttä, sisältöä ja tarkoitusta elämään.

Messussa ennen ehtoollista pappi esittää Ylösnousseen kutsun: Tulkaa, sillä kaikki on jo valmiina. Ehtoollisessa Kristus ruokkii jokaisen, niin köyhän kuin rikkaan. Se on yhteyden ja sovinnon ateria. Siinä tunnemme ja tunnistamme Herramme Kristuksen, joka toi rauhan ja sovinnon Jumalan ja ihmisten välille.

Messun jälkeen kirkko lähtee maailmaan tekemään työtä, jakamaan niin aineellista apua kuin elämän sisältöäkin. Kristus johtaa omansa kamppailemaan oikeudenmukaisuuden ja rauhan puolesta, antamaan äänen heille, joiden ääni ei muuten kuulu sekä etsimään yhteyttä ja sovintoa erilaisten ihmisten ja ihmisryhmien kesken.

Kirkkojen maailmanneuvosto käynnisti väkivallan vastaisen vuosikymmenen Kirkot rauhan ja sovinnon puolesta (2001 - 2010) yleiskokouksessaan Haraessa joulukuussa 1998. Omassa kirkossamme vuosikymmentä on vietetty teemalla Väkivallasta sovintoon. Myös omassa yhteiskunnassamme on syytä katsoa peiliin ja tunnistaa väkivallan muotoja, jotka tuhoavat yhteiselämää. Keskusteluun ovat nousseet naiseen ja lapsiin kohdistuva väkivalta, perheväkivalta, muukalaisviha sekä nuorten parissa ilmenevä väkivalta.

Kulunut vuosikymmen ei ole poistanut väkivaltaa eikä tuonut rauhaa maailmaamme. Toivoa paremmasta kuitenkin on. Nopeat ja rajat ylittävät viestimet tuovat sekä väkivallan tekijät että uhrin hetkessä koko maailman tietoisuuteen. Uhrin, niin yhteisöt kuin yksilöt, saavat kasvot ja äänen. On myös huomattu, että väkivallan estäminen ja hallinta ovat yhteydessä hyvinvointiin. Siellä missä vallitsee pyrkimys oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan, siellä kukoistavat ihmisten välinen luottamus ja avoimuus sekä huolenpito.

Työ paremman ja oikeudenmukaisemman maailman puolesta näyttää liian suurelta ja turhauttavaltakin. Toivottomalta näytti Jeesuksen opetuslastenkin työ. Kuitenkin he yrittivät vielä kerran. Toivoa ei ollut menetetty. Ylösnoussut haastaa meitä, kirkkoaan elämään rohkeasti, etsimään uusia teitä ja kokeilemaan uusia toimintatapoja. Jumala kyllä siunaa työmme. ■

”Kulunut vuosikymmen ei ole poistanut väkivaltaa eikä tuonut rauhaa maailmaamme. Toivoa paremmasta kuitenkin on.”

31.10.

ANTAKAA TOISILLENNE ANTEEKSI

23. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 18: 23 – 35

Virret: 439, 447: 2, 4, 446, 442, (220), 194: 3, 6

Muuta musiikkia: Israel/Ps. 133:1: Kuinka on hyvä ja kaunis (MaL 121 = Hyvä on ihmisen olla), H. K-K/Ahopelto: Anna minun avaruutta, Simojoki/ Kaskinen: Laulu sovinnosta (PPT 134), Heikkilä: Itkua kahtuvan kansan (UM 89)

Sorry

KATI ELORANTA

Sorry seems to be the hardest word, laulaa Elton John. Ja kyllä sir Elton tietää, mistä laulaa. Sana anteeksi on vaikea sana. Sen käyttäminen on vaikeaa, liittyi se sitten pyytämiseen tai antamiseen. Mutta silti ja ehkä juuri siksi se on niin keskeinen sana suhteessa toiseen ihmiseen ja Jumalaan.

Sanalla anteeksi on käsittämätön voima. Kun sen saa rykäistyä suustaan ulos, helpottaa kummasti. Helpottaa, vaikkei sana kuittaakaan tehtyä tekemättömäksi. Helpottaa, vaikkei toinen osapuoli olisikaan valmis antamaan anteeksi. Omien virheiden myöntämisessä, katumisessa on jotain vapauttavaa. Siksi varmaan sanan anteeksi googlettamisenkin johdatti ensimmäiseksi sivustolle, jossa ihmiset saavat jättää anonyymisti omia anteeksipyyntöjään. Ja erilaisia anteeksipyyntöjä oli paljon. Paljon katumusta teoista, jotka olisi voinut jättää tekemättä, sanoista, jotka jäivät sanomatta jne.

Anteeksipyyttäminen siis helpottaa, mutta niin helpottaa anteeksiantaminenkin. Ihan tutkitusti. Parhaimmillaan anteeksiantaminen voi estää jäämästä katkeruuden koukuun. Anteeksiantaja saa itseensä voimaa, joka auttaa selviämään elämässä. Anteeksiantamus vapauttaa katkeruudesta ja vihan tunteista, jotka vain syövät sisintä.

Sana anteeksi on myös keskeisimpiä sanoja kristinuskossa. Kristinuskon on armouskonto. Kristityn koko elämä perustuu Jumalan anteeksiantamukseen ja armon varaan. Jumala antaa syntiselle anteeksi. Siinä on armon hienous ja vaikeus. Karl Barth on sanonut hienosti, että aina kun kristitty katsoo taaksepäin, hän näkee syntien anteeksiannon. Menneeseen ei palata, mitään ei kaivella uudestaan esiin. Ja

mitä suurempi synty, sitä kiirempi Jumalalla on antaa anteeksi.

Ja tästä myös seuraa jotain. Kun saa paljon anteeksi, on myös itse osoitettava armeliaisuutta toisia kohtaan. Armo ei saa pysähtyä meihin. Siitä tämän sunnuntain evankeliumissakin on kyse. Antakaa toisillenne anteeksi. Havainnollistaakseen viestiään Jeesus käyttää esimerkkinään palvelijaa, joka sai kuninkaaltaan anteeksi valtavan summan rahaa. Pian palvelija joutui kuitenkin itse samanlaisen tilanteen eteen. Toinen palvelija oli hänelle velkaa pienen summan rahaa ja pyysi häntä osoittamaan armeliaisuutta pientä rahasummaa kohtaan. Mutta armo ei siirtynyt eteenpäin.

Tässä onkin ongelman ydin. Vaikka Jumala tuhlaa meihin armoaan ja anteeksiantamustaan, sama harvoin välittyy meiltä eteenpäin. Ei ole tahtoa, ei ole halua, ei ole voimia. Voisiko sitä sitten opetella jotenkin? Ainakin voi opetella olemaan armollinen itseään kohtaan. Se auttaa myös suhtautumaan armeliaammin toisia kohtaan. Että tahtoo antaa anteeksi, on jo askel parempaan. Jos sitä seuraa halu päästä eroon pahoista ajatuksista toisia ihmisiä kohtaan, ollaan vielä lähempänä. Päätänpä tämän pohdiskelman vielä eräseen lainattuun ajatukseen: ”Anteeksiantavainen mieli on kuin taianomainen voima, joka vetää puoleensa hyvää.” ■

”Ainakin voi opetella olemaan armollinen itseään kohtaan. Se auttaa myös suhtautumaan armeliaammin toisia kohtaan.”

6.11.

PYHIEN YHTEYS

PYHÄINPÄIVÄ

Liturginen väri: punainen

Mt. 5:1 – 12

Virret: 146, 133, 140, 626, (228), 142: 1, 5, 7

Muuta musiikkia: Tikka/Mt. 5:3 - 12: Autuaita ovat (5 LRS/4), Simojoki: Hän on pyyhkivä kaikki kyyneleet (NSV 2010/22), Taize: Autuaaksijulistukset (T 31), Birger Gran/sov. T. Nikkola/Ilm. 7:12 – 17: ”Amen, kunnia kiitos” (Hyvä Paimen -sarjan päätösosa YK 7)

Muistamisen sietämätön vaikeus

JANI KAIRAVUO

Me kirkkokäsikirjan lukijat tiedämme, että pyhäinpäivä on sulautuma kahdesta vanhasta kirkollisesta juhlasta, joilla on hassut, pitkät latinankieliset nimet. Sille (hieman em. ryhmää suuremmalle) kansanosalle, joka ei niin säännöllisesti lue käsistä, pyhäinpäivä on yksiselitteisesti omien poisnukkuneiden rakkaiden muistelupäivä.

Vai voiko sanoa ”rakkaiden” niin kuin aina kirkollisessa kielenkäytössä? Mistä me tiedämme, mitä tunteita ihmisen päässä risteilee hänen viedessään kynttilän hautausmaalle? Monilla varmasti surua ja kaipausta, ehkä myös epäoikeudenmukaisuuden tunnetta ja katkeruutta Jumalaa kohtaan. Voiko kynttilänviejä tuntea vaikka suoranaista vihaa muistelemansa henkilöä kohtaan? Saatikka mitä tunteita on pyhäinpäivänä niillä, jotka eivät missään tapauksessa sytyttäisi kynttilää vainajilleen?

Nykyihmisen maailmasta tuntuu kadonneen monia aikamuotoja. Ketään ei enää kiinnosta, mitä joskus ennen oli tapahtunut tai tapahtui. Tärkeää ei ole edes sekään, mitä nyt tapahtuu. Vauhti on kova, aikaa pysähtymisille ei ole ja tähtäyspiste on futuurissa: mitä tulee tapahtumaan sitku, sitku, sitku... Ainoana tai lähes ainoana elävänä oliona ihminen kuitenkin on edelleen historiallinen eläin, jonka on mahdollista paitsi suunnitella tulevaisuutta, myös muistella menneitä. Luojamme ei tätäkään lahjaa ole meille antanut huvin vuoksi, vaan se on tarkoitettu ahkeraan käyttöön: jotta ottaisimme opiksi menneisyyden virheistä, jotta

voisimme nauttia tästä hetkestä Jumalan pyhinä ja jotta ylösnousemuksen toivo antaisi elämällemme oikean suunnan.

Ei voi olla nykyisyyttä ja tulevaisuutta ilman menneisyyttä. Tämä pätee niin yksilötason kuin yhteisöidenkin tarkasteluun. Itse asiassa tähän menneen, nykyisen ja tulevan väliseen jännitteeseen niin ihmisen elämä kuin myös kristillinen toivo perustuu. Samaa asiaa heijastelee jumalanpalvelus, joka on Jumalan suurten pelastustekojen muistelua, elävän Jumalan läsnäolon kokemista tässä hetkessä ja kiihosta tulevan maailman elämästä.

Halusimmepa tai emme, menneillä sukupolvilla ja kaikilla elämämme varrella tuntemillamme ihmisillä on ollut ja on edelleenkin meihin suuri vaikutus. Heidän vuokseen meistä on tullut sellaisia kuin olemme. Katkerienkin muistojen läpikäyminen on tärkeää, jotta voimme vapautua turhasta painolastista.

Useissa seurakunnissa sururyhmätyöskentely on tapana aloittaa juuri pyhäinpäivästä. Sururyhmä on tärkeä toimintamuoto, mutta se tarjoaa prosessointimahdollisuuden vain surun kanssa tietyssä vaiheessa kamppaileville. Paljon on niitä seurakuntalaisia, jotka tarvitsisivat apua elämänsä käänteiden käsittelemiseen muun syyn kuin surun vuoksi. Olisiko seurakunnan mahdollista tarjota näille ihmisille muisteluapua esimerkiksi jonkinlaisen ”elämäntapa-ryhmän” muodossa? Pyhäinpäivä, jolloin perinteisesti on jo totuttu muutenkin muistelemaan, olisi tällaisen muisteluryhmän aloitukselle oivallinen hetki.

Pelkkä kuolleitten ihmisten ja menneiden tapahtumien muistelemine ei kuitenkaan yksinään riitä. Ei saa jäädä menneisyyden vangiksi, vaan pitää päästä varjoista uudelleen valoon. Siksi muistamiseen pitää usein liittää joko unohtaminen tai anteeksianto. Joskus anteeksiantoon täytyy nöyrytyä, vaikka anteeksipyyntöä ei koskaan esitetty, eikä sitä enää voitaisikaan esittää.

Unohtaminen ja anteeksiantaminen ei useinkaan ole helppoa, eikä suinkaan tapahdu silmänräpäyksessä. Usein niistä muodostuu koko loppuelämän mittainen kasvutehtävä. Omasta voimastaan ihmisen onkin mahdotonta antaa anteeksi tai unohtaa kärsimänsä epäoikeudenmukaisuudet ja vääryydet. Yksin lohdutuksen Jumala voi vapauttaa menneisyyden vangit. Yhteys elävään Jumalaan tuo jo maan päälle häivähdyksen siitä tulevaisuudesta, joka ilmaistaan Jesajan kirjassa näin: ”Katso, minä luon uuden taivaan ja uuden maan. Menneitä ei enää muistella, ne eivät nouse mieleen.” (Jes. 65:17) ■

7.11.

KAHDEN VALTAKUNNAN KANSALAISENA

24. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 22:15 – 22

Virret: 545: 1–4, 729, 460, 581, (229), 326: 1, 7

Muuta musiikkia: Simojoki: Kahden maan kansalainen (NSV 201036), Löytty/Pispa: Kahden maan kansalainen (SV 312), Laaksonen/Kaskinen: En halua jäädä syrjään (LEP 10), Tynkkynen/Perkiö: Tämä elämä täyttää sydämeni (LKM 90)

Keisarin ja Jumalan valtakunnat

KATI KEMPPAINEN

Mistä konkreettisesti on kysymys päivän evankeliumin tapahtumassa? Verokysymys oli ensimmäinen osa väittelyä, jonka Jeesus käy vastustajiansa kanssa. Muut kompakysymykset ovat ylönousemus, suurin käsky ja Messias. Verokysymyksen piti pakottaa Jeesus ottamaan kantaa poliittisesti arkaluontoiseen asiaan. Jeesuksen vastustajat ovat uskonnon ja politiikan raskaansarjalaisia: heidän koalitionsa on ylivoimainen. He kysyvät – ensin imarreltuaan Jeesusta – onko oikein maksaa veroja keisarille. Uskonnollisista syistä jokaisen juutalaisen oli periaatteessa vastattava tähän kielteisesti, mutta tällä taas olisi poliittiset seurauksensa. Mitä tahansa Jeesus vastaisi, tietäisi hänelle ongelmia. Hänet laitetaan puun ja kuoren väliin. Myönteinen vastaus vihastuttaisi hänen kannattajansa, jotka eivät voineet sietää ajatusta maksaa veroja valloittaja-armeijalle. Kielteinen vastaus merkitsisi keisarin halveksuntaa ja yllyttämistä kapinaan. Jeesus selviää tästä ansasta tyylikkäästi.

Teksti pohjustaa myös kristittyjen kahden maan kansalaisuutta tässä maailmassa ja Jumalan valtakunnassa. Jeesuksen lausahdus ”Antakaa siis keisarille, mikä keisarille kuuluu ja Jumalalle, mikä Jumalalle kuuluu” johtaa ajattelemaan, että kristityn pitäisi elää tasapainoisesti molemmissa. Elämässämme pitäisi olla kahden maailman todellisuus koko ajan läsnä. Joskus käy niin, että yksilö tai yhteisö ajautuu ns. eskatologiseen elämäntapaan, jolloin alkaa pako tämänpuoleisesta tuonpuoleiseen. Kirkkohistoria tie-

tää kertoa, mitä tapahtuu, kun uskossa alkavat korostua maailman pahuus, maailmanlopun kaipaus, viehtymys vain samanhenkisten seuraan ja unelma valittuna olemisesta. Maailmankuva muodostuu äärimmäisen dualistiseksi ja luomisen teologian näköalat katoavat. Keisari ei enää saa sitä, mikä keisarille kuuluu.

Edellä mainittu ei kuitenkaan ole yhtä todennäköinen skenaario kuin se, että konkreettinen, materiaallinen maailmamme alkaa dominoida salattua ja näkymätöntä. Nyrjähdys tasapainosta tapahtuu varmemmin tällä tavalla. Tämä on myös kirkon työntekijöiden todellinen uhka. Hengellinen työ on suurimmaksi osaksi erittäin maallista. Päivämme täyttyvät hallinnoimisesta, suunnittelusta, raportoinnista, palaverista, työajan seurannasta, strategioista ja evaluaatioista. Päivämme eivät täyty mietiskelystä, lukemisesta, rukouksesta, viipyilyistä, palvonnasta, ihmettelystä, ihastelusta tai luomisen hurmasta. Olemme hengellisen työn tekijöitä, jotka uupuvat siihen, että eivät saa olla hengellisen työn tekijöitä. Keisari on astunut Jumalan tontille, ja tilanteen pirullisuus on siinä, että kaikki näyttää aivan oikealta, tärkeältä ja välttämättömältä.

On helppoa nähdä, kuinka epäterve teologia, vinoutuneet käytännöt, ihmisten psyykkiset tarpeet ja johtajien vallan väärinkäyttö keittävät kasaan lahkolaisuutta. On helppoa nähdä, mihin vääristymiin pako maailmasta voi johtaa. Paljon ovelampi perkeleen juoni on se, mitä on vaikea havaita ja mikä kätkeytyy oikealta näyttävän alle. Tekopyhää on erityisesti se, että Jumalan palvelijat toteuttavat keisarin valtakunnan päämääriä. Tätä vastaan Jeesuskin hyökkäsi. Mitä hän tarkoitti? Palataanpa takaisin päivän tekstiin. Juutalaiset olivat hyvin tarkkoja keisarin kuvista. He eivät sallineet Jerusalemiin tuotavan edes lippuja tai viirejä, joissa oli keisarillisia kuvia. Hopeakolikossa, jolla äänestysvero maksettiin, oli keisarin kuva, nimi ja ylipapin arvonimi. Juutalaisten ei kuitenkaan tarvinnut tätä kolikkoa kantaa mukanaan, koska muuta rahaa voitiin käyttää kaupankäynnissä. Jeesuksen keskustelukumppanit sen sijaan pystyivät kaivamaan tuon nimenomaisen kolikon varsin vaivatta kaapujensa uumenista, kun Jeesus sitä pyysi. Samalla kun he palavasti vihasivat roomalaista kolikkoa ja siinä olevaa keisarin kuvaa, he kuitenkin salaa käyttivät sitä maksuvälineenä.

Keisarin ja Jumalan valtakuntien rajat suojelevat molempia. ■

”Elämässämme pitäisi olla kahden maailman todellisuus koko ajan läsnä.”

14.11.

VALVOKAA!

VALVOMISEN SUNNUNTAI

Liturginen väri: vihreä

Mt. 25:1 – 13

Virret: 148, 130, 151: 1-6, 150: 1-, (276), 536: 1, 5

Muuta musiikkia: Taize: Valvomaan ja rukoilemaan (T 19), Et.-Pohjanm./Malmivaara: Jos vain voisin valvoa (SV 171), Aho-Kuusama/Arola: Herrani minulta öljyä kysyy (LKM 182), Kverno/Ellingsen: Jonkun on jättävä valvomaan (RVK 413, YK 139)

Herää pahvi!

KATI ELORANTA

Wikipedian mukaan sana tyhmä tarkoittaa ihmistä, joka ei joko tiedä, ymmärrä tai osaa. Eli tyhmyys voi olla yksinkertaisuutta, puhtaasti geneettistä. Sitä ettei ole riittävästi kapasiteettia hahmottaa kaikkea. Mutta tyhmyys voi olla myös ajattelamattomuutta, epäviisasta toimintaa tai ymmärtämättömyyttä. Mikä sitten on Raamatun ja valvomisen sunnuntain evankeliumin kohdan mukaan sellaista tyhmyyttä, josta sakotetaan?

Sunnuntain evankeliumi vie kuulijat hääjuhlaan. Jeesuksen aikaan häät olivat itämailla suurin ajateltavissa oleva ilojuhla. Se sai koko kylän liikkeelle, ja häitä juhlittiin pidemmän kaavan mukaan. Perinteisiin häämenoihin kuului myös morsiusneitojen tanssi morsiusparin kunniaksi soihtujen loisteessa. Mutta varsinkin morsiusneitojen oli varauduttava kunnolla tähän juhlintaan. Oli varattava riittävästi öljyä pitkää yötä varten, että kaikki olisi valmiina sulhasen saapuessa ja tanssin alkaessa. Evankeliumin tyhmiltä morsiusneidoilta tällainen varotoimenpide unohtui. Heiltä meni tanssi sivu suun, sillä heidän oli lähdettävä metsästämään öljyä soihtuihinsa.

Millaista laatua morsiusneitojen tyhmyys sitten oli? Heidän älyssään ei ollut mitään vikaa, eli tyhmyys oli sitä toista laatua. Ehkäpä se oli epäviisasta toimintaa, taitamattomuutta. He eivät olleet tarkkana eivätkä valmistautuneet riittävästi. Tai sitten se oli liiallista hätäilyä. He olivat tietävinään hetken, jolloin sulhanen tulee, ja ajattelivat pärjäävänsä vain yhdellä annoksella öljyä. He eivät ottaneet huomioon sitä, että sulhasen tulo saattaisi viivästyä. Tai sitten se oli välinpitämättömyyttä. He eivät vain olleet välittäneet

varustautua kunnolla. Yhtä kaikki, se oli juuri sitä tyhmyyttä, josta sakotetaan. Hääjuhla meni heiltä ohi.

Valvomisen sunnuntai kehottaa valppauteen, hereillä olemiseen viimeisiä aikoja odotellessa. Älä ole tyhmä ja missaa iankaikkisuutta! Täytyy olla siis hyvin varustautunut viisaiden morsiusneitojen tavoin. Hengellinen valppaus tarkoittaa sydämen valppautta Jumalan edessä. Oman suhteen Jumalaan on oltava siinä jamassa, että voi sanoa olevansa aina valmiina, kun Kristus saapuu.

Hengellinen valppaus on myös ja ennen kaikkea luottamusta Jumalaan ja uskoa tulevaisuuteen. Viimeisten aikojen kysymysten kanssa pitää olla valppaana, mutta on tyhmyyttä antaa niiden hallita ajatuksia niin, että hereillä olominen vaihtuu kuoleman- tai maailmanlopunpeloksi. Kutsu valppauteen on kutsu elämään rikasta ja täyttää elämää ja huomaamaan, että me elämme jokaisen hetken Jumalan kasvojen edessä. Asioita ei kannata jättää huomiseen, tulevaisuuteen, jossitella. Elämä pitää elää tässä ja nyt, niin että kuolipa milloin hyvänsä, on tyytyväinen elettyyn elämään ja valmis kohtaamaan hyvillä mielin Luojaansa. Aamen. ■

”Kutsu valppauteen on kutsu elämään rikasta ja täyttää elämää.”

21.11.

KRISTUS, KAIKKEUDEN HERRA

TUOMIOSUNNUNTAI

Liturginen väri: vihreä

Mt. 25:31 – 46

Virret: 160, 728, 158: 1-3, 6, 509, (275), 632: 2, 4

Muuta musiikkia: Leppilampi: Jumalan valtakunta tulee (NSV 2010/86), Tarvo Laakso: Krusifiksin juurella (QV 72), Laaksonen/Kaskinen: Kuuletko huudon, kuiskauksen (100K, PPT 144), Ruots./Hyden: Armo yli tuomion valtava on (SK, LKM 41)

Vuohet ja lampaat

KALERVO SALO

Teksti kertoo siitä, että Jeesus hallitsee suvereenisti historiaa. Hän kerran tuomitsee vanhurskaasti ja oikeudenmukaisesti koko ihmiskunnan. Tuomio aikanaan perustuu siihen, miten olemme kohdelleet kanssaihmissiämme. Jumala tuomitsee sen perusteella, miten olemme kohdanneet toisen ihmisen inhimillisen tarpeen.

Kertomus korostaa tuomiota tekojemme perusteella. Ehkä tässä voi nähdä jonkinlaisen jännitteen luterilaisen ajattelutavan kanssa, jonka mukaan pelastumme yksin armosta (vrt. Augsburgin tunnustus artikla IV). Teksti ei kerro mitään pelastuksesta uskon kautta Kristukseen, vanhurskauttamisesta tai syntien anteeksi saamisesta Jeesuksen sovituskuoleman tähden. Pikemminkin kertomuksessa saarnataan tekojen vanhurskauden puolesta.

Jeesus liikkuu keskuudessamme kärsivän ihmisen hahmossa. Minkään ihmisryhmän hätää ei sovi ohittaa. Jeesukseen ei kulkenut kärsivän ihmisen ohi. Häinkin teki voitavansa: paransi sairaita, ajoi ulos riivaajia, aterioi syntisten kanssa ja opetti erityisesti vertausten avulla. Hänen toiminnassaan Jumalan valtakunta tuli ihmistä lähelle. Jokainen ihminen oli hänelle arvokas. Siksi kärsimystä tuli lieventää maailmassa. Lähimmäisenrakkauden keskeinen perustelu löytyy Jeesuksen kohtalonyhteydestä ihmisten kanssa. Jeesus antoi esimerkin auttamisesta. Nyt on kristityn vuoro toteuttaa hänen missiotaan maailmassa.

Jeesus pyytää auttamaan varsin helpoissa ja yksinkertaisissa asioissa. Kertomuksessa puhutaan aterian tarjoamisesta köyhälle, juoman janoiselle, kodittoman auttamisesta, alastoman vaatettamisesta, sairaan katsomisesta ja vankilakäynneistä. Jokainen ihminen voi tehdä näitä asioita. Täs-

sä ei kaivata erityistä varakkuutta, oppineisuutta tai merkittävää teologista sivistystä. Asiat ovat varsin konkreettisia ja yksinkertaisia. Jokainen voi antaa käytännön apua toiselle ihmiselle voimavarojensa mukaisesti.

Avun antajat eivät ajatelleet saavansa toiminnasta jotain erityistä hyötyä. Auttajat eivät kuvitelleet tekevänsä palvelusta itse Kristukselle ja saavansa tästä meriittiä iankaikkisuutta varten. Pikemminkin auttaminen muodostui sisäistetyksi elämäntavaksi, ilman hyötylaskelmointia tapahtuvaksi toiminnaksi.

Ne jotka eivät auttaneet, ajattelivat toisin. He pohtivat, että tavallisen ihmisen auttaminen oli turhaa. Silti sitä voisi tehdä, jos siitä olisi itselle jotain hyötyä, kuten mainetta tai julkisuutta. Vain laskelmoiva auttaminen ei ole todellista toisen ihmisen avustamista.

Kaikki avun antaminen merkitsee itse Kristuksen auttamista. Toisaalta taas laiminlyönti merkitsee Kristuksen jättämistä ilman hänen tarvitsemaansa apua.

”Jokainen voi antaa käytännön apua toiselle ihmiselle voimavarojensa mukaisesti.”

Vertauksella on selkeä kasvatuksellinen tehtävä. Kertomus opettaa seurakunnalle, miten kristityn ihmisen tulee käyttäytyä. Opetus on yksinkertainen: kristitty auttaa voimavarojensa mukaan toista ihmistä, joka tarvitsee hänen apuaan. Jumalan valtakunta toteutuu osaltaan jo maan päällä ihmisten auttaessa toinen toistaan. Seurakunta on siis kuin Kristuksen ruumis, jossa yhden jäsenen kärsiessä kaikki kärsivät (1. Kor. 12:12 – 27).

Toisaalta voi sanoa, että avun antamisen ei tule rajoittua ainoastaan kristittyihin. Teksti ei esitä mitään ennakkoehtoa sille, ketä pelastuva auttaa. Jokainen hädässä oleva tarvitsee apua.

Tekstin tähtäyspiste on diakoninen. KJ 4:3 §:n mukaisesti seurakunnan ja sen jäsenten tulee harjoittaa diakoniaa. Kyseessä on kristilliseen rakkauteen perustuva avun antaminen erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei muulla tavoin auteta. On aivan selvää, että maailmassamme apua tarvitaan lähellä ja kaukana. Avun tarpeen suhteettoman suuri määrä ei voi muodostaa estettä lähimmäisen rakkauden toteuttamiselle. Kristityn tehtävä on etsiä tapoja viedä tehokkaasti apua perille kaukaisiinkin maihin.

Kuulemme jatkuvasti uutisia katastrofeista, joita luonnonmullistukset tai ihmiset toisilleen aiheuttavat. Auttamismahdollisuuksia on tarjolla loputtomasti sekä lähellä että kaukana. Jeesus siis opettaa, että kristitty tarttuu spontaanisti mahdollisuuteen auttaa. ■

KIRJOITTAJAT

KATI ELORANTA

Oppilaitosteologi, Tampereen seurakuntayhtymä

OLLI HALLIKAINEN

Kirkkoherra, Tampereen tuomiokirkkoseurakunta

JANI KAIRAVUO

Seurakuntapastori, Keravan seurakunta

KATI KEMPPAINEN

Suomen Lähetysseran lähetystyöntekijä, Tansania

TIINA REINIKAINEN

Kappalainen, Pielisensuun seurakunta

KALERVO SALO

Dosentti, kirkkoherra, Leppävaaran seurakunta

VIRRET JA MUSIIKKI

HEINI KATAJA-KANTOLA

Kanttori, Ilmajoen seurakunta

VIRSI- JA MUSIIKKIVINKEISTÄ

Virsien järjestys seuraava ellei toisin mainita: alkuvirsi, kolminaisuusvirsi, päivän virsi, uhrivirsi, ehtoollisvirsi, ylistys/päätösvirsi.

Erityisesti klassisen kirkkomusiikin etsimisessä (urut, kuoro, soolo) kannattaa käyttää Sibelius-Akatemian runsaita sivuja Kirkkovuosi soi www.siba.fi/kirkkovuosioi.

LAULUJEN LÄHTEITÄ

DDD = Dim Dam Dom, Kirjapaja 2007

MaL = Matkalauluja, Kirjapaja 2001

RVK = Ruotsin kirkon virsikirja suomeksi 2002

IS = Ilon siiville, Kirjapaja 2004

LKM = Laula kaikki maa (SLS 1991)

QV = Quo vadis, Otava 2005

PPT = Polvesta polveen täällä (Messumateriaalia veisusukupolvelle, Tampereen hiippakunta 2008)

UM = Uusia messulauluja, Kirjapaja 2007

NSV = Nuoren seurakunnan veisukirja 2010, LK-kirjat/Lasten Keskus Oy 2010

SK = Siionin Kannel 1999

5 LRS = Viisi laulua Raamatun sanoihin, Fazer

T = Taize rukouslauluja, Kirjapaja Oy 2005

SV = Siionin virret, uusin painos

LEP = Lauluja elämän puusta, Gospel power Oy 2002

YK = Yhteiskustannus

100 K = 100 kauneinta laulua (Laaksonen, Kaskinen), Kirjapaja 2001

Kunnon syyslomalle

A
lomat

Rentouttava ja aktiivinen Kuntoremontti on irtiotto arjesta. Syksyllä 2010 on tarjolla laadukkaita lomia terveyskylpylöissä, kuntoutumiskeskuksissa tai urheiluopistoissa. Valittavana on myös teemakuntoremonttilomia.

- ⌘ Lomalla testataan fyysinen kunto, kartoitetaan liikunta- ja ravintotottumukset sekä liikutaan yhdessä. Aikaa on myös lepoon ja hoitoihin.
- ⌘ Kahden vuorokauden Terveystreffillä tarkistetaan onnistuiko Kuntoremontti.
- ⌘ Kuntoremontille voidaan myöntää lomatukea 350 euroa ja terveystreffien tuki on 150 euroa.

**AKAVAN KIRKOLLISET AMMATTILIITOT —
KYRKLIGA FACKFÖRBUND INOM AKAVA AKI R.Y.**
Perustettu 25.1.2001

**SUOMEN KIRKON PAPPSLIITTO
FINLANDS KYRKAS PRÄSTFÖRBUND R.Y.**
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

Puheenjohtaja, Pappisliitto
Jukka Huttunen
Espoon seurakuntayhtymän yhteisen seurakuntatyön päällikkö, TM
Puh. (09) 8050 2330
GSM 040 544 1695
jukka.huttunen@evl.fi

**SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO
FINLANDS KANTOR-ORGANISTFÖRBUND R.Y.**
www.skul.fi
kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriliitto**
Mikael Helenelund
Kantor i Borgå svenska domkyrkoförsamling, FM
Puh. 040 584 9952
mika.helenelund@evl.fi

AKIN TOIMISTO

Akavatalo, Rautatietäisäkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkisin klo 9-15
Puh. (09) 150 2453, faksi (09) 148 5875
toimisto@akiliitot.fi

LAKIMIESPALVELUT AKIN JÄSENILLE

Puhelinpalvelu työhön ja virkaan liittyvissä lakiasioissa:
ti klo 9–12 Varatuomari Anna-Maria Numminen
Puh. 050 463 8699
anna-maria.numminen@akiliitot.fi
Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa:
arkisin klo 10–16 Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531
Mainitse minkä liiton jäsen olet.

Toiminnanjohtaja
Esko Jossas, TT
Puh. (09) 150 2467
GSM 050 511 6683
esko.jossas@akiliitot.fi

Vesa Engström, teol.yo
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi
Pappisliiton opiskelijatyö, neuvonta opiskelijoiden harjoittelu-, mentoointi- ja työllistymiskysymyksissä

Apulaistoiminnanjohtajat
Annamari Jokinen, VTM
Puh. (09) 150 2445
GSM 040 865 6630
annamari.jokinen@akiliitot.fi

Johdon assistentti
Tuula Anttonen, HSO-sihtööri
Puh. (09) 150 2453
tuula.anttonen@akiliitot.fi
AKI-hallinnon ja johdon sihtööri, Pappisliiton hallintoelintön pöytäkirjanpitäjä, matka- ja kokousjärjestelyt, Internet-kotisivut

Merja Laaksamo, pastori, TM
Puh. (09) 150 2466
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi
Cruxin päätoimittaja, AKIn viestintä, Pappisliiton hallinto, opintomatkat, pappien ammatilliset asiat, palvelussuhdeneuvonta

Toimistosihtööri
Tiija Kukkonen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2446
tiija.kukkonen@akiliitot.fi
Jäsenyysasiat, alaosastot, luottamus-
mieskurssit

Opiskelija-asiamiehet
Kaisa Takkula, mus. yo
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 518 4038
kaisa.takkula@akiliitot.fi
Kanttori-urkuriliiton opiskelijatoiminta, neuvonta opiskelijoiden harjoittelu- ja työllistymiskysymyksissä

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi
Cruxin toimitussihtööri, jäsenyysasiat, opintomatkat

Anne Taanila
Puh. (09) 150 2657
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja maksuliikenne

ERITYISKOULUTETTUIJEN TYÖTÖMYYSSKASSA

Asemamiehenkatu 2 C,
00520 Helsinki

Puh. (09) 7206 4343 ma-to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212
erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Arvottava palkinto on
n. 1 000 euron arvoinen MacBook.

Anna palautetta lehestä ja voita MacBook!

Samalla voit antaa aihe-
ehdotuksia ja vaikuttaa lehden
sisältöön. Vastaa heti lyhyeen
kyselyyn osoitteessa
www.mcipress.fi/lukijapalvelu

Vastaaminen on helppoa.

1. Kirjautu osoitteeseen
www.mcipress.fi/lukijapalvelu.
2. Valitse kyseinen lehti.
3. Merkitse tilaajanumero-kohtaan
numerosarja 0248
4. Tämän jälkeen pääset
lukijakyselyyn klikkaamalla
tutkimukseen-painiketta.

Ja sitten vain onnea arvontaan!

Lukijakyselyyn voi vastata kahden viikon sisällä lehden ilmestymisestä. Kyselyyn voivat osallistua kaikki MCI Press oyn tuottamien lehtien lukijat. Voit osallistua kyselyyn jokaisen ilmestyvän numeron yhteydessä, mutta vain yhdellä vastauksella lehden numeroa kohden. Kysely ja arvonta koskevat lehtiä, jotka ilmestyvät syyskaudella 2010. Palkinnon arvontaan osallistuvat kaikki vastanneet. Palkinto arvotaan 10.1.2011. Voittajalle ilmoitetaan sähköpostitse tai kirjeitse.

Kaikkea maan ja taivaan väliltä.

Kotimaakauppa uudistuu!

Kirjautumalla seurakunta-asiakkaaksi saat heti näkyviin seurakuntien omat tuoteryhmät ja seurakuntahinnat.

Seurakunnan työntekijänä saat myös omat ostoksesi seurakuntahinnoin.

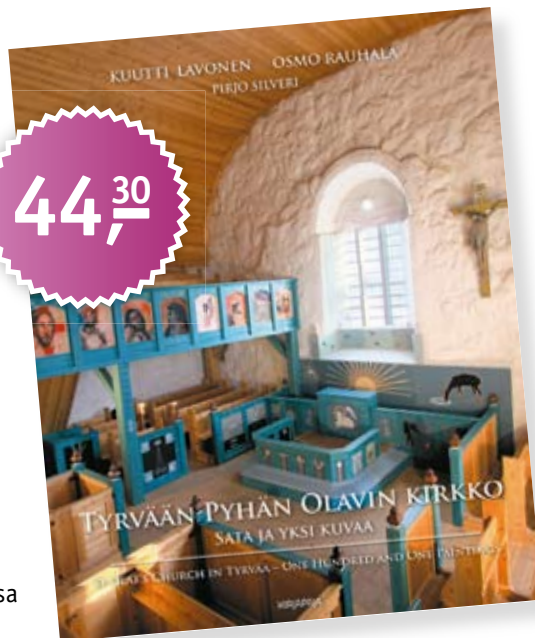
Urpo Karjalainen
**Jokiravun kääntöpiiri –
ilmoituksen, moraalien
ja ikuisuuden leveysillä**

Karjalainen tarkastelee tässä kirjassa ajan ja teologian virtauksia pyrkien tarjoamaan välineitä 2010-luvun kirkollisiin, uskonnollisiin ja maailman-katsomuksellisiin keskusteluihin.

Anna-Maija Raittila
Ikuisuutesi pisara

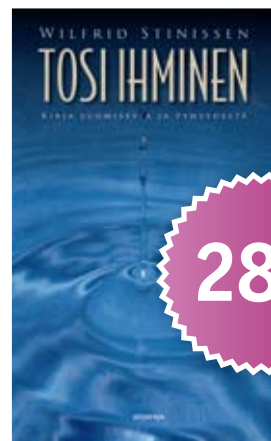
Kaunis lahjakirja Raittilan kauneimista ja puhuttelevimmista rukouksista. Rukouksissa soi ilo ja ihmetys, kaipuu ja kauneus. Luontoa ja kauneutta henkivä valokuvakuvitus.

Kuutti Lavonen, Osmo Rauhala,
Pirjo Silveri

**Tyrvään Pyhän Olavin kirkko –
sata ja yksi kuvaa**

Tyrvään kirkossa pitkä historia, kristinuskon keskeinen sanoma ja nykyaikaisen tulkinta yhdistyvät koko maailmassa ainutlaatuisella tavalla. Korkeatasoinen taidekirja esittelee kirkon maalaustaiteellisen kokonaisuuden kuvin ja sanoin.

Wilfrid Stinissen

**Tosi ihminen – kirja
luomisesta ja pyhydestä**

Mikä tekee ihmisestä ihmisen? Mitä merkitsee se, että olemme Jumalan luomia? Onko elämälämme tarkoitus? Stinissen käsittelee luomisen ja ihmiselämän tarkoituksen kysymyksiä syvällisellä ja hoitavalla tavalla.

Jörg Zink, Ritva Kostamo (toim.)

**Sinulle surun aikaan – Jörg Zinkin
kauneimpia ajatuksia**

Kaunis kirja rauhallisine kuvineen välittää turvaa ja lohdutusta surevalle.

KIRJAPAJA

kotimaakauppa.fi

KAIKKEA MAAN JA TAIVAAN VÄLILTÄ.

* . MK83 *

LIITY LIITON OPISKELIJAJÄSENEKSI, JÄSENYYS ON MAKSUTON!

Kirkkomusiikin tai teologian opiskelija liity Suomen Kanttori-urkuriliiton tai Pappisliiton opiskelijajäseneksi täyttämällä tietosi oheiseen lomakkeeseen. Postita lomake maksutta osoitteella Akavan kirkolliset ammattiliitot, Tunnus 5014883, 00003 Vastauslähetyt (liitto maksaa postimaksun).

Voit lähettää samat tiedot myös sähköpostilla os. toimisto@akiliitot.fi

☐ Liityn Kanttori-urkuriliiton opiskelijajäseneksi

☐ Liityn Pappisliiton opiskelijajäseneksi

Etunimet ja sukunimi

Henkilötunnus

Lähiosoite, postinumero ja postitoimipaikka

Puhelin

Sähköposti

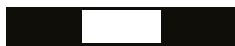
Yliopisto/Oppilaitos

Opintojen aloitusvuosi

☐ Liityn työttömyyskassaan. Liiton opiskelijajäsenenä voit liittyä työttömyyskassaan erillistä korvausta vastaan, mikäli olet opiskelun ohessa tai lomilla työssä vähintään 18 tuntia viikossa.

Päiväys

Allekirjoitus

PAPPISLIITTO PRÄSTFÖRBUNDET